

גליזון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

אמור - ל"ג בעומר

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

אמור – ל"ג בעומר

- א ושם נברא מעין לו וחרוב למאכלו – האמונה כי כל מזונותיו קצובין לו מבלי ענין להשתדלות
- ב בר יוחאי נמשחת אשריך – כוחו של רשב"י בביטול כל הגזירות, וכפרט ביום זה
- ג רשב"י לכל, אפילו לפחותים – אין איש מבני ישראל שאין לו שייכות וחיווק מרשב"י
- ד עולו ואיתכנשו להילולא דרשב"י – מעלת העליה לציון הקדוש ביום זה ובכל זמן ועידן
- ה הוא ימליץ טוב בעדינו – בידינו לפעול ביום קדוש זה גדולות ונצורות
- ו אורה ושמחה בהילולא דבר יוחאי – ההדלקה והשמחה הרבה בעת ההילולא
- ז בסוד תורה הכהיר - העסק במאמרי רבי שמעון בנגלה ובנסתר
- ח לכל ישראל האיר - נמילות חסד בגופו ובממונו במשנת רשב"י
- ט אלא אוצר של יראת שמים – יראת שמים במשנת רשב"י
- י במערות צורים שעמדת – עיקר השמחה ביום הזה שלא נכנעו תחת הייאוש
- יא רשב"י תורתו אומנתו – מעלת העוסק התורה במשנת רשב"י

אמור – ל"ג בעומר

'השגחה' מן השמים. אם כן, אפשר לנו לצאת ממערת צורים שאנו יושבים בה, שאם לא נגזר עלינו למות ממילא לא יוכל המלך להרגנו, ומה לנו להיחבא במערה זו, ומתוך התבוננות זו יצאו רשב"י ובנו מן המערה להאיר את העולם כולו.

ולבד ממה שלמדנו כאן פרק בהלכות 'אמונה ובטחון' שמבלי הכרזה ממעל לא ידים איש את ידו ולא יבא לידי שום צער ונזק מעתה ועד עולם, יש לבאר כאן ביתר עומק – שה'מצליח' בפרנסה או בכל ענין מעסקי העולם לא יתלה הצלחותיו בכשרונו המבורך או במעשי ידיו, ולא ידוך ה'מפסיד' לא ירגיש 'דפוק' שמחמת חסרונותיו הפסיד ולא הצליח במסחרו. כי הנה ישב לו זה הצייד בשדה ועסק במלאכתו – וכמוכן שלא שמע את ההכרזות ששמע רשב"י, לכן מסתברא שבפעמים שהצליח ועלה בידו לצוד ציפור היה תולה הדבר בהצלחותיו – שבזריותו הקדים את העוף וכך הכניסו ברשתו, ולא ידוך גיסא כאשר התחמק העוף מידי תלה הדבר שבגלל שלא עשה כך וכך לא הצליח לצודו, ואילו היה עומד במקום אחר היה צד גם אותו, כללא דמילתא, שבסכלותו הרי הוא בטוח שהכל תלוי בכוחותיו ובמומחיותו לצוד את העופות, אבל ע"פ האמת אין הדבר כן כלל, ורק ההכרזה מן השמים תקבע כמה ומה יצליח לצוד ומה לא, ואף אם יעמדו לצידו עוד אלף מומחים דוגמתו לא יוכל לצוד אפילו ציפור אחת שהכריזה הבת קול עליו 'דימוס'.

על כן, בכל עת ישא עיניו לשמים בידיעה שכל השפע ברוחניות ובגשמיות בא אליו ב'הכרזה' ממעל – אין עוד מלבדו, וכן כתוב (תהילים קכג ב) 'הנה כעיני עבדים

ושם נברא מעין לו וחרוב למאכלו – האמונה כי כל מזונותיו קצובין לו מבלי ענין ל'השתדלות

בפרשתן' (אמור כג יז) 'ממושבותיכם תביאו לחם תנופה', יש שרמזו מכאן על ענין הפרנסה, להודיע לכני האדם שאין הפרנסה תלויה במעשי ידי אדם כלל אלא בידי שמים כדכתיב (דה"י א כט יב) 'והעושר והכבוד מלפניך', ואכן, כל הרוצה להגדיל קצבתו לא ירוויח מאומה מריבוי עסקיו ומתוספת השתדלות – אין לו אלא עצה אחת 'לבוא אל המלך להתחנן לו' ולבקש מהבורא על כך. והנה, בלשון בני אדם נקראת פרנסתו של אדם 'ישיבה' כאומרם 'על מה יושב פלוני'... וזהו אומרו 'ממושבותיכם' בלשון שאלה ותמיה, וכי 'ממושבותיכם' – ממקום מושבכם כלומר ממקור עבודת השדה או השתדלות אחרת, 'תביאו לחם' לאכול, לא כי, אלא 'תנו-פה', בתפילות שבפה תפעלו שיורידו לכם מן השמים לחם לאכול ובגד ללבוש*.

איתא בחז"ל (ירושלמי שביעית פ"א ה"א, בר"ר עט ו) שככלות י"ג שנים לשבת רשב"י ורבי אלעזר בנו במערה (מאימת המלכות שביקשו להרגם, ע"י שבת לג:) עמד רשב"י בפתח המערה, והנה הוא רואה צייד העוסק במלאכתו – לצוד ציפרים, וכדרך הציידים – חלק מן הציפרים נתפסו בידו, וחלקם זכו להימלט ולהציל נפשם, ושמע רשב"י שבהגיע תור ציפור וציפור לקבל חיצי של הצייד יוצאת בת קול מן שמיא ומכרזת מה יעלה בגורל ציפור זו, אם הבת קול מכרזת ואומרת 'דימוס' (חופשי) אין הצייד מצליח לצודה. ובאם הבת קול מכרזת ואומרת 'ספקולא' (נתפס) עולה ביד הצייד לצוד אותה, נענה רשב"י ואמר, אם על ציפור שהיא בריה קלילא יש השגחה פרטית בדקדוק ואינה נצודית אלא ברצון וציווי ממעל, 'קל וחומר' שעלינו יש

א. ומטעם זה כתוב בזהר הקדוש בארוכה (בשלח סב.) שעל האדם להתפלל על מזונו בכל יום, ואף מי שיש לו כבר מזון מוכן יפרוש כפיו אל ה' בתפילה על המזון ולאחר מכן יאכל. ומבואר שם שבתפילתו גורם להריק שפע רב בכל העולמות ואף על עצמו בכלל זה. בדרכי האמונה אפשר להסמיך את הביאור בדברי חז"ל (סוטה מח:.) 'רבי אליעזר הגדול אומר, כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר, אינו אלא מקטני אמנה', ובפשטות הביאור, שנחשב מקטני אמונה הואיל והוא דואג 'דאגת מחר'. וביותר עומק י"ל, שעצם מחשבתו שיש לו פת בסלו, מתוך הרגשה שיש דבר מה בידו, זה מוכיח כי אמונתו קטנה היא, כי אם הייתה אמונתו איתנה ונכונה היה מבין שאין לו משלו מאומה, ואף במה שיש לו בידו אינו אלא ברכת ה' אשר נתן לו – ברצותו ישאירנו בידו וברצותו... (עיי' 'מהרי"ד מבעלזא' ליקוטים ש"ס, שמפרש כע"ז שהוא מחשב שיש לו, ואינו מתפלל לפני ה' שישאר בידו מתוך הבנה כי הוא וכל מזונו שברשותו בידי ה' המה).

שרק בידי אביו שבשמים להיטיב לו ולהמציא לו כרי סיפוקו, ויבוא על סיפוקו.

ובן כתיב בתורתו של רשב"י בזה"ק (שמות סב:) על הפסוק (במדבר יא ח) 'שמו העם ולקטו ומחנו ברחיים או דכו במדוכה ובשלו בפרור... והיה טעמו כטעם לשד השמן'. וז"ל. מאי שמו, שמוותא הווי נסבי לגרמייהו בגין דלא הווי בני מהימנותא, ותרנומו, היו מבני ישראל שבאותו הדור שאחזו ובחרו ללכת בדרכי שמות, ומהי שמוותם, 'לקטו, טחנו, דכו ובשלו'. וכל זה היה להם כי לא הייתה תוקף אמונתם כראוי. כלומר, שאילו היו

אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל יד גבירתה כן עינינו אל ה' אלוקינו עד שיחננו. הגע בעצמך, מדוע עיני העבד אל אדונו - מאחר שהוא יודע שעם כל ה'שתדלנות' שלו אצל עסקנים ידועי שם - לעולם לא יצא לחפשי עד שאדונו יתן בידו 'שטר שחרור'... ובלא 'שטר' זה - יעלו שמים ירדו תהומות, הוא בעבודתו ישאר לעולמים, לכך עינו ולבו כל הימים רק אל האדון. כיו"ב - 'כן עינינו אל ה' אלוקינו' - תכליתו של יהודי לדעת ש'מבלעדי עורך ועזרתך אין אין עזרה וישועה, אין לו אל מי לפנות ואין 'בעל יכולת' שיבוא לעזרתו אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו, ואז לא יקווה אלא אל אביו שבשמים, מתוך הכרה ברורה

ב. רבו האנשים החושבים שיפסידו את פרנסתם אם יתעכבו עבור תפילה במניין או לשיעור קבוע בקביעת עתים לתורה, כי יאחר לעבודתו וה'בוס' יביט עליו בעינים רוגזות, או אם הוא 'בעל הבית' בעצמו (עצמאי) הריהו חושש שיפסיד קונים וכיו"ב... ובאמת, עליו להשריש ולקבוע בלבו כי החושב כן טועה ביסוד האמונה בה', שהרי אמר הקב"ה 'אין אדם שומע לי ומפסיד' (דב"ר ד ה), בפרט אחר שיתבונן שהקב"ה הוא הזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים - לא הבוס, ולא ה'קונים', והיאך ייתכן שהמקיים רצון קונו יגיע מכך לידי הפסד כלשהו (אף שבוודאי על האדם לקבוע סדר היום שיהא נכלל מתורה ועבודה ביישוב הדעת, ולא בחפזון - תחת 'איומי השעון' שהזמן מאוחר... והרי ברצון הטוב עם מחשבה טובה יש ביד כל אחד לסדר לעצמו סדר יום כזה, מ"מ אם איקלע למצב שעומד לנגד שני ברירות... ידע מה להעדיף על פני מה...).

ויבטח באלוקיו שיספק לו כל צרכיו לטובה. כי אף ש'השתדלות' מותרת ואף רצויה, מכל מקום עליה להיות במידה ובמשורה, וכל שהאדם ממעט בה מתוך אמונתו בבוראו, אינו אלא מרוויח להיות ידו על העליונה, להרוויח בכבוד את פת לחמו ואף להחזיק בקדושה של מעלה ולהתקשר אל אביו שבשמים... משל ממציאיות הדברים בביצה (בלאטע) טובענית, שמדרך הטבע הבוץ רך עד מאד, וכל אשר יפול לתוכה ישקע ויטבע בה ל"ע. מה יעשה האדם המוצא עצמו עומד בתוככי בוץ כזה - לא יניע אבר ולא יזוז ממקומו אלא יעמוד על עמדו מבלי עשות מאומה, ואז עדיין יהא ביד העומדים מבחוץ לבוץ להצילו, אבל אם ינסה בידי וברגליו 'להציל' עצמו, יפול ויטבע בבוץ יותר ויותר. כיו"ב לענין העסק בענין הפרנסה - בוץ גדול וקשה הוא, ורק אם יעמוד על עמדו מבלי לעשות פעולות מיותרות יהא שייך להצילו... אבל אם יעשה פעולות מיותרות הריהו בחזקת סכנה ל"ע...

מעין זאת אמרו לבאר כי מחוקי הטבע - הנכנס לתוככי ים הגדול, אם יפעל בידי וברגליו (כשאינו יודע את מלאכת השחיה ולא למד לשוט במים) מיד ישקע כל גופו בעמקי הים. משא"כ כשיפול ה'מת' למים יצוף ויעלה מעל פני המים. והיינו, שדייקא תנועות ידיו ורגליו של האדם הנלחם עם גלי הים גורמים לו לשקוע יותר ויותר. על כן, המת המוטל במים כאבן שאין לה הופכין ואינו עושה תנועות משונות בידי וברגליו, אינו שוקע אלא צף ועולה.

והנמשל מובן, המשתדל לפרנסתו רק כפי הצורך כאותו ה'מת' שאינו יכול להניע אבר אחד מעצמו, הרי זה יצוף ממעל המים (מי העולם), אבל אם יתעקש לעשות פעולות שונות יותר מכדי צורכו מסוכן הוא ליפול למצולות ים. משל נפלא המשיל המגיד מדובנא זי"ע בדרכי האמונה והביטחון, מעשה בקבוצת אנשים עיוורים שהיו מהלכים יחדיו ברחובה של עיר, היה שם 'לץ' גדול. שפנה אל העיוור הראשון שעמד בשורה ואמר לו בקול גדול (שישמעו כל בני לויתו), הא לך מאה דינרים, ותן לכל אחד מחבריך ההולכים עמך כמה דינרים, ולא הניח ה'לץ' בידו אפילו דינר אחד, והנה כל העיוורים אשר אינם רואים מאומה ורק באזניהם שמעו איך שהלץ אומר כן 'למנהיגם' תבעו מאתו את הממון המגיע להם, אך הלה הכחיש ואמר שלא הניח אותו אדם בידו אפילו דינר אחד, פנו נא אל השני ההולך מאחורי - אולי הוא קיבל את האוצר הגדול בידו, אך גם הלה טען לאמר שלא הגיע לידי שום ממון כלל וכלל, לא האמינו להם כל בני הקבוצה, והחלו מריבים באלו השניים - החזירו מהרה את ה'גזילה' אשר בידכם, והללו בשלהם - לא בא מאומה לידינו, וכך נעשית שם מהומה ומריבה גדולה.

באר הפרשה - אמור - ל"ג בעומר

כי ב'דאגתו' של אדם מתוך חסרון אמונה אינו מרוויח מאומה (ולא עוד, כי אפשר שמפסיד לעצמו) ^א.

בר יוחאי נמשחת אשריך - כוחו של רשב"י בביטול כל הגזירות, ובפרט ביום זה

יום 'ל"ג בעומר' - יום קדוש ונורא הוא, המאיר באור מופלא רום מעלה, והוא 'יומו של רשב"י' כמו שהוא עצמו אמר באידרא (אידר"ז האוינו רצא): כשגילה סודות התורה ביום פטירתו ועצר את החמה (מלשקוע) כל עוד שלא גמר לגלות את כל הסודות שרצה לגלות

מ'בני האמונה' היו מאמינים שמאכלם יגיע לפיהם כשהוא מתוקן וראוי למאכל אף אם לא יתייגעו עליו כ"כ, לטוחנו בריחיים ולדוך במדוכה. עוד נתבאר שם, כי המן היה מעלה ריח גן עדן, כי מקום ירדתו מן השמים היה דרך ה'גן עדן', גם היו בני ישראל מרגישים בו כל טעם טוב שבעולם, וכל זה לא היה אלא למי שלא היה טורח בו טרחה יתירה, אבל אלו שטחנו בריחים וטרחו למעלה מהנצרך לא היו טועמים בו אלא הטעם שנאמר כאן בפסוק 'והיה טעמו כטעם לשד השמן' ותו לא מיד. נמצא

והנמשל, כל באי עולם עיוורים הם בעיני שכלם, וחושבים ומדמים בנפשם שפלוני ופלוני ממון יש להם, ותצא נפשם מרוב קנאת איש מרעהו, ולא עוד אלא שעומד ומחשב עד כמה עשרו של רעהו נלקח ממנו ועל חשבון שלו - בהשיגו את גבולו וכיו"ב. ובאמת - לא דובים ולא יער, אף לזה אין מאומה בידו, וגם להלה אין ממון, ואף אם יש לו יש לו כמה וכמה דאגות וטרדות, אלא שנראה לך כך מחמת... וכו'. כי ואילו היו יודעים היו חוסכים מעצמם כל קנאה ויגון.

ג. כתב רבינו ידעיה הפניני (מבחר הפנינים שער האמונה אות ד) אילו היה אחד בורח מטרפו כאשר הוא בורח מן המוות, היה טרפו רודף אחריו יותר ממנו וממהר להשיגו

כתב בספר המאורות הגדולים (עמו' קסד אות קטו) שהסבא מנובהרדוק זצוק"ל היה אומר העולם הזה דומה לאכסניא נאה, היושב בשלווה בחדרו, ומצפה לסעודתו, שמשי האכסניא יביאו לפניו כדי צרכו. אבל הממהר לבית המבשלים כדי לקבל מנתו, הרי ענשו בצידו - שמוכרח הוא להשתדל ולטפל בעצמו במאכלו ומשקהו תחת אשר שמשי האכסניא היו עושים זאת עבורו, כן גם לדידן, 'בעל הבטחון' שסמוך לבו ובטוח בה' מושיטין לו מן השמים הכל מוכן ומזומן לפניו, אבל הרודף והמפריז בהשתדלותו הרי ענשו - שמוכרח להשתדל...

עוד שם (עמוד קעו אות קמ"ח), משל לנוסע ברכבת (באן) שמתוך מהירותו להגיע במהרה למחוז חפצו החל לדחוף את כותל הרכבת, כי נדמה לו שבכך הוא מזרז וממהר את הליכת הרכבת, והלא ברור הוא שדחיפה זו ללא הועיל ושטות היא... כי מה תוכל נקיפת אצבע בקרון לזרז במסעה של הרכבת... כיוצא בו הינם כל קטני האמונה, אשר מרוב להיטותם אחר הפרנסה יתאמצו למעלה מבינת אנוש, ואינם יודעים שממילא כל מזונותיהם כבר קצובין להם מראש השנה... וכבר קצוב הוא ומדוד ושקול ממש במציאות, ומה לו להתאמץ ולהשתדל ולייגע עד כדי גיחוך, הלא מה שלא קצוב לו לא יגיענו. ואף אם ידחוף ויהפוך את כל ירכתי העולם לא יגיעו כחודל מיותר.

ד. מספרים במליצה על אחד שגנב מחברו מאה דאלער, למחרת היום יצא הגנב אל השוק, החליק, נתקל ונשברה רגלו, פנה הלה אל הרופא שאכן טיפל ברגלו במסירות אין קץ, ודרש עבור זאת מאה דאלער. נענה ה'גנב' בסכלותו, אה, הודו לה' כי עשה לי נס במקום הזה, שוו בנפשכם, אילולא גנבתי ביום האתמול מאה דאלער הללו מניין היו לי מעות לשלם לרופא... אך האמת תורה דרכה, כי רק מחמת שגנב המעות והרי 'כל מזונותיו קצובין' ואי אפשר שייחנה ממעות שלא נועדו עבורו, על כן שבר את רגלו להוציא מידו את המעות בעד צרכי הרפואה, ואילו היה שומר את עצמו מלקחת את שאינו שלו היה מרוויח עכ"פ שרגלו היתה נשארת שלימה.

ה. וכך פירש ג"כ ב'אלשיך' שטו העם ולקטו - ששטות זו האמורה היא גם על מה ש'לקטו', והיינו, שלא הבינו בנפשם כי בין כך ובין כך יקבלו את הנגזר להם יקבלו, ומדוע יכופ קומתו עד לארץ לריק

ו. ידוע על הרה"ק מקאליסק זי"ע שבעת טבילתו במקוה ביום ל"ג בעומר אמר בלהט אש קודש הריני מקבל עלי קדושת היום (הילולא דרשב"י סה).

ז. והוא אחד מהטעמים שנתן הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (ל"ג בעומר ו) למנהג שנהגו להרבות ביום זה בהדלקת נרות, ובהדלקות גדולות לכבוד התנא האלוקי רשב"י, לזכר שביום זה נתרבה אור היום באיחור שקיעת החמה. ולהראות כי כל האורות בטלים לאור הגדול, האור הגנוז שגילה אז רשב"י בסודות התורה.

אז. וכלשון הזוהר הק' 'והאי יומא לא יתרחק למיעל לדוכתא כשאר יומא (ולא יתרחק היום מאתנו), דהא כל יומא ברשותי קיימא' (כל היום הזה שלי הוא), וביום זה נפתחים כל שערי רקיע להריק עלינו שפע עד בלי די. ואכן, 'יושפע ש'פע ר'ב ב'כל העולמות, ראשי תיבות רשב"י' (טעמי המנהגים).

וידוע מאמרו של רשב"י (סוכה מה: ועיי"ש) 'יכול אני לפטור את העולם כולו מן הדין', ואמרו צדיקים (שפתי צדיק ל"ג בעומר א, שו"ת מהרש"ם הקדמה לח"ב) שבכל שנה ביומא דהילולא שלו הוא עומד וממליץ טוב על בני ישראל לפוטרו מן הדין, ומבטל את כל הגזירות. וכן נשמע הקול ממערת רשב"י בעת שנכנסה מיטתו בלהב

ח. הגרעק"א מציין ב'גליון הש"ס' (שם) למאמרו של רשב"י (אדר"ב פט"ז), 'רשב"י אמר, מנין שאין ישראל רואים פני גיהנם לעולם, משלו משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שהיה לו שדה זיבורית, באו בני אדם והשכירוהו בעשרת כורין חיטים בשנה, זבלוה, עדרוה, השקוה וכסחוה, ולא הכניסו ממנה אלא כור אחד חיטים בשנה. אמר להם המלך מהו זה, אמרו לו אדונינו המלך אתה יודע בשדה שנתת לנו שמתחילה לא הכנסת ממנה כלום ועכשיו שזבלנוה וכיסחנוה והשקנוה מים לא הכנסנו ממנה אלא כור אחד חיטים בלבד. כך עתידים ישראל לומר לפני הקב"ה ריבוננו של עולם אתה יודע ביצר הרע שהוא מסית בנו שנאמר (תהלים קג טו) כי הוא ידע יצרנו'. והיינו שאין כל מקום לטענה על בני ישראל מדוע לא עליתם יותר במעלות התורה והיראה, כי בלא עבודתם ויגיעתם - לעמוד כנגד פיתויי היצר, לא היו מגיעים אף למעט תורה ועבודה שהגיעו, ובתשובה זו פטר ר"ש את כל העולם כולו מן הדין.

וראה שם בביאור 'בנין יהושע', שאין נפטר מדין זה אלא מי שבשם 'ישראל' יכונה, כלומר, מי שהכניס עצמו בכלל 'ישראל' ופעל פעולות טובות בתורה ובמעשים טובים, בדומה למשל 'זבלוה, עדרוה, השקוה, וכסחוה'. אלא שלא הצליחו להתגבר על יצרם - אדם כזה לא יראה פני גיהנום לעולם.

והיה זה, אמרו לו אדונינו המלך אתה יודע בשדה שנתת לנו שמתחילה לא הכנסת ממנה כלום ועכשיו שזבלנוה וכיסחנוה והשקנוה מים לא הכנסנו ממנה אלא כור אחד חיטים בלבד. כך עתידים ישראל לומר לפני הקב"ה ריבוננו של עולם אתה יודע ביצר הרע שהוא מסית בנו שנאמר (תהלים קג טו) כי הוא ידע יצרנו'. והיינו שאין כל מקום לטענה על בני ישראל מדוע לא עליתם יותר במעלות התורה והיראה, כי בלא עבודתם ויגיעתם - לעמוד כנגד פיתויי היצר, לא היו מגיעים אף למעט תורה ועבודה שהגיעו, ובתשובה זו פטר ר"ש את כל העולם כולו מן הדין.

והיה זה, אמרו לו אדונינו המלך אתה יודע בשדה שנתת לנו שמתחילה לא הכנסת ממנה כלום ועכשיו שזבלנוה וכיסחנוה והשקנוה מים לא הכנסנו ממנה אלא כור אחד חיטים בלבד. כך עתידים ישראל לומר לפני הקב"ה ריבוננו של עולם אתה יודע ביצר הרע שהוא מסית בנו שנאמר (תהלים קג טו) כי הוא ידע יצרנו'. והיינו שאין כל מקום לטענה על בני ישראל מדוע לא עליתם יותר במעלות התורה והיראה, כי בלא עבודתם ויגיעתם - לעמוד כנגד פיתויי היצר, לא היו מגיעים אף למעט תורה ועבודה שהגיעו, ובתשובה זו פטר ר"ש את כל העולם כולו מן הדין.

ט. כה כתב הגה"צ רבי יהושע דיטש זצ"ל (בית הלחמי פרשת פקודי) שבימי בחרותו בשנת תרפ"ז שהה בחג הסוכות בעיר מונקאטש וביומא דהילולא של הרה"ק ה'דרכי תשובה' זי"ע עלה לציונו יחד עם בנו הרה"ק ה'מנחת אלעזר' זי"ע. מנהגו של המנחת אלעזר היה לזמר את הפיוט 'בר יוחאי' על ציון אביו (על סמך שאביו חיבר ג' כרכים ביאורים על התיקוני הוה"ק), וכן עשה בשנה זו ג"כ, לאחמ"כ פתח לבאר את הזמר 'בר יוחאי' שבו אנו אומרים 'אשרי העם הם לומדיך', והלשון 'לומדיך' צ"ב, כי מן הראוי היה לומר אשרי לומדי תורתך או חיבורך, ומהו לומדיך שנראה כמו שהם מלמדים לרשב"י איזה לימוד, וביאר המנח"א, שהכוונה למה שהולכים בעת צרה לקברי הצדיקים לבקש מהם שיתפללו לבטל הגזירה, כי פעמים שמסתירים ומעלימים מהצדיקים את הגזירות, שהרי 'הקב"ה גוזר וצדיק מבטלה', ומעלימים מהם את הגזירות כדי שלא יבטלו, ולכן באים בני ישראל על קברי הצדיקים לקיים הם לומדיך - שהם מלמדים את הצדיק מה נעשה בעולם, אלו גזירות קשות ניתכות על ראש בני ישראל חדשים לבקרים ל"ע... (ובזאת החל המנחת אלעזר לפרט בפני אביו באריכות את הצרות העוברות עליו).

כתיב ב'זוהר חדש' (מדרש רות קד). פ"א היה רבי שמעון מהלך בדרך, ונכנס לעיר 'לוד'. באו אליו אנשי העיר וסיפרו ש'דבר' (מגיפה) קשה שולט על העיר. טובב ר' שמעון סביבות העיר וראה אנשים רבים המוטלים ללא רוח חיים, נענה רשב"י ואמר 'כל האי במתא ואנא הכא, גזרנא דליבטיל' - (האיך ייתכן, שהמגיפה קיימת ואני כאן), גזרני שתתבטל המגיפה. תיכף נשמע בת קול המכרזת ואומרת למלאכים הממונים על המגיפה צאו ממקום זה, כי רשב"י נמצא כאן, שהקב"ה גוזר גזירה והוא מבטל. באותה שעה היה רבי חנינא בלוד, ומשראה מעשה זה בא לפני רבי מאיר וסיפר לו מאי דהוה, נענה רבי מאיר ואמר, מי הוא זה שיכול לעמוד על רוב שבחו של רשב"י, האם אין הוא כמשה רבינו ע"ה,

רשב"י. אמר לו הקב"ה, לך והחרב את העולם כולו ולא תשגח ביה כבר יוחאי (אל תשגיח בדברי בר יוחאי). משחזר המלאך ורשב"י ראהו, אמר לו רשב"י אם לא תסתלק מנגן אגזור עליך שלא תוכל שוב לעלות למקומך בשמי גבוהים, כי אשליך אותך למקום נידה בו נשלחו עזא ועזאל (המלאכים שהפיל הקב"ה משמים לארץ, והם קשורים בשלשלאות בהרי חושך, יומא סו: וברש"י, ד"ה עזא). אלא, חזור אל בורא עולם, ואמור לו, אף אם אין בעולם שלושים צדיקים, די לנו בזכותם של עשרים צדיקים לקיום העולם דכתיב (שם לא) 'לא אשחית בעבור העשרים'. ואם אין אפילו עשרים צדיקים בעולם, די בזכותם של עשרה צדיקים להציל את העולם מחורבן כי כה אמר ה' (שם לב) 'לא אשחית בעבור העשרה'. ואם אפילו עשרה צדיקים אין בנמצא, לא ימוטו מוסדי תבל בזכות שני צדיקים - אני ובני, דהכי כתיב (דברים יט טו) 'על פי שנים עדים יקום דבר', ואין דבר אלא עולם. דכתיב (תהלים לג ו) 'בדבר ה' שמים נעשו'. ואם גם שני צדיקים אינם, ישנו צדיק אחד ואני הוא וכתיב (משלי י כה) 'וצדיק יסוד עולם'. באותה שעה יצתה בת קול מן השמים ואמרה 'זכאה חולקך רבי שמעון, דקודשא בריך הוא גזר לעילא, ואת מבטל לתתא. בוודאי עלך אתמר (תהלים קמא יט) רצון יראיו יעשה' (אשרי חלקך רשב"י שהקב"ה גזור גזירה בשמים ממעל, ואתה בכוחך לבטלה בארץ מתחת, ועליך הכתוב אומר 'רצון יראיו יעשה').

אש למקום מנוחתו במירון 'זה האיש מרעיש הארץ, מרגזי ממלכות, כמה פטרין (מקטרגים, וי"מ 'דינים' השורים בעולם) ברקיע נשקטים ביום הזה בשבילך' (סוף איד"ז וזהר רצו:), ומבואר בספרים שבכל שנה ושנה ביום הזה 'נשקטים כל המקטרגים, ומתבטלים כל הדינים' בזכותו דרשב"י.

איתא בזוה"ק (שמות טו.) שכל העולמות העליונים מזדעזעין מרשב"י ועליו נאמר הקרא 'אריה שאג מי לא ירא'. בוא וראה עובדא נוראה המוכאת בזוהר הקדוש (השמטות ח"א ע"פ ואברהם היה יהיה) זמנא חדא יצא רשב"י וראה בעיני קדשו חשכות ואפילה גדולה היורדת לעולם. אמר רשב"י לרבי אלעזר בנו, בא עמי ונראה מה רוצה הקב"ה לעשות כעת בעולמו. הלכו ומצאו מלאך אחד גדול כהר גדול, ומפיו יוצאים שלושים להבות של אש. שאלו רשב"י מה הנך רוצה לעשות. ענהו המלאך - גזירה יש מלפני הבורא שבכל עת מוכרחים להיות בעולם שלושים צדיקים דכתיב (בראשית יח יח) 'ואברהם היו יהיה' - יהיה בגמטריא ל'. וכעת שיש בעולם פחות משלושים צדיקים, שלחני הבורא להחריב את העולם כולו. אמר לו רשב"י במטותא מינך, חזור נא אל הקב"ה ואמור לו בר יוחאי שביח בארעא - הרי רשב"י נמצא בזה העולם. פנה המלאך אל הקב"ה ואמר לו 'מאריה דעלמא גלי קמך מה דאמר לי בר יוחאי' - הלא ידוע לפניך מה שאמר לי

שכתיב ביה 'ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגיפה'. ויותר ממה שנאמר אצל משה רבינו נאמר ברבי שמעון, דאילו משה רבינו הוצרך לטרוח לעמוד בין החיים ובין המתים, ואילו רשב"י ביטל את הגזירה 'בדיבורו'.

ובכל ימות השנה הדברים אמורים, ק"ו ביום שאמר עליו רשב"י 'האי יומא ברשותי קאי'.

והנה, רבים מקשים, מדוע ביום פטירת משה רבינו נוהגין אבלות ויום תענית. ואילו ביום ל"ג בעומר - יום פטירת הרשב"י אנו עושים ליום שמחה וצהלה (בפשוטו, כי בפטירת משה רבינו נשתכחו הרבה הלכות, ואילו בל"ג בעומר האיר רשב"י את כל העולם בהתגלות האדרא קדישא, על כן יום חג הוא לנו), יש שביארו על פי מה דאיתא בזוה"ק (שמות טו.) **שרשב"י לא גזר מעולם תענית שימלאו משאלותיו, אלא היה גוזר והקב"ה מקיים, ובדיבור פיו היה מבטל את כל הגזירות** (משא"כ שאר הצדיקים ואף משה רבינו, הוצרכו להתענות בכדי לבטל גזירות רעות מעל עם ה') לכן ביום ההילולא שלו אין מתענים, כי אותו צדיק לא הוצרך להתענות לעולמים על הגזירות. ואדרבה מתוך שמחתנו בהאי יומא נזכה לפעול ישועה רבה עזרה ופדות.

י. גופא דעובדא הכי הווה, פעם אחת ישב רבי שמעון, והיה בנו רבי אלעזר עומד אצלו ומפרש רזי החכמה, והיו פניהם מאירות כשמש, ודבריהם עולים עד לרקיע, כן ישבו במשך שני ימים שלמים - לא אכלו ולא שתו ולא היו יודעים אם הוא יום או לילה. משיצאו, נענה רבי שמעון בתיבות הפסוק (שמות לד כח) 'ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה - לחם לא אכל ומים לא שתה'...

משסיפר רבי חייא מעשה זה לרבי, התפלא רבי על כך, ואמר לו אביו רבן שמעון בן גמליאל - בני, הרי רשב"י הוא אריה גם בנו ר"א אריה הוא, ואין רשב"י כשאר אריות, אלא עליו נאמר 'אריה שאג מי לא ירא' - ומה עולמות שלמעלה מזדעזעין ממנו, אנו על אחת כמה וכמה, איש שלא גזר תענית מעולם על מה ששאל וביקש, אלא הוא גוזר והקב"ה גוזר מקיים, הקב"ה גוזר והוא מבטל...

באר הפרשה - אמור - ל"ג בעומר

ולפע"ד, כי הוא יום ל"ג - למ"ד גימ"ל במלואו גמטריא
'זקן' שהוא רצון העליון בחינת יוה"כ בידוע.

רשב"י לכל, אפילו לפחותים - אין איש מבני ישראל
שאינו לו שייכות וחיוזק מרשב"י

איתא ב'בית אהרן' (קו: קו) מי שיש לו אמונה ברשב"י
יש לו חיוזק ברשב"י, כשם שהשי"ת הוא ה'
לכל, כך רשב"י הוא רשב"י לכל"י, אפילו לפחותים"י.
והיינו שלכל אחד מבני ישראל - באיזה מקום ומצב
שהוא נמצא יש לו חיוזק גדול מכוחו ואורו של רשב"י.
ובפרט אם יקיים את תחילת דברי ה'בית אהרן' - מי שיש
לו אמונה ברשב"י, ויאמין בכוחו דרשב"י, הן בכלל, הן
בפרט - בהאי יומא, בתוקף קדושת יום ל"ג בעומר כי

והנה, קדושת היום של ל"ג בעומר כעין קדושת יום
הכיפורים לענין מחילת העוונות וטהרת נפשות
ישראל מכל חטא, וכן אמר הרה"ק רבי יהושע מקאמינקא
זי"ע להרה"ק משינאווא זי"ע, דענין יום הכיפורים היה,
שאהרן הכהן שהוא בחינת 'הוד' נכנס לקדשי קדשים
שאף הוא בחינת 'הוד', והכי נמי בל"ג בעומר מתעורר
בחינת "הוד שבהוד", והיינו הך"י ואפשר לפעול בו
ישועות כביום הכיפורים (הובא באוהב שלום השלם ח"ב עמ'
י"ח, מפי הגרש"א זעלטענרייך זצ"ל אבד"ק טשאקאווא). וב'חתם
סופר' (דרשות ח"ב רפ.) כתב, שמדת 'הוד שבהוד' היא
בבחינת 'כתר', ומתעורר ה'עת רצון' שנגלה הקב"ה
לישראל בעת מתן תורה בזמן מלא רחמים. ורמז לה, וז"ל.

יא. שנה אחת ביום ל"ג בעומר בעת עריכת שולחנו הטהור ביאר הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא זי"ע את מאמרם ז"ל
(ביצה ט:) 'הידור מצוה עד שלישי', ושאל הרי הקב"ה מקיים את כל התורה כולה (עי' ברכות ו.), ובמה שייך אצלו
הידור מצוה עד שלישי, אלא, כדאמרו ז"ל (סוכה נב:) 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו ואלמלי הקב"ה
עוזרו אינו יכול לו', ובמצוה זו מהדר הקב"ה עד שלישי, שאחר שנלחם האדם עם יצרו ועשה שני שלישי, עושה הקב"ה
עבורו את השלישי הנותר.

והנה ימי הספירה - ימי הטהרה, מ"ט יום הם, נמצא שביום ל"ג בעומר כבר עברו שני שלישי מימי הספירה, ועד
יום זה עמלים בני ישראל לטהר נפשם מכל סיג ופגם. אך מיום זה ואילך מהדר הקב"ה ומטהר את בני ישראל מכל
טומאותם, ואומר 'זרקתי עליכם מים טהורים', והיינו שביום זה מכפר הקב"ה לבני ישראל על כל עוונותיהם (הובא
בידובר שלום' להרב אברהם חיים שמחה בונם מיכלזאהן זצ"ל).

באותו ה'טיש' ישבו הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע והרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע, הרה"ק השר שלום התלהב
באלו הדיבורים משך כג' רבע השעה, וכך כותב (הידובר שלום) 'הרה"ק מצאנז ישב בכל משך העת נשען על השולחן
ושתי ידי על מצחו. והרה"ק מקאמינקא זלגו עיניו דמעות כשטף מים רבים'.

בספר 'הילולא דרשב"י' מביא (הערה מא) שפעם דיבר הרה"ק ה'שר שלום' זי"ע מענין גדלות ל"ג בעומר, נענה בנו
הרה"ק רבי זונדל זי"ע ואמר, שהוא כמו יוהכ"פ. נענה ה'שר שלום' בלבת אש וקודש ואמר, אכן יפה כיוונת.
בדרך צחות אמר הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע, שבל"ג בעומר כלולים כל השלש רגלים, כי שחיטת הכבשים
(שהיה נהוג בין הרבה מבני עדות המזרח) סמוך למערה הוא כנגד חג הפסח, ההרים שמסביב הציון רומזים לחג השבועות שהרי
שניתנה תורה בהר סיני בחג השבועות, והאוהלים שמקימים הבאים לשהות במירון הוא כנגד חג הסוכות דבעינן דירת
עראי. והוסיף חכם אחד עוד, עפ"י המעשה הידוע שהרה"ק מרוז'ין שאל פעם את אחד מחסידיו מבני ארץ ישראל,
היאך נראית ההילולא ביום ל"ג בעומר במירון, תיאר החסיד בפני רבו שבפנים המערה - יוהכ"פ, ומחוץ למערה -
שמחת תורה, ומאד הפליא הרוז'ינער את דבריו, ולפי זה יש עוד שני מועדים ביום הזה.

יב. יש ממליצים עפ"י הביאור הידוע בפסוק 'טוב ה' לכל' - שלכל הצרות (והבעיות) טוב לפנות אל ה', אמור מעתה
לבאר בדברי ה'בית אהרן' רשב"י לכל - לכל סוגי ומיני צרות ומעוקות, טוב לבוא ולהתפלל על קברו (יא) להתפלל
בזכותו ויושיענו ה' באותות ובמופתים.

יג. יש שהסמיכו לכך את דברי הרמב"ם בפ"י המשניות (פרה ג א) שאין כל נפקא מינה וחילוק בין האיש אשר מעולם
לא נטמא ובין מי שנטמא ואחר כך טבל והזה, ולא עוד אלא שזה אשר הוזה עליו מעלה יתירה יש בו שהכתוב
דן עליו ואמר שהוא טהור. אף לדידן נאמר, לכל ישראל האיר - רשב"י לכל, בין לפחותים בין לשאינם פחותים, אלא
שמעלה יתירה יש לפחותים - שה'בית אהרן' העיד עליו שיש לו שייכות לרשב"י.

וכבר אמרו 'אדם ובהמה תושיע ה' בגמטריא 'רשב"י' (מגדיל ישועות מלכו מבארניב נה).

באר הפרשה - אמור - ל"ג בעומר

קדוש היום לאדונינו. וימלא רצונו של רשב"י - שנשמח בשמחה רבה ויתירה, ועי"ז יושפע שפע רב"י.
ממערתו 'עולו ואתו ואיתכנשו להילולא דרבי שמעון' (בואו, האספו לשמוח בשמחת הרשב"י) ¹⁰.

עולו ואיתכנשו להילולא דרשב"י - מעלת העליה לציון הקדוש ביום זה ובכל זמן ועידן
כתב ה'של"ה' הק' באגרותיו 'על מקום אש להבת שלהבת, ציונו הטהור של רשב"י לומדים הזוהר איתא בזה"ק (האוינו אידר"ז רצו): באותה שעה שהובאה מטתו של רשב"י באת"ק מירון, נשמע הקול באימה וביראה ובדכיקות גדולה, כי כמה ניסים יארעו שם", כי צריכים ללמוד הזוהר באימה וביראה ובדכיקות

יד. כתב ב'סידור בית רחל' (להגה"ק רבי נפתלי כ"ץ זי"ע) שיש בשירת הזמר 'בר יוחאי' סגולה נפלא להארת הנשמה (ומבאר שם עפ"י דרכו) ומבואר שם דהיינו גם למי שאינו מבין ומשיג בסודות הזמר.

טו. כך היו קמאי אומרים, כל מי שזכה להגיע למירון הרי זה סימן שרשב"י הזמינו אליו. עובדא ידענא מאברך שנסע באמצע השנה עם כל בני משפחתו לשבות שבתו במירון אצל רשב"י, משום מעשה שהיה ביניהם, נענה האברך ואמר לבני ביתו, הראיתם, בממון ודמים שהוצאנו על שבת זו היינו יכולים לשבות שבתנו במלון פלוני ופלוני, כאומר טיפשות הייתה בי שהסכמתי לבוא הנה בסכום כזה... והנה, מאותו היום והלאה לא עלה בידו לעלות מירונה, בכל פעם מסיבה אחרת, אף כשרצה לערוך 'חאלאקע' לבנו הקטן, החל הילד מרגיש שלא בטוב, וכן הוזה יום יום חודש בחודש - מניעות ממניעות שונות ומשונות למשך כג' שנים תמימות... עד שביליה אחת אמרו לו בני ביתו 'האם שם על לב שמאותה שבת והלאה מעכבים בעדו מן השמים שלא ידרכו רגליו באת"ק מירון...' וכמי שרשב"י עומד ומודיע לו 'לא רצית, לא תבוא הנה'... האברך שהוא מן היראים לדבר ה' הבין כי יש דברים בגו, וחשב לעצמו וכי אף 'פחות' אינני - כי רשב"י לכל אפילו לפחותים ואילו אנכי אפילו לפחות לא נחשבתי... פרש לחדר בביתו נעל את הדלת והחל בוכה לפני הקב"ה שיימחל לו אותו הפגם ודברי השטות שיצאו מפיו כביכול כנגד מעלתן של העולים מירונה... ויהי אך יצוא יצא מחדרו, עלה ונסתפג שלא ירוא שיירי דמעותיו, והנה שכנו נוקש על דלת ביתו, משנפתחה הדלת פתח השכן לאמר, שמע נא שכיני יקירי אבקש סליחתך על ההפרעה באישון ליל, גם אבקשך מחילה על בקשה מוזרה אשר בפי, הנה זה היום עשה ה' - היום קניתי רכב חדש, ומעיקרא הבטחתי כי ה'נסיעה' הראשונה ברכב זה תהא בדרך העולה למירון, ועתה עייפות גברה עלי וחוששני לצאת לדרך בגפי - שמא תסכים להצטרף עמי בדרכי... ויהי לפלא והיה נראה השכן כ'מלאך' הנשלח מן השמים בזכות התנ"א רשב"י, להודיעו אך נכנע לבך וכבר שלח רשב"י 'נהג' להוליכו אליו...

טז. סיפר לי אחד מ'בעלי המעשה' שזכה לקחת לאת"ק מירון את הגה"ח ר' שמחה מונד זצ"ל מחסידי קמאי. כל ימיו היה ר' שמחה נוסע למירון בל"ג בעומר, ואף בהיותו למעלה מבן תשעים שנה לא וויתר על כך, ובאו עמו כמה אברכים לעזור ולתמכו בכל הדרך הארוכה, משנשאל רבי שמחה, הרי כל כך קשה עליו ועל מלוויו להביאו ביום ל"ג בעומר למירון, ועל כולנה קשה היא עליכם העליה להר ברגל, והרי אפשר ליסע ביום אחר כשאין טורח הדרך רבה כל כך. ענה רבי שמחה והסביר, הרי לך הפרש וחילוק גדול בין העליה לציון הקדוש בכל השנה לבין העליה בל"ג בעומר, דהרי מדרך העולם, כשבא מאן דהו לביתו של ה'גביר' להתרימו לצרכי צדקה, מתיישב הגביר ובודק את ה'המלצות' שבידו וכו' וכו', ואם מחליט הגביר כי בקשה זו חשובה היא הרי הוא מעניק לו נתינה הגונה, אך בהגיע הגביר לסעודת נישואי בנו, הינו מפזר מממונו בהרחבה לכל הפושט יד, ואינו מעיין בטיבם של המבקשים, כי הרי עתה 'עת שמחה' היא לו.

כיו"ב נמי אצל רשב"י - כי יום ל"ג בעומר הוא זמן 'הילולא' שלו, והריהו עומד ומשפיע על כל המשתתפים שפע ברכות וכל טוב, מבלי לבדוק בציציותיהם. האם נכונה בקשתם וכדומה, אלא הוא מעניק ומשפיע השפעות טובות בלי גבול.

שאלו פעם את אחד מבני ירושלים מתי הוא נוסע לחוג את ל"ג בעומר במירון, ענה היהודי, מלפני ה'קבלת פנים' עד אחר ה'מצוה טאנץ', כשמחת הנישואין של קרובי.

יז. מכאן תצא הקריאה לכל אחד מאחינו בני ישראל המסובלים בסבלם - איש איש בנגעו ומכאובו, ברוח ובגשם, אף אם נראה לו כי מרוב צרותיו ותלאותיו הקרקע נשמטת מתחת רגליו וכבר כשל כח הסבל, ישמע למה

גדולה, ואח"כ לשמוח הלב שמחה רוחניות ולא שום אבלות ועצבות, כי באלה חפץ רשב"י, והוא בדוק ומנוסה, ואח"כ נודרים נדרים ונדבות ומתפללים תפלות' (נדפס בקובץ 'שומר ציון הנאמן' שנת תר"ג, גליון קמ"א, שיו"ל ע"י הערוך לנר' באלטונה. והועתק מהעתקת כת"י השל"ה אגרות מסעו בשנת שפ"ח).

ובן כתב 'רבינו עובדיה מברטנורא' זי"ע במכתבו לאחיו (הובא בספרו 'דרכי ציון' תחילת אגרת השנית, עיי"ש) בי"ח אייר יום מיתתו באים מכל הסביבות ומדליקין אבוקות גדולות... שהרבה עקרות נפקדו וחולים נתרפאו"י בנדר ונדבה שהתנדבו למקום

שהביאו בספרי קורות הימים (מסע מירון עמוד קיא, ועוד) מעשה נורא בשם רבי יוסף סופר שנתיישב בצפת בשנת תקכ"ב, וז"ל. וכשיצא הרעש (רעידת אדמה שהייתה בצפת ומירון) על הארץ בחדש חשון תקכ"ב, באו כל הישמעאלים והערלים שבאותו מקום אל הבנין של רשב"י ז"ל, והדלת הייתה סגורה (שכן לפי התיאור הזמנים ההם היה בנין הציון סגור יום ולילה כי מעט יהודים דרים במירון ורוב היושבים בעיר ישמעאלים וערלים, והמפתחות היו אצל שמש הדר בצפת שהיה בא ופותח לאחר שנותנים לו מה שמגיע לו עבור זה), וצעקו כולם - 'רבי שמעון, רבי שמעון, מאחר שאתה אדם גדול בעולם וחשוב, וגם שמענו מפי אבותינו מחשיבותך, וגם בעינינו אתה חשוב - פתח פתחך', ומיד נפתחה הדלת מאליה, והלכו כולם לפניו, וגם בני ביתם ונשיהם ניצלו, ולא היה להם היזק כלל. ועכשיו הוא (רשב"י) חשוב בעיניהם מאד ביותר.

כשהיה רעש שני (בו' כסלו) ברחו כולם, יהודים וערלים וישמעאלים לבנין של רשב"י ז"ל ככפעם הראשונה, וכשבאו קרוב לשם ראו כולם שהבנין כולו הגביה והתנשא למעלה, וקפץ באוויר כמו אדם - מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, והכיפה שמלמעלה של הבנין התחלקה לשני חלקים, לחצאין, והיו פתוחים לשנים, כיוון שראו זאת נפלה חרדה גדולה עליהם ונתחלחלו מאד, ופתחו כולם וצעקו 'רבי שמעון, רבי שמעון, אם הבנין שלך כך הוא, מה יהא סופנו...?' וזה היה יותר מחצי שעה, ואחר כך שקטה הארץ, שקט הרעש, ועמד הבנין על מקומו. הכיפה של מעלה שנחלקה לשני חלקים נתחברה יחדיו כבראשונה ולא היה היזק כלל. והאנשים שבאו לשם ראו הנס הגדול בזה הבנין, בחוץ ובפנים, (ובדקו) אם יש איזה סימן או איזה חריץ בבנין ולא נמצא כלל שום סימן או סדק בחומה שהיתה כבראשונה, עכ"ל. נמצינו למדים שבמקום הלז - מקום מנוחת התנא האלוקי רשב"י אין כלל שעבוד ל'דרכי הטבע', ואם כל מציאות הבנין שעל הציון למעלה מטבע העולם הוא, כ"ש לכל הבאים להתפלל בו, שבוודאי תפרוץ ישועתם מחוץ לגדרי הטבע, ויוושעו בכל מיני ישועות וברכות עד בלי די - כי כמה ניסים יארעו שם.

יח. הרה"ק ה'צמח צדק' זי"ע היה אומר ש'מרון' (ללא י') הוא ר"ת מלך רופא נאמן ורחמן (לוח היום יום, הגאון משאמלויא,

אגרות לחם שלמה אגרת צג).

כהקדמה לכל הסיפורים המובאים כאן, עלינו לומר כי מעשיות כאלו מתרחשים מידי יום ביומן בזכות התנא רשב"י, ודבר יום ביומו שומעים 'אותות ומופתים' שפועלים אחינו בני ישראל בציון הקודש בדברים שהם למעלה מדרך הטבע ממש, יכלה הנייר והם לא יכלו, ואטו כי רוכלא ליחשיב וליזיל. ולא באנו אלא להביא טיפה מטיפה שבים הגדול כפי ששמענו לעורר הלבבות.

שמעתי מבעלי המעשה, בשנת ה'תשע"ה אירע דבר בבית אחד מאנ"ש מק"ק 'תולדות אהרן' בעיה"ק ירושלים תובב"א, שעקרת הבית החלה (בשלהי החורף) להרגיש לחץ נורא בעיניה וראייתה נחלשה מיום ליום, בצר לה פנתה לרופאים מומחים, והללו לא מצאו את מקור מחלתה, בלית ברירה קבעו לערוך לה בדיקת סי טי (c. t.) ונקבע זמנה ביום ל"ג בעומר בבקרו של יום, באותו היום מיהרה לבית הרופא ומיד אחר עריכת הצילומים הספיקה להצטרף לקבוצת חסידי תו"א הנוסעים מירונה - כי התשובות והתוצאות של בדיקת הסי טי לא יגיעו רק לאחר עשרים וארבע שעות מעת לעת, בהגיעה למירון כמעט שלא הצליחה לראות בעיניה את ההדלקה של הרבי אלא בכתה ללא הרף בתחינה אל ה' שיאיר עיניה וירפא אותה בתכלית הבריאות, אחר ההדלקה נכנסה ל'מערה' מקום הציון של התנ"א רשב"י ובמשך דקות ספורות התפללה על מצבה הקשה... ויהי ממחרת, ותשכם האשה בבוקר והנה היא רואה כאחד האדם... גם כל הלחץ זה הדחק חלף כליל מבין עיניה. אלא שחזקה עליה פקודת הרופא שעליה לבוא לשמוע את תוצאות בדיקת הסי טי, ותתצב האשה לפניו ובטרם פתחה את פיה לומר לו כי הכל חלף ועבר החל הרופא לומר לה כי נתגלה בצילומים שיש 'בצקת' (נפיחות) נוראה בעיניה, וחייבים בדחיפות לנתחה בעיניה כי בלא זה מסוכנת היא לאבד את מאור עיניה לפתע בעודה מהלכת ברחוב העיר... אמרה לו האשה, היום בבוקר למחרת נסיעתי למירון פקח ה' את עיני, גם כל הלחץ פרח לו... ומה לעיני ולנתיוח... הרופא שלא הבין את אשר לפניו, אמר לה - מכל מקום עליך

לבוא בכל שבוע להיבדק, כי לפי הבדיקה שנערכה לפני ככ"ד שעות נראית הבצקת כמסוכנת מאד, עשתה האשה כמצוותו, עד שכעבור שבעה שבועות שנבדקה בכל שבוע הודה לה הרופא כי אין כל טעם לטרוח ומעתה משוחררת היא לביתה. זאת ועוד, כי מקץ תשעה ירחים נולד לה בנה הבכור (לאחר כמה שנים מהנישואין) למזל"ט.

הבט וראה אלו ניסים ונפלאות אירעו לה מרגע לרגע מחוץ לדרך הטבע, כי באותו היום הראו הבדיקות על בצקת נוראה ומסוכנת - כאן לפני רשב"י, וכאן לאחר רשב"י ששבה להיות כאחד האדם בבריאות השלימה.

עוד מעשה אספר ביודעי ומכירי מתושבי קרית מאור חיים בצפת, שבערב פסח תשע"ו אירעה תאונה נוראה, בה נדרס ילד כבן שלוש, כתוצאה מכך נזדעזע מוחו ואיבד את הכרתו והובל לבית החולים, מיד אחד החג שלחוהו רופאי בית החולים למכון שיקום בטענתם שאזלה ידם מעזור לו, והנה, כב' שבועות קודם ל"ג בעומר נסעו הורי הילד מירונה לרשב"י, שם שפכו שיח כי בכוונתם היה לערוך בשנה זו 'חאלאקע' לבנם הקטן, ועדיין הם עומדים ומבקשים שיזכו להביאו הנה כשהוא מהלך על רגליו... לא נאריך, אבל זאת אומר כי ביום ל"ג בעומר בא הילד כשהוא עומד ומהלך על רגליו וערכו בו חאלאקע, ויהי לפלא, כנגד כל 'נבואות' הרופאים ל"ע.

סיפר לי רב חשוב מדרי ארה"ב מעשה שהיה עד לה בשנת ה'תשנ"ג, הלה היה לומד עם חברותא בכל יום כמה שעות באשמורת הבוקר. ויהי היום וערבי פסחים היה, התקשרה אליו זוגתו של החברותא, וביקשתו שיבוא במהירות לביתם - ולא אמרה לו במה דברים אמורים, בהגיעו ראה שהחברותא שוכב במיטתו חלוש וחסר אונים, ופתח לספר לו, שזה עתה חזר מ'הרופא' שגילה אצלו את המחלה ל"ע באופן נורא ביותר, ואף הוסיף הרופא לומר שאין ביד הרופאים לעשות מאומה, אפילו לא בגדר השתדלות, וכל פעולה אך לריק תהיה, ובזה הוא מודיעו שלא נותרו לו יותר משני חדשים לחיות עלי אדמות. החל בעל המעשה לדבר על לבו של החולה דיבורי אמונה וטללי נוחם, לאחמ"כ הוסיף, בכל שנה הנני נוסע לעלות וליראות בל"ג בעומר למירון, בשנה זו הנך מצטרף עמי, ותראה פלאות. החולה הביט בו ממיטתו ואמר לו, וכי הבלים תדבר, כי מי יודע אם עוד אזכה להיות בהאי עלמא ביום ל"ג בעומר, הרי לפי דברי הרופאים...

אחר הפסח קנה הלה טיקעט (כרטיס טיסה) לנסיעה לארץ ישראל לקראת ל"ג בעומר, ומבית סוכן הנסיעות התקשר אל החברותא ואמר לו, הנני קונה טיקעט גם עבורך, דהרי ממילא אין לך מה להפסיד (לפי טענת הרופאים). ואכן יצאו הידידים לחוג את יום ל"ג בעומר במירון.

באותה שנה חל ל"ג בעומר במוצאי מנוחה, בליל שבת קודש פנה אל החולה ואמר לו, עתה אין כל כך דוחק ב'מערה', הבה ניכנס יחדיו ונעתיר בתחינה רבה בציון הקדוש. נכנס החולה והתיישב סמוך ונראה לציון הקדוש, ושפך את נפשו בבכי ותחנונים באמירת כל ספר תהלים מרישא עד גמירא; משסיים פנה ואמר, מרגיש אנכי שאבן גדולה נגולה מעל לבי, והנני משאירה כאן בהיכלא דרשב"י. לאחר ל"ג בעומר משחזרו לארה"ב הציעו הרופאים לנסות 'ניתוח' כלשהו - כי ממילא אין מה להפסיד, ומשפתחו את גופו של החולה נדהמו לראות שאכן, את אשר ראו - נכונה ראו, אך אין זה ה'מחלה' אלא ענין אחר לגמרי, שאינו מסוכן כלל וכלל.

'חכמים' הללו לא האמינו למראה עיניהם, על כן נטלו מעט ממה שמצאו, ושלחו אותה לכמה בתי חולים גדולים ברחבי תבל - בכדי שיבדקו האם המחלה עודנה ח"ו, או לאו. בערב חג השבועות התקשר החולה אל החברותא והתחיל לבכות בבכי רב בעודו מדבר עמו, החברותא החל מרטט בידיו ורגליו, בחששו... אך חברו נענה לעומתו, בוכה אנכי כי זה עתה נתחייבתי ב'מזמור לתודה', דכעת חזרו ה'תשובות' שאין בגופי כל זכר למחלה. ואכן האריך היהודי עוד רבות בשנים, כשבכל אותן השנים עלה מידי שנה בשנה למירון להילולא דרשב"י.

וכבר אמרו בצחות שהאבנים הרבים הפזורים בדרך בואכה מירון. הם הם האבנים הגדולות והבצורות שנגולו מעל לבם של יהודים הנתונים בצרה ובשביה באתרא קדישא על ציון התנא הא' רשב"י.

מספר הרה"ח ר' נתנאל אייזנבאך שליט"א מזקני ירושלים של מעלה מעשה שהיה בשנת תש"ט והוא עד לה, בימים ההם לא היו היהודים יכולים לנסוע מהר הצופים לשכונת מגוריהם בירושלים כי אם בשיירות שמורות ומיוחדות, ואף זה היה רק אחת לב' שבועות, באחד הימים ירה אחד מהישמעאלים ימ"ש ופגע בבחור אחד - אוד מוצל מאש שעלה לארה"ק אחר ה'מלחמה', והוא היה היחידי שנותר בחיים מתוך כל בני משפחתו שעלו על מוקדה הי"ד, ושמו 'גדליה מאיראוויטש', החץ פגע ברגלו של הבחור, אך לא היתה דרך להביאו אל בית החולים 'שערי צדק', כי לא הייתה להם שיירה כראוי. רק כעבור כמעט שבועיים ימים, הוכנס הבחור לבית הרפואה.

באר הפרשה - אמור - ל"ג בעומר

הרופאים שבדקוהו קבעו תיכף ומיד שמחמת הזמן הרב שעבר נזדהמה רגלו באופן נורא ומסוכן, ואין ברירה אחרת כי אם לכרות את רגלו, ובכך יצילו לכה"פ את חייו. מעשה זה היה סמוך ונראה לל"ג בעומר, בהתקרב יום ההילולא קדישא אמר הבחור לסובביו, כי ברצונו לעלות 'לרגל' - לציונו הקדוש של רשב"י לכבוד ההילולא קדישא, ושם יפעל את ישועתו, סובביו דחוהו בהלוך ודחה, שהרי נסיעה כזאת רחוקה היא מהמציאות, כי בימים ההם היתה הדרך למירון ארוכה וקשה עד מאד, ובפרט שבחור זה לא היה ביכולתו לשבת כי אם לשכב, והיאך ישאוהו בשכיבה מירושלים ועד מירון וחוזר חלילה, אך הבחור לא אבה להסכים לכל התירוצים, בלית ברירה שכרו החברים רכב משא גדול (טראק), הבריחו את הבחור מבית החולים, והשכיבוהו ברכב המשא כשרגלו עטופה בהרבה רטיות למיניהם, ושמו את פניהם אל עבר ציון התנא האלוקי. אחרי תלאות הדרך מצאו עצמם באת"ק מירון, בהגיעם שמה הורידו את הבחור הובילוהו עד לפני הציון הקדוש, והבחור החל תיכף להתפלל מקירות לבו, וכה זעק, 'רבי שמעון, אנא, פעל נא לי ישועה ורפואה, כי נותרתי אחד מעיר ואחד ממשפחה, כל קרובי נרצחו בידי זדים מרצחים. ואיככה אבנה בית בישראל אם יכרתו את רגלי, ולא יעמוד שם ושארית מכל משפחתי ובית אבותי...' כה שכב הבחור ובכה נוראות. אחר גמרו הניחו אותו החברים שוכב על אחד החלונות ויצאו לחצר הציון לרקידה של מצווה. אחר זמן באו כמה מחבריו אל החלון אשר הוא שוכב שם - אך. הילד איננו... עד שמצאוהו רוקד בחצר, ונשתוממו עד מאד 'כיצד הרגל...' סיפר הבחור שהגיע אליו איזה זקן... וגער בו, מה לך שוכב כאן, קום, קום וצא החצר רקוד עם עם חברך, וכן עשה...

סיפור זה שמעתי מכלי ראשון מתושבי בני ברק, וכה סיפר, שבנו הקטן נפל למשכב בחולי מסוכן רח"ל, הרופאים החלו לטפל בו בטיפולים שונים וקשים, אך למגינת לבם ראו שהמחלה הנוראה מקוננת בגופו באופן קשה ביותר, וכמעט אין הרפואות משפיעות עליו לטובה, הרופאים נתיאשו והודו שאין בידם לרפאותו ולהושיעו. נשבר לב האב עם לבות כל בני המשפחה... כעבור כמה ימים פנו ידידי האב אליו ואמרו - עד עכשיו עשו הרופאים מה שבידם לעשות, מעתה נעשה אנו כיהודים מה שיש בכוחנו לעשות, ונתאספו כמנין מידידיו לעלות בצוותא לאת"ק מירון לקרוע שערי שמים בתפילה לרפואתו השלימה של הילד.

טרם נסיעתם פנה אליהם האב ואמר אף אני ברצוני להשתתף במסע הקודש ואף את הילד החלש עד מאד אקח עמי מכוסה בסדינים עבים - שממילא אין מה להפסיד (לגבי סכנת חייו בטלטולי הדרכים) מנסיעה זו. בבואם לפני המלך באת"ק מירון השכיבו את הילד על ספסל אצל הציון, והתחילו לומר פרקי תהלים בציבור מעומק הלב ובהשתפכות הנפש על רפואת הילד החולה והאומלל. באמצע התהלים התפתל הילד מיסוריו ובכה מאין הפוגות, כמובן שלנוכח בכיותיו נקרע לבבם של המתפללים וגברו תפילותיהם יותר ויותר בתחינה ובזעקה לפני הקב"ה בזכות התנא הא' רשב"י, וכך הוסיפו להתפלל עד שגמרו פעמיים את ספר התהלים מרישא ועד גמירא.

וראה זה פלא - פלאי פלאים, לפתע ביקש הילד 'הביאו לי מים לשתות כי צמאתי', ויהי לפלא כי מזה זמן רב לא אכל הילד ולא שתה דרך הפה כי אם ע"י תחלופי מזון בוורידיו, ואכן, מיד נתנו לו לשתות והתחיל להתחזק קימעא, משחזרו הביתה הציע האב לבדוק שוב את הילד אצל הרופא, הרופא התפלא מאד מן השינויים לטובה שהתרחשו בגופו ולא הבין איך יתכן כדבר הזה, ומיד המליץ לעשות עוד סידרת טיפולים לרפא את החולי, ולאחר זמן מה יצא החולה מכלל סכנה עד שהתהלך בחוץ על משענתו, ובסוף נתרפא כליל.

שמעו נא סיפור נורא ששמעתי מבעל המעשה (מדרי ארה"ב), בשנת תשנ"ז חלתה נוות ביתו במחלה קשה ב'כבד', וסבלה ייסורים קשים ומרים במשך כחמש עשרה שנים, עד שהחליטו הרופאים כי חייבים להשתיל בתוכה 'כבד' אחר (היינו שלוקחים כבד מגוי מיד אחר מיתתו, ושותלים אותו בגוף החולה), אלא שבאותו הזמן לא היה תחת ידם 'כבד' שמתאים לה, לסוג ה'דם' שלה וכו' (כידוע שבזה צריך הכל להיות באופן מדויק). ידידו של בעל המעשה מתושבי עיה"ק ירושלים (מחשובי בני חברתנו בירושלים) היה מחזקו בדברי אמונה ובטחון הסועדים את הלב, ואף היה משתטח על קברי צדיקים בכל עת ועונה ומעורר רחמי שמים מרובים עבור משפחת ידידו.

כה עברו עליה שנים קשות עד שבשנת תשע"ב הוחמר מצבה מאד, בערב שבת שקודם ל"ג בעומר שלח הבעל את ידידו לשבות שבתו באת"ק מירון (יש שכינו בחיבה את השבת הזאת בשם 'שבת אויפרוף', כי יום ל"ג בעומר הוא הילולא, מלשון שמחת נישואין, וא"כ שבת שלפניו כשבת עליה לתורה ייחשב) שיקרע שם שערי רחמים לרפואתה השלימה, וכך עשה, במשך כל השב"ק התחנן הלה ללא הרף במערת רשב"י לרחמי שמים.

וישמע ה' לקול תפילתו, ובאותו זמן שהלה שפך תפילות כמים באת"ק מירון אירעה תאונת דרכים (עקסידעני"ט) בניו

ההוא י"ג.

ואני ראיתי למורי ז"ל שהלך שם פעם אחת ביום ל"ג בעומר הוא וכל אנשי ביתו וישב שם שלשה ימים הראשונים של השבוע ההוא... והה"ר יונתן שאגי"ש העיד לי שבשנה הראשונה קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל, שהלך עם בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו, ושם גילו את ראשו 'כמנהג הידוע', ועשה שם יום משתה ושמחה.

ומי לנו גדול כהארז"ל זי"ע שבעצמו עלה לאת"ק ציון המצוינת כמו"ש מוהר"ח וויטאל זי"ע ב'שער הכוונות' (שער ו' ענין ל"ג בעומר), ענין מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג בעומר על קבר הרשב"י ורבי אלעזר אשר קבורים בעיר מירון כנודע, ואוכלים ושמחים שם,

יארק, ונהרג אז גוי ש'כבדו' היה ראוי ומתאים לחולה הנ"ל, אך דא עקא שהיו שני גויים אחרים ברחבי ניו יארק שאף הם המתינו (לפניה) זמן רב ל'השתלת כבד'. מהנהלת בית החולים ניסו להשיג את הגוי הראשון ברשימה אך ללא הועיל, ומשלא הצליחו להשיגו פנו אל הגוי השני, הלה מיהר לבוא, וכבר הכינו אותו הרופאים לניתוח (כידוע ניתוח זה הוא הקשה מכל הניתוחים ל"ע). אך משקרב הלה אל החדר המיועד, החל מרתת מאימה וחזר בו, ושב לביתו.

הרופא המפורסם ד"ר בראהן שנכח בבית החולים מיהר להתקשר בעצם יום השבת (מטעמי פיקוח נפש) לאחד הרבנים העוסק בסיוע לאחינו בני ישראל בעניני רפואה - אולי יש אחד מאחינו בני ישראל הזקוק ל'כבד' - כי לא הרי הכבד כשאר האברים שיש למחר בו ככל האפשר להשתיל בגוף החדש. הרב חיפש ומצא ברשימותיו כי כבד זה מתאים לחולנית זו, מיהר הרב להתקשר אל בני המשפחה, והנה על פי דרך הטבע לא היו עונים לו על הטלפון בעצם יום השבת קודש, כי לא היו עונים רק לטלפון שראו כי הוא מ'בית החולים' המיוחד שבמאנהעטען (מנהטן), ולא מבארא פארק - מקום מגורי אותו הרב שליט"א, אך כעת משהתקשר הרב הרים אחד הפעוטות את הטלפון בטעות גמורה ושמעוהו מודיע על הכבד על כן מיהרו לביה"ח ונצלו חייה.

ביום שני שאחרי שבת זו - בטרם נתקדש ל"ג בעומר בעולם שחל ביום חמישי באותה שנה, כבר עמדה החולה, והחלה מהלכת על רגליה, בבריאות השלימה. ויהי לנס.

מעשה באיש יהודי מבני ירושלים שבנו נחלה ופנה אל הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע בבכותו את מצב בנו, הורה לו רבי דוד סע נא לאתרא קדישא מירון ותפעל ישועתך על ציון התנ"א רבי שמעון יוחאי, אמר לו היהודי כבר הייתי במירון, אמר לו רבי דוד, נו, סע שוב, וכי מי שכבר ביקר אצל הרופא ועדיין לא נתרפא לא ישוב אל הרופא הלך ושוב עד שיתרפא...

יט. זאת התפילה תועיל רק כשיאמין המתפלל באמונה שלימה בכוחו של הצדיק, כמו שאמר הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע בפסוק (בראשית ל ב) שאמרה רחל ליעקב אבינו "הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי", והשיב יעקב 'התחת אלוקים אני' (שם פסוק ב), וביאר, שכך אמר לה יעקב, שלא ראי האמונה בצדיק כמו האמונה בהשי"ת אשר בכוחה לשדד מערכות אף אם אינה שלמות, אולם כח האמונה בצדיק הוא רק כשמאמין באמת ובתמים, מכיוון שאמרת 'ואם אין' הרי זה סימן שיש בקרבך ספיקות בכוחי א"כ אין בכוחי לעזור לך, כי 'התחת אלוקים אני' להושיע גם כשאין מאמינים בי בשלמות, ורק האמונה השלימה בכח הצדיק פועלת ישועות נפלאות למעלה מדרך הטבע.

כ. טעם נחמד למנהג זה שמעתי מכ"ק אדמו"ר מטשערנאביל שליט"א ממעשה שהביאו בגמרא (מעילה יז.) 'פעם אחת גזרה המלכות גזירה, שלא ישמרו את השבת, ושלא ימולו את בניהם, הלך רבי ראובן בן איסטרובלי וסיפר קומי (פירשי גילח השער שעל מצחו, והניח השער של אחיו כעין בלורית שהעכו"ם עושין, כדי שלא יכירו בו שהוא יהודי), והלך וישב עמהם לבטל בחכמתו את הגזירות, אמר להם (ר' ראובן) מי שיש לו אויב יעני או יעשיר, אמרו לו יעני. אמר להם, אם כן, לא יעשו מלאכה בשבת כדי שיענו, אמרו טוב אמרת, ובטלו הגזירה. חזר ואמר להם מי שיש לו אויב יכחיש או יבריא, אמרו לו יכחיש, אמר להם אם כן ימולו בניהם לשמונה ימים ויכחישו, אמרו לו טוב אמרת ותבטל הגזירה על המילה. אחר זמן הכירה המלכות ש'יהודי' בא ובערמה ביטל את הגזירות, מכיוון שכן החזירו את כל הגזירות לקדמותם, אמרו החכמים, מי ילך ויבטל הגזרות, ילך ר' שמעון בן יוחאי שהוא מלומד בנסיים, יצא לקראתו 'בן תמליון' (שד, ששמו כן, ושאלם) רצונכם אבוא עמכם, בכה ר' שמעון ואמר, מה שפחה של בית אבא (הגר המצרית) נזדמן לה מלאך שלש פעמים, ואני לא פעם אחת, יבא הנס מכל מקום, קדים הוא על בברתיה דקיסר (הקדים השד טרם הגיע רשב"י לשם, ונכנס לבתו של הקיסר), בהגיעו לשם אמר רשב"י - 'בן תמליון צא, בן תמליון צא', מכיוון שקרא לו רשב"י יצא השד והלך לו, אמר

כי בילדותי שמעתי פה מרבני קשישאי רבני הספרדים אשר אבותם ראו וסיפרו להם כי הרה"ק ר' חיים בן עטר (ה'אור החיים) זי"ע היה פעם בהילולא פיעה"ק צפת, ובשעלה למירון והגיע לתחתית ההר שעולים משם אל 'המקדש', ירד מהחמור והיה עולה על ידיו ועל רגליו, וכל הדרך היה נועה כבהמה וצועק - היכן אני השפל נכנס למקום להבת שלהבת, קוב"ה וכל פמליא של מעלה הכא, וכל נשמות הצדיקים שמה. ובעת ההילולא היה שמח שמחה גדולה.

כתב המהר"ל (נצח ישראל פכ"ח ד"ה ובפרק חלק), איתא בפרק חלק, רבי יהושע בן לוי פגש באליהו הנביא כשהוא עומד על פתח מערת (קבורת) רשב"י... דע שאין ספק, כי יש מקומות בעולם מיוחדים לדבר קדושה אלוקית ביותר, ובפרט המערה שרשב"י נטמן ראוי לזה, ואין ספק שהיה אליהו נגלה להקדוש רשב"י כמה פעמים במערה... עכ"ל.

כתב ב'משנת חסידים' (סידור תפילה, יו"ל באמסטרדם בשנת תקכ"ד, חודש אייר פ"א ג-ז) לפי שפסקו תלמידי ר"ע מלמות ביום זה, וסמך אז חמישה תלמידים שמהם יצאה תורה, וביניהם הרשב"י... מצווה לשמוח (ביום זה) שמחת רשב"י, ואם דר בא"י ילך לשמוח על קברו, ושם ישמח שמחה גדולה, וכ"ש אם הוא פעם הראשונה שמגלח ראש בנו ומניח הפאות, שהוא מצווה...

ובבלל, ידועים דברי הזוהר הקדוש (בא לה). על הפסוק (שמות לד כג) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה' - מאן פני האדון ה' דא רשב"י, ואף שהדברים עמוקים, מכל מקום חזינן כאן כי ענין העליה לרגל' שכהיום שחרב הבית אין בידינו לקיימו, עדיין שייך לדין בעליה לציונו של התנא האלוקי רשב"י.

כתב הגאון רבי שמואל העליר זצוק"ל גאב"ד דעיה"ק צפת'ו בספרו 'כבוד מלכים' (בסוף הספר) ואעיד אני

להם המלך, בקשו ככל אשר תאוה נפשכם, הכניסו אותם לגנזי המלכות כדי שיוכלו לקחת מה שהם חפצים, לאות הכרת הטוב שהצילו את בתו של המלך, מצאו שם את 'איגרת גזירה' זו, נטלוה וקרעוה.

ומכאן, שמעלה מיוחדת היה לרשב"י שביטל בכוחו את הגזירה כשהוא לבוש בבגדי היהודים ואף שערותיו עמדו לו כיהודי... זכר לדבר, עושים 'חלאקה' לילדי ישראל במירון, שהרי גזירת השערות מתוך הזהירות ב'לא תקיפו פאת' היא היא סימן היכר שבין בני"י לשאינם בני"י, ויש בזה זכר לנס הגדול שנעשה בכוחו של רשב"י בימים ההם.

וכבר אמר הגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א (לקט אמרים ח"ב עמוד דש) וז"ל. כי הרי רשב"י הבטיח כי לא תשכח מפי זרעו (שבת קלח:), ולכן בתחילת חינוך הילדים כשמכניסים אותם לתלמוד תורה אז הוא הזמן הנכון להביאם אל רשב"י, כמי שאומרים הלא הבטחתם שלא תשכח התורה מפי זרעו, הנה הבאנו לכם איפוא את זרענו המיועדים להכניס לחדרי תורה, שזכותכם תגן שלא תשכח התורה מפיהם.

כא. ואף התנא רשב"י בכבודו ובעצמו יוצא לקראת העולים על ציונו ושמח בשמחתם, כידוע דבר המעשה שסיפר הרה"ק משינאווע זי"ע (ששמע בעת ביקורו בארה"ק) שפעם אחת רקד האריז"ל ותלמידיו בחצר הציון הק' ביום ל"ג בעומר ורקד עמהם איזה זמן גבוה משכמו ומעלה, ואחר הריקודים גילה האר"י שהזקן היה רשב"י בכבודו ובעצמו (עיי' טעמי המנהגים כל אריכות הדברים שרקד עם האר"י וה'חרדים' יחדיו).

כב. ידוע כי רבים נהגו לקיים מימרא זו כפשוטה, ועולים להשתטח על ציון הקודש 'שלש פעמים בשנה', ונהרא נהרא ופשיטה.

וכה כתב ה'חרדים' בהקדמת ספרו, אמר המחבר, בהיות חברים מקשיבים אצל ציון רשב"י, עוסקים באמרותיו אמרות טהורות כדרכנו פעמים בשנה מעת לעת ומפקידה לפקידה...

כג. צא ולמד כמה ישועות אפשר לפעול על קברם של צדיקים, כמו שאמרו בסוטה (יד.) כפי שהוסיף בהגהות הב"ח (אות א) 'מפני מה נסתתר קברו של משה מעיני בשר ודם, מפני שגלוי וידוע לפני הקב"ה, שעתיד ביהמ"ק ליחבר ולהגלות את ישראל מארצם, שמא יבואו לקבורתו של משה באותה שעה ויעמדו בבכיה ויתחננו למשה, ויאמרו לו, משה רבינו, עמוד בתפילה בעדנו, ועומד משה ומבטל את הגזירה, מפני שחביבים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם'. מכאן נראה גודל כוחה של התפילה על קברו של הצדיק שאינה שבה ריקם, שהרי חשש הקב"ה מכך ולכן הוצרך להסתיר את מקום קבורת משה רבינו... ראה עד היכן הדברים מגיעים.

כד. הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע הי"ד לא אבה לקבל קוויטלעך (פתקאות בבקשת רחמים) בהיותו על ציון

באר הפרשה - אמור - ל"ג בעומר

יג

הוא ימליץ טוב בעדינו - בידינו לפעול ביום קדוש זה גדולות ונצורות
וחד במצבו הן ברוח הן בגשם^י. וכפרט בשלש אלה, בני חיי ומוזני. חיי - כמו שמביא הרה"ק ממונקאטש זי"ע (שער יששכר מאמרי חודש אייר מאמר גל עיני אות י) כי 'שמעון בן יוחאי' בגימטריא 'מחיה מתים'^י.

התנא רשב"י, והיה אומר כאן אפשר לכל אחד לבקש בעצמו בעדו ובעד ביתו. הוא היה אומר שלאחר ההשתטחות על ציון הקודש במירון - לא יסעו לשום 'מקום קדוש' אחר, כי במירון משאירים את כל חבילת הצרות, ואם יוצא האדם בהרגשה שעדיין נושא הוא את משא צרותיו, הרי זה ידיים מוכיחות שכלל לא היה אצל רבי שמעון. ב' הנהגות הללו נהג גם הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע.

מעשה באחד מבני החבורה בעי"ת בית שמש יצ"ו בקיץ שנת תשע"ה בא בנו בקשרי אירוסין והוקבע זמן החתונה לחודש חשוון תשע"ו, משקרבו מועד הנישואין ולרש אין כל, הוחלט בלית ברירה שהנ"ל יסע בחודש אלול לארה"ב לזכות אחינו בני ישראל במצוות צדקה שתעמוד להם לזכות בימי הדין של תשע"ו. נפשו של האברך עגמה עליו מאד שיצטרך להתגלגל בצידי דרכים בנסיונות ברוחניות ובגשמיות בחודש נשגב זה במקום לשבת כדרכו ב'אלול' על התורה ועל העבודה, ע"כ החיש פעמיו לציון הרשב"י שם התפלל מעומקא דליבא שלא יצטרך כלל לנדוד בדרכים בחודש אלול...

אחר שפרק מועקת לבו וסיים לומר תהלים נכנס ל'קאווע שטיבל' (חדר קפה) שבחצר הציון הקדוש, והנה נפגש שם עם ידיד נעוריו הדר בארה"ב שזה עידן ועידינים לא ראהו ולא שמע ממנו, אחר ברכת 'שלום עליכם - עליכם שלום' נענה ידידו מאליו ללא כל בקשה ורמיזה מצידו, הנה שמעתי כי הינך עומד להשיא את בנך, הרי לך טשעק (צ"ק) על סך עשרת אלפי דאלער... סכום שסייע והציל את האברך, ואף ניצול מגזירת גלות, ולא הוצרך ליסע לארה"ב (האברך מוסיף שממילא לא היה מרוויח יותר מזה בנסיעתו, וכאן הרוויח גם את דמי הכרטיס שנמנעה ממנו הוצאה זאת).

כה. וגם בענין הזיווגים, ידוע מה שאמר ה'אבני נזר' לחסידיו שיום זה מסוגל למציאת זיווג הגון, כי רבי שמעון 'הציל הלחוצים' - ומי לנו 'לחוץ' כמי שממתין לזיווגו...

מעשה שהיה בשנת ה'תשע"ד, משפחה אחת מדרי ארה"ק שבנם הבחור כבר עמד בפרק 'האיש מקדש' זה עידן ועידינים, ועדיין לא היה נראה כי הלה יערוך בזמן הקרוב 'סיום' על 'פרק' זה, והיו עיני ההורים רואות וכלות, ואין לאל ידם להושיע, ביום ל"ג בעומר נסעה אם המשפחה לאת"ק מירון לשפוך שיח לפני אדון כל, שיחיש ויושיע כבר אותם ואת בנם גם יחד בזכות התנא האלוקי רשב"י, על אם הדרך דיברה האם עם האב בפל' (סעלפאן), וכה אמרה, כי לאחרונה נזכרה שטרם הולדת בנם זה הבטיחה אצל הרשב"י שכאשר יעזרם הבורא ויוולד להם בן למזל טוב יקראו את שמו בישראל - שמעון (כסגולה הידועה לזש"ק והובאה ב'שבחין דרשב"י עמו' ה), ומשום מה בהגיע עת השמחה נשתכח הדבר מליבם, ונקרא שמו בישראל 'זעליג', ומי יודע אם ענין זה הוא המעכב את הזיווג...

מיד נדברו ההורים עם מורם ורבים - אחד מהרבנים החשובים פה בארה"ק, יעץ להם הרב שבבוא האם לפני המלך בהיכל הקודש במירון תזכיר הבטחה זו, ותאמר שם שהרי הם מוסיפים זה כעת את השם 'שמעון' לבנם, ומעתה יקרא שמו בישראל 'שמעון זעליג', וכדי שלא לעורר רעש מיותר ב'קריאת שם' (בפרט בבחור במצב כזה), על כן בשבת הבעל"ט יעלה הבחור בעליה לתורה' ושם יקראו הגבאי - 'יעמוד הבחור שמעון זעליג בן...', ואף יעשה לאחר מכן 'מי שבירך... הוא יברך את הבחור שמעון זעליג... בעבור...', ובזה יבוא הענין על מקומו בשלום, וכך עשתה האם, כשאך למותר להוסיף כמה דמעות שפכה כמים בציון הקדוש, שיחוס ה' וירחם עליהם.

בשבת שלאחר ל"ג בעומר התפללו הבחור ואביו בביהמ"ד שהם רגילים בו, ובעת קריאת התורה הכריז הגבאי - 'יעמוד הבחור שמעון זעליג ב"ר...', מיד אחר התפילה ניגש אחד המתפללים ששמו 'זעליג', ושאל את הגבאי מדוע קראת לבחור 'יעמוד הבחור שמעון זעליג', מעולם ידעתי ששמו 'זעליג' בלבד, אמר לו הגבאי וכי מה איכפת לך, כך אמר לי אביו לקרוא לו, אמר לו האברך - הבט נא וראה כי יש לי בת ב'שידוכים', וזה עידן ועידינים שהנני אומר לעצמי, כזה בחור הייתי רוצה ליקח לחתן לבתי, אלא שעד עתה חשבתי כי שמו כשמי - זעליג, והרי הננו מקפידים על צוואת רבי יהודה החסיד (כ) שלא להשתדך כששם החותן כשם החתן, אבל אם שמו אינו כשמי אלא אף 'שמעון' שמו, אם כן, אין מתאים לי לקחת לחתן יותר מבחור זה... ותוך כמה ימים (לפני שבת הבאה) נגמר הדבר בכי טוב.

כו. ידוע מה שסיפר הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זי"ע (הילולא דרשב"י) מה שענינו ראו ולא זר, בל"ג בעומר שנת

זעור, שתיבות 'שמעון בר יוחאי' עולים במכוון כמספר 'ורפאתיו' (אורה ושמחה להרה"ק מבארניב דף כ, הוכא בהילולא דרשב"י הערה סז). ולא זו בלבד, אלא כמו שאמר הרה"ק רבי פנחס מקאריין זי"ע (אמרי פנחס השלם אות רלא) שיום זה מסוגל ביותר לעורר בו עניין הרפואה ומי שצריך לקחת רפואה יתחיל בל"ג בעומר, כי 'בורא רפואות' מכוון כנגד 'הוד' (פרע"ח שער ק"ש פרק א). ואם בן יום ל"ג בעומר שהוא ספירת 'הוד' שבהוד' הרי הוא מסוגל לבוא לתכלית הרפואה.

בזרעא חיא וקיימא יעתיר על כך בברכת 'רפאינו', כי ענין זה נכלל בכלל 'רפואה', וכיום זה שהוא בחינת 'הוד' מסוגל לבקש על רפואות, כי 'בורא רפואות' (בברכת יוצר) הוא כנגד מידת ההוד, ו'הוד שבהוד' הוא רפואה בתכלית השלימות, נמצא שאף פקידת עקרות מסגולות היום הגדול הזה י.

מזוני - למדנו מדבריו של ה'חת"ם סופר' זי"ע בתשובותיו (י"ד רל"ג), כי הנה אמרו במדרש (מדרש זה אינו לפנינו) שבצאת בני ישראל ממצרים, לקחו עמם חררת מצה, וממנה ניוזנו למשך ל' יום, ואז הלכו במדבר שלושת ימים בלא לחם, ויהי ביום השלישי, ביום י"ח אייר

בני - הרה"ק ממונקאטש זי"ע (שם אות כב) מביא משמיה דזקינא הרה"ק ה'שם שלמה' זי"ע שהרוצה להיפקד

תרפ"ג, שהגיעה אשה אחת למירון ובנה הקטן עמה - בן שנולד לה לאחר שנים רבות מאד של ציפיה לישועה, והבטיחו היא ובעלה שאם יזכו לבן יביאוהו מירונה לגזוז פאת ראשו בשמחת ה'חאלאקע', ואכן תפילתם נענתה ולתקופת השנה נולד להם בן למזל טוב. כאשר הבטיחו כן קיימו, ומשבא הילד לגיל שלוש הביאתו אמו לתגלחת בציון הרשב"י. (ואילו אביו נשאר בביתו ולא עלה בידו לעלות מירונה). והנה באותה שנה היה ל"ג בעומר ביום שישי בשבת, ורוב העם נשאר לשבות שבתם בצילא דמהימנותא אצל רשב"י, ביום השב"ק בעת שהתפלל הרא"ז מוסף במנין האחרון סמוך לחצות היום - נשמע לפתע קול רעש גדול מאחד החדרים הקטנים הבנויים מעל לציון - כי באותו פרק אחזה מחלת הח"ר הנוראה את הילד הנ"ל, ושבק חיים לכל חי, וכפי שמעיד הגרא"ז מרגליות בכתביו 'אני בעיני ראיתי את הילד מונח על הארץ ירוק ומת'. וציוו הרופאים שהיו שם מטעם הממשלה מצפת"ו לעשות 'הסגר' על הציון, כי היתה מחלה זו מסוכנת לדבק אחרים בה, השערים ננעלו אין יוצא ואין בא, ושאות נוראות החלו להישמע, אבות נשאר מבחוץ ועולליהם בתוך המערה, ונשמע קול צעקה ובכיה בכל המקום ההוא, ועל כולם נשמע קול בכי מאם הילד שמת, שבנה הראשון והיחידי שהביאה אותו על תגלחתו הראשונה אינו ונהפך לתוגה שמחתה. ולא היה איש מהנמצאים שהיה יכול לעשות קידוש - מרוב צער, לפתע קמה אם הילד וחגרה מותניה כאשת חיל, נטלה את בנה המת על ידיה וירדה עמו למטה לביה"כ שעל הציון הקדוש, ובקול מר צווחה, רבי שמעון, רבי שמעון... הנה הבאתי הלום את בני היחידי אשר נתן לי ה' בזכותך, וקיימתי נדרי להביאו אליך על תגלחתו הראשונה, אל נא תשבית את שמחתי ואת שמחת בעלי היושב ומצפה לנו שנחזור מציון קדשך...', ואח"כ קמה ואמרה, צדיק צדיק הנני מניחתו לפניך כמו שהוא, ואנא ממך שאל תביישיני ואל תחזיר פניריקם, ותחזירו לפני חי ובריא כמו שהבאתו אתמול לפניך, ויתקדש שם שמים ושמן בעולם, וידעו הכל כי יש ה' וצדיקים שופטים בארץ. ולסגולה סגרו הדלת, ורק הילד נשאר שמה. כעבור איזה רגעים... והקול נשמע מבית הכנסת - צעקת הילד לאמו, וה'חכם' שהיה שם פתח הדלת, והנה הילד קם על רגליו וצועק אמי תני לי מים כי צמא אני, ונעשה שם רעש גדול מתחיית הילד המת, וכל הקהל באו לראות את הילד החי, ועמדו כל הקהל ובירכו ברכת 'מחיה המתים'... ואפילו אנשי השלטון הגויים השתאו לראות את הנס הגדול ופתחו את שערי המערה לרווחה לכל הבאים.

אף הגרא"ז מרגליות סיפר על עצמו, שסבל פעם כאבים ויסורים בגרונו, והרופאים המליצו לו שיעשה ניתוח על הגרון, אולם הוא חשש מכך מאד, ע"כ נסע למירון וגמר 'תהלים' על הציון הקדוש, באמצע אמירתו תקף אותו שיעול חזק אשר גרם לו להקיא דם ועמו יצאו כל הפסולת שהיו תקועים בגרונו, ושוב לא היה צריך לעשות עוד ניתוח. באמת אמרו, שאין כל ספק, שאם יעמוד אדם בציון הקדוש, ויזעק ויתפלל - ולא יפסיק, כאותה אם רחמנית שצווחה לרחמים על חיי בנה. יפעל כל משאלות לבו בכל מיני ישועות, אפילו אם יצטרך רבי שמעון לפעול אצל היושב במרומים לשדד עבורו את כל מערכות הטבע, אלא שעליו לבקש כאותה אם המבקשת על חיי בנה היחידי... כז. איתא במדרש (שהש"ר א) אמר רבי אידי, מעשה באשה אחת בצידון ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה, באו הבעל והאשה לפני רשב"י, ואמרו לו, רצוננו להתגרש זה מזה. אמר להם רשב"י, חייכם, כשם שנזדווגתם

בתורה ויראה מהורה, וכל מידה נכונה וטובה, ובוה יזכו הכל לרוות נחת דקדושה מכל יו"ח.

מתאמרא בשם הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע שהקשה על דברי הזוהר הידועים על יום י"ד

אייר - פסח שני (בהעלותך, רעיא מהימנא ח"ג קנב): 'כרוזא כרוז כל מאן דלא יכיל למחמי מטרוניתא ייתי ויחמי עד דלא ינעלון תרעי (כל מי שרוצה לבוא וליראות את פני האדון ה', יכול לבוא באלו הימים לראותו בטרם ינעלו את השערים), אימתי כרוז אכרוז, בארבעה עשר לירחא תניינא דהא מתמן עד שבעה יומין תרעין פתיחין מכאן ולהלאה ינעלון תרעי (כרוז זה יוצא ביום י"ד אייר, ומאז ועד ז' ימים עדיין פתוחים השערים, ולאחר מכן ינעלו אלו השערים), ע"כ'. ולכאורה קצת צריך ביאור מדוע אין משאירים את השערים פתוחים לרווחה לפליטת עמו בית ישראל. אלא, שלאחר 'ל"ג בעומר' (החל בשבוע של הוד) אין כל צורך להשאיר את השערים פתוחים - כי כבר נכנסו כל בני ישראל, ואף פעלו כל משאלות לבם לטובה ביום ל"ג בעומר, שהרי אז הוא הזמן שאפשר לפעול כל מאי דבעי".

ל"ג בעומר, החל הקב"ה להמטיר לחם מן השמים. ומסיים ה'חתם סופר' וראוי לעשות לזה זכר טוב. ואם כן אף עניין המזוני יש בהאי יומא רבה. שהרי ביום זה המטיר הקב"ה לחם מן השמים".

איתא מהרה"ק ה'מנחת אלעזר' זי"ע (שער יששכר, אייר, מאמר גל עיני אות ה) על הא דאיתא (מכות ז'): 'אמר רבא דילידא אימיה כרכי שמעון תלד, ואי לא לא תלד'. וברש"י (ד"ה דילידא) כל שאמו יולדת תבקש רחמים יהי רצון שיהא כרכי שמעון. ולפי פשוטו אין הדברים מובנים, וכי כל כך ביד כל איש לבקש שבנו יגדל ויתעלה לרום המדרגות כרשב"י.

ומבאר ה'מנחת אלעזר', כי אכן גדול ואדיר כוחו של האי יומא קדישא - יום ל"ג בעומר, עד שבידינו לבקש ולהתפלל על בנים כרשב"י, כי כל תפילה מתקבלת בשמי מרום ביום זה. ואנן נעני ונאמר, שאין הדברים אמורים דיקא ביולדת. אלא אף על עצמו ועל נפשות בניו ובנותיו יש ביד כל אחד ואחד לפעול - להיות כרכי שמעון, כשירכה בתפילה ותחנונים להתעלות

זה לזה במאכל ובמשתה כך אין אתם מתפרשים (נפרדים) אלא מתוך מאכל ומשתה. הלכו בדרכיו ועשו לעצמן י"ט, ועשו סעודה גדולה, בתוך הסעודה נתנה לו האשה יין ושיכרתו יותר מדאי, כיון שנתישבה דעתו עליו, אמר לה, בתי ראי - כל חפץ טוב שיש לי בבית וטלי אותו ולכי לבית אביך. מה עשתה היא, לאחר שישן רמזה לעבדיה ולשפחותיה, ואמרה להם שאוהו במטה וקחו אותו והוליכוהו לבית אבא. בחצי הלילה נייעור האיש משינתו כשפג היין, אמר לה, בתי היכן אני נתון, אמרה ליה בבית אבא, אמר לה מה לי בבית אביך, אמרה לו - ולא כך אמרת לי בערב 'כל חפץ טוב שיש בביתי טלי אותו ולכי לבית אביך', אין לי חפץ טוב בעולם יותר ממך. הלכו להם אצל רשב"י, ועמד והתפלל עליהם ונפקדו. ללמדך, מה הקב"ה פוקד עקרות אף צדיקים פוקדים עקרות, והרי דברים קל וחומר, ומה אם בשר ודם מכיוון שאמר לבו"ד כמותו אין לי חפץ בעולם טוב ממך נפקדו, ישראל המחכים לישועת הקב"ה בכל יום ואומרים אין לנו חפץ טוב בעולם אלא אתה עאכ"ו.

כח. איתא מהרה"ק ה'שמח ישראל' זי"ע (מאורן של ישראל י"ד שבת ב') שיום פטירת הצדיק נקרא 'הילולא', כי יאותו היום הוא לצדיק כ'בי הילולא' שהוא בלשון ארמי יום 'חתונתו', וכמו שבחתונה קורין את הכתובה לפני החתן להודיעו ולהזכירו את התחייבותיו כלפי הכלה, כמו כן ביומא דהילולא של הצדיק מזכירים את התחייבותו כלפי האנשים שחסו בצילו. עכ"ל.

עפ"י יש לומר, שבהילולא דרשב"י הרי הוא כחתן היוצא מחופתו, ו'שטר כתובה' בידו לכל המשתתפים בשמחתו הן בקירוב מקום הן בקירוב הלב, ובכתובתו כתוב 'ואנא אפלח ואיזון ואפרנס יתיכי ליכי' (אזון ואפרנס), והרי הוא כמחייב עצמו להשפיע לנו בני חיי ומזוני וכל הצטרכויותינו בהרחבה מרובה.

כט. שמעתי על עשיר אחד הדר בני. שבארה"ב, שנסע פעם לאת"ק מירון. ויהי בעת השתטחותו על הציון הקדוש נכנסו באזניו תפילות היהודי שעמד בסמוך לו, והיה הלה שופך את מר ליבו על החובות האדירים שהוא שקוע בהם עד צווארו, וביקש והתחנן שבזכותא דרשב"י ישלח לו הבורא ישועה גדולה - חמישים אלף דאלער טבין ותקילין, תפילה זו לא מצאה חן בעיני העשיר הלו, באמרו, וכי כך מגשמים את התפילה אצל הרשב"י, בשלמא אם היה מבקש על נחת דקדושה או אפילו על בריאות גוף ונפש, נחא, אבל כזאת זילותא - לדבר אצל הרשב"י על מעות... (כי אותו

והיום עצמו גורם, ואף מי שאינו זוכה לעלות וליראות באתרא קדישא מירון, מכל מקום יש בידו לפעול מכל מקום שנמצא, כי גדול וקדוש היום לאדונינו לקבל תפילתינו ולשמוע שוועתינו בזכותא דרשב"י, וכמו שאמר רשב"י ב'אידרא' שיום זה ברשותו הוא - דהא כל יומא ברשותי קיימא (פר' האוינו רצ"א);

הובא לעיל), ובכל מקום שבעולם שרויים בני ישראל ביומו של רשב"י, וכמו שהוא עצמו אמר יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין - אף מי שאינו נמצא אצלו (סוכה מה:), עוד אמרו (פסחים נא:): 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך בין בפניו בין שלא בפניו'. והרבה צדיקים קדושי עליון שבארצות הגולה פעלו גדולות ונצורות

עשיר וטוב לו לא הבין ללבו של העני), ובתוך כך הגה בליבו איזה רעיון היאך 'לסדר' ולחנך עני שבור זה, נבר במקום המיוחד ל'קוויטלעך' הוציא את הקוויטל של העני ומצא כתוב בה את מקום מגורי העני, וגמר אומר שבחזרתו לביתו יכתוב לו טשעק (צ"ק) על סך חמישים אלף דאלער, ובמקום החתימה יחתום 'רשב"י', וישלח את הטשעק לביתו של היהודי - שכמובן לא יהיה לו מה לעשות עם טשעק ב'חתימה' כזו, אך הלה 'יתחנך' ויבין כי אין לדבר עניני חולין כאלו ליד ציונו הקדוש של הרשב"י, ואכן, מיד בחזרו לביתו הוציא הלה את זממו לפועל, ובזה נחה דעתו...

כעבור כמה שבועות ראה העשיר כי יצא מחשבון הבאנק שלו סך של חמישים אלף דאלער טבין ותקילין, כמה שפשפש וחקר אחר הוצאותיו והכנסותיו לא ירד לפישרה של 'הוצאה' זו, מי הוציא מחשבונו סך כזה, בפרט שלכל האנשים אשר הוא עומד עמם בקשרי מסחרו הרי הוא משלם סכומים שאינם 'עגולים' כסכום זה, באין מענה ל'חקירתו', פנה לבדוק את תצלום הטשעק שעל ידו הוציאו סכום זה, והנה רואה הוא כי זהו הטשעק שהוא עצמו שלח אל פלוני ופלוני, ומרוב בהלה ורוגזה שכח וחתם בשיגרא דידו את 'חתימת ידו', או אז ראה העשיר כי תפילת העני שביקש ב'תמימות' בזכותא דרשב"י חמישים אלף דאלער - נענתה בשלימות, ולא עוד אלא שהיא השליח ממעל למלא משאלת לבו, ושלח אליו את כל הסכום בפעם אחת לביתו, בלא טלטולי דרכים וכדו'...

סיפר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע מעשה באשה עשירה אחת (שהיה בעת ביקורו של הדב"ש בצעירותו במירון בל"ג בעומר), שבאה לציון הרשב"י לבקש מרשב"י שימליץ טוב עליה כי שלחה אניה בלב ים מלאה בסחורה יקרה, וביקשה שיעבור הכל בשלום ותרוייח במסחרה. בגישתה אל הציון, שמעה קול אשה עניה מבקשת לחם לפי טפיה ומעות לנישואי שתי בנותיה... פנתה אליה העשירה בשאלה לכמה מעות הינך נצרכת, ענתה כך וכך, מיד הוציאה העשירה מכיסה את כל הסכום ונתנה לה ככל צרכה, ובזה הסתובב אל הציון ואמרה, 'רבי שמעון, הנה זאת האשה פעלה כל משאלות לבה, אנא, עזור לי גם כן... ותפעל בשמים ממעל שיהיה לי שמירה עליונה על נכסי ועל הספינה השטה בים הגדול'. והיה ה'דברי שמואל' מפליא בדבריו, כי אותה עשירה לא פנתה לאמר, ענני אלוקי בזכות הצדקה הגדולה שעשיתי עתה, אלא באמונתה ביקשה שזכות הרשב"י תעמוד לה, כי לא יוכל רשב"י להחזיר פני שואליו ריקם (מוקנים אתבונן).

ל. על הרה"ק רבי משה מראזוואדאו (רווודוב) זי"ע (בנו של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע ונכדו של הרה"ק מראפשיץ זי"ע) מספרים ששמו נודע כמחולל אותות ומופתים הרבה למעלה מדרך הטבע. והיה אומר לכל הזקוקים לישועה, אם בבריות גופא, אם בפרנסה, בזרע של קיימא או בכל עניין שהוא, שיבוא אליו ביום ל"ג בעומר, באמרו (תהלים פד א) 'לבי ובשרי ירננו אל קל חי' - לבי ר"ת 'ל"ב יום', כלומר, אחר יום ל"ב לעומר בא כוחו של ובשרי ר"ת 'רשב"י', ואז הוא היום המסוגל להתפלל ולקיים - ירננו אל קל חי, כי אז הקב"ה מקבל התפילה.

הוא היה אומר, אין בכל השנה כולה זמן טוב יותר מאשר ל"ג בעומר. ובהתקרב צללי ערב לנטות היה אומר, לו היה כח בידי הייתי תופס את החמה בשיניי שלא תשקע, ולא יפרד מאתנו יום ל"ג בעומר לעולמים (החכמה מאין עמ' קלא).

על כוח מיוחד זה מסופר, שפעם הגיע הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנו זי"ע לשהות בצל קורתו של מחותנו - הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע בימים שלפני ל"ג בעומר. והיה זה בשנים שכבר היה הרה"ק מדזיקוב חלוש מאד, אך לכבודו של האורח הגדול יצא מגדרו ואירח אותו בכל הכבוד הראוי, בתוך הדברים בישר ה'דברי חיים' למחותנו כי הוא עתיד להשאר בעירו כמה ימים, אמר לו הרה"ק מדזיקוב כי אמנם חלוש הוא מאד וכבר פסק מלערוך את שולחנו בקרב קהל החסידים, אבל לכבודו דמר אערוך שולחן ביום ל"ג בעומר, אבל זאת אבקש ממכם - מחותן, שתאמרו לי מתי תהיו מוכנים אחר עבודתכם הקד' שתוכלו לבוא לשולחני, אמר לו ה'דברי חיים' כי יהיה מוכן בשעה שתיים בצהריים, בהגיע השעה המדוברת ועדיין אין כל זכר לבואו של ה'דברי חיים', הלך אחד מהחסידים לאכסניא של ה'דברי חיים'

בהאי יומא, על אף שהיו רחוקים ת"ק פרסאות ממקום ובפרט אם ילמדו מאמרי רשב"י המפורים בש"ס, או אש להבת שלהבת¹.
בוהר הק' כי בזה נחשב להם השתטחות על

להודיעו כי הרבי מדזיקוב ממתין עליו שיבוא לסעודה כפי שהבטיח, משהגיע החסיד לבית האכסניא פנה אל משמשי של ה'דברי חיים' שיכנסו להביא את רבם לסעודת רבו, אמרו לו המשמשים - אנו יראים להכנס, שכן הרבי כבר סגור ומסוגר כמה וכמה שעות, אם רצונך בכך היכנס אליו... המשמש שהבין את פני הדברים נסוג מפחד ויראה, וחזר אל בית הרה"ק מדזיקוב.

אז החליט הרה"ק רבי משה מראזוואדאו כי הוא ילך אל ה'דברי חיים' - שהרי הוא מצווה ב'כיבוד אב', בלב פועם דפק ר' משה על דלת חדרו של הדב"ח, והדלת נפתחה, ויאמר ר' משה ל'דברי חיים' - אבי הקדוש מצפה לבואכם. כשמוע הדב"ח את דבריו, הכניסו פנימה - והדלת סגר אחריהם, ולא נשמע קולם חוצה, כי אם קול פסיעות המהלכים בחדר הנה והנה. לאחר שעה ארוכה יצאו השניים את פתח הבית, ופניו של ר' משה בערו כלפידי אש, לימים רמז הרה"ק מראזוואדאו ואמר, באותה שעה הסביר לי ה'דברי חיים' את שורש הסוד הגדול של יום ל"ג בעומר (דמשק אליעזר, צח).

לא. ולכשתדייק תראה דבר נפלא, שהרבה מהצדיקים שהפליגו בכוחו של רשב"י בל"ג בעומר, וכמו שהובא לעיל, התגוררו בחוץ לארץ, ולא פקדו את הציון ביומא דהילולא, ומכאן שסגולת וקדושת היום בעיצומו של יום הוא, ואף מי שאין בידו לעלות ולראות מכל טעם שהוא יעסוק בתורתו של רשב"י ובאיזרא קדישא, ואפילו באמירת תהילים, וכדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בין בפניו ובין שלא בפניו.

הא למה זה דומה לרופא שעשה מעשה מרקחת לחולי מסויים, והוא שולח תרופה זו בכל קצוות תבל, והדבר פשוט, שאף אם יעמוד הרופא במקום אחד והחולה יטול את הרפואה בסוף העולם יזכה הלה להתרפא, והכי נמי מצודתו של רשב"י פרוסה מסוף העולם ועד סופו, וכל מי שיטול 'תרופתו' יתרפא ברוחניות ובגשמיות, ו'תרופות' אלו הינם החיזוק בכל ענייני תורה ועבודה ויראת שמים, ועי"ז יזכה להיושע בכל משאלותיו לטובה.

ומכל מקום, מעלה גדולה ויתירה יש לאלו הזוכים לעלות למירון ולשהות סמוך ונראה לציון הקדוש, דהא בודאי יעדיף החולה ליטול את הרפואה כאשר הרופא המומחה ניצב על ידו ובודק ורואה בכל עת מצבו ומעמדו, ועל דרך זה מעלה גדולה שיש לאלו הנמצאים בקירבת מקום ובמחיצתו של רשב"י המשקיף ומשגיח עליהם, "וכדרך שבא לראות כך בא להראות" (מלשון הגמ' חגיגה ב.).

ראה נא בנוהג שבועלם, מעמידים בכל ארץ ועיר בניין גדול שמשמם מעבירים את זרם החשמ"ל (עלוקטריק) והנה אפשר שיעמוד אדם בסמוך ממש לאותו הבנין וחשכה לו, לעומתו יש המקבלים 'אורה' אף במרחק גדול מאד, וההפרש ביניהם, כי הללו התחברו לאותו זרם ב'חוטים' ועבותות (חוטי חשמ"ל) ע"כ יש בביתם אורה ושמחה.. והנמשל, אם 'יתחבר' לרשב"י מציונו (וימשוך חוטים) עד ביתו ומקומו תאיר לו זכותו וכוחו דרשב"י למרחק מרחקים...

בענין זה יש לציינ מעשה נורא שהתרחש בארה"ב בשנת תשע"ג, בתחילת השנה הושיבו השלטונות כמה וכמה יהודים יראים ושלמים בבית האסורים, מחמת איזה עניין שהוא. אחד מהאסורים היה יהודי שנהג לעלות מפעם לפעם במשך ימות השנה וק"ו בל"ג בעומר לאת"ק מירון, גם עתה משנתפס רצה ליסע מיד לארה"ק למירון לבקש רחמים לביטול הגזירה, אך השלטון כבר עיכב בעדו מלצאת את גבולות ארצם, ושולח את בנו שימהר ליסע לאת"ק מירון, וכן עשה הבן.

על כולנה הצטער היהודי צער רב, ולא פסיק פומיה מלהתאונן שמעודו לא החסיר מלעלות להסתופף בצילא דרשב"י, ועתה בשנה זו הרי הוא נתון בכבלי בית האסורים ולא יוכל ליסע למירון (כי הושיבום שם לזמן ארוך). נענה אחד הבנים ואמר לו דרך נחמה, אכן בשנה זו אינך יכול ליסע לרשב"י, אך ברור לי שרשב"י בוא יבוא אליך, והיו דיבוריו נראים כחוכא ואיטלולא.

בהגיע שבת ערב ל"ג בעומר (שחל ביום א') ישב היהודי בכלאו, ומירר בבכי מרוב השתוקקותו לשהות בצילו דרשב"י, וכפי שהגדיר זאת ה'יושב' כל קירות בית האסורים היו רטובים באותו שבת מדמעות. ואכן, במוצאי מנוחה פרצה שריפה בבית האסורים, או אז - 'בקעה מצאו היהודים ה'יושבים' - והחלו לרקוד סביב לשונות האש ושוררו בר יוחאי... תורתו מגן לנו... היא מאירת עינינו... הוא ימליץ טוב בעדינו אדוננו בר יוחאי'. למחרת היום הודיעו להם

באר הפרשה - אמור - ל"ג בעומר

יה

רשב"י אצלם, אדהכי והכי התרוממה המיטה באוויר ואש לחכה סכיבותיה, והלכה המיטה בעצמה למקום מנוחתה באת"ק מירון, באותה שעה יצתה בת קול ואמרה 'עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון, וכותב רבי אשר זעליג, שללא כל ספק - בראותנו את השמחה הגדולה שיש על ציון הקודש, ברירא לן שעד עצם היום הזה בכל ל"ג בעומר נכנסת אותה בת קול בלבו של כל יהודי, להיות עולין ומתכנשין למקום מנוחת קדשו דרשב"י, ולשמוח בשמחת פני הארון ה' ביום שמחתו".

בך כותב הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (חודש אייר מאמר ג אות ג) 'אשר נתאמת לנו מאנשי אמת אשר השמחה ביום הזה על ציון רשב"י היא שלא כטבע, דכתיב (משלי יג ט) 'אור צדיקים ישמח'".

הציון ממש (מאור עינים ישמה לב מס' שבת, ועיין לקמן במאמר 'כסוד תורה הבהיר'), והלומד מאמרי רשב"י נעשה מתלמידיו".

אורה ושמחה בהילולא דבר יוחאי - ההדלקה והשמחה הרבה בעת ההילולא

הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זי"ע (הילולא דרשב"י) מביא בארוכה מהזוה"ק (האזינו אידר"ז רצו): את סדר לווייתו של רשב"י (כוחו דרשב"י מערכת ד' ועיי"ש), דבשעה שליוו בית ישראל את מיטתו דרשב"י, עברו ליד הכפר 'ציפרי' הסמוכה למירון. ובני 'ציפרי' לא הניחו לנושאי המיטה לעבור ממקומם, מאחר ורצו שרשב"י יהיה קבור אצלם. עמדו בני ציפרי ומקלות בידיהם מחד גיסא, ובני מירון עמדו וצווחו מאידך גיסא שהם רוצים את

מטעם השלטון כי עקב השריפה הרי הם משוחררים לביתם, וראו הכל שלא זו בלבד שרבי שמעון הגיע אל תוככי בית האסורים, והביא להם משואה לרקוד בשמחה, אלא אף גם זאת הוציאם מן השביה.

שמעתי מבעל המעשה הי"ו, שלפני כמה שנים 'נתפס' בידי שוטרי המלכות על שעבר על חוקי המדינה, הללו אסרו אותו תחת מסגר ובריח, ובמשך כמה שבועות המתין לגזר דין שישייתו עליו השופטים, למותר לציין שבני משפחתו פעלו ועשו כל מיני השתדלויות שבעולם כדי לשחררו, אולם כל ה'עסקנים' אמרו שלפי הנראה אין מנוס משיבה בבית האסורים למשך כארבעה שבועות לכל הפחות, והימים 'ימי הספירה' היו, בהגיע ליל ל"ג בעומר נזכר ביומא דהילולא של רשב"י, ופרץ בדמעות שלישי ובכה מאין הפוגות על מצבו הקשה, וידר נדר לאמר, שאם יהיה אלוקים עמו ויצילו מן הבור הזה בזכות אדוננו בר יוחאי יסע למירון כדי להודות לה' על חסדיו המרובים שגמל עמו, ואכן לא עבר זמן רב ולפתע נכנס אחד משומרי בית האסורים וצוה עליו להתלוות אליו, ולתדהמתו שחררוהו על אתר... בעצם היום הזה הופיע האיש בביתו הניח כמה ממטלטליו והודיע לבני הבית כי אצה לו הדרך לעלות מירונה, בני משפחתו ניסו לדבר אל לבו שלא יעשה כן, כי מן הנראה הינו עיף ויגע מכל אשר עליו בשבועות האחרונים, אולם הוא לא שמע אליהם, והודיעם שעליו לקיים נדרו, להודות ולהלל להשי"ת על הציון המצויינת באתרא קדישא מירון, ואכן בשמחה ובששון הגיע לציון הקדוש ושהה שם עד למוצאי ל"ג בעומר, כשהוא מודה להקב"ה בשבח ושיירה על כל החסד שעשה עמו.

לב. ועד כמה יכול אדם להתרומם בתורה, יתבונן בעצמו ויציר בדעתו, שאין איש בדורינו שיעלה על דעתו, כי חשוב הוא שבבואו לעולם העליון יושיבוהו בהיכלא דרשב"י, ואילו כאן בזה העולם, הרשות נתונה בידי כל אחד להיכנס להיכל קדשו של רשב"י, על ידי שישב אצל הגמרא וילמד מאמרותיו של רבי שמעון קדישא.

לג. אגב גררא בענין השמחה, איתא בספרי המקובלים שלכל יהודי חקוק שם הוי"ה על פניו (עי' תיקו"ז קל. ובזוה"ק ח"ג רכט:) ואחד האופנים הוא כי עיניו רומזות כל אחת לאות יו"ד (שהרי עיגול קטן היא העין) ויחדיו עולים בגמריא כ'. הוסף לו את אפו שהוא משוך מעט כמו אות ו"ו יחדיו יעלו לגמטריא כ"ו כגמטריא של הוי"ה ב"ה.

הוסיפו בדרך צחות שכל זה אינו אלא כשהיהודי שמח, אבל אם הולך מיט די נאז אראפגעלזאט (כינור למי שפניו נפולות) נמשך הוא"ו להיות נו"ן (ענדע נו"ן - נו"ן סופית) ונמחק השם ל"ע...

לד. וכן כתב מהרי"ל מפלטישאן (בפתח ספרו שו"ת מהרי"ל, יו"ל בשנת תרל"ג) 'אני זכיתי ג"כ להיות בל"ג בעומר במירון, אחי ורעי אין אני יכול להעלות על הכתב גודל השמחה, אשרי מי שראה זאת... ומי שהוא במירון מרגיש בחוש שהשמחה היא בכח הרשב"י שרוצה שיהיה משתה ושמחה בזה היום.

ואנן נחזי, האיך רוקדים ומפזזים אלו עם אלו - כל בני ישראל הנמצאים שם במירון, מבלי להביט אחד על מהותו של חברו - ואף עם אלו שבמשך כל השנה לא היו באים במגע עמהם, אלא, כולם אהובים וכולם שמחים בשמחתו של רשב"י.

(ברכות סד.), הילכך ל"ג בעומר נמי סעודת מצוה הוי. כלומר שהרי היא סעודת הרשב"י.

ואף מי שאינו זוכה לעלות לאת"ק מירון ירבה בשמחה לכבוד היום וכמו שכתב ה'חיד"א' (מורה באצבע אות רכג) 'ירבה בשמחה לכבוד רשב"י זי"ע, כי הוא יום ההילולא שלו, ונודע שרצונו שישמחו ביום זה' (ואין המדובר דווקא באת"ק מירון) ויש מי שנהג לעשות לימוד בליל ל"ג בעומר בי עשרה ללמוד שבחי רשב"י המפורים בזוהר ואידרא זוטא והוא מנהג יפה.

ואכן, בכל הדורות נהגו בכל תפוצות ישראל שמחה רבה וצהלה ביום זה, בהדלקת משואות של אור, ואף היו נוהגים (בכמה מקומות) להשליך בגדים אל תוככי האש, לשורפם ליקרא דרשב"י, ועל כך חיבר הגה"ק רבי שמואל העליר זי"ע רבה של צפת את חיבורו 'כבוד מלכים', בה מציין שכן היה מנהגו בקודש של האור החיים' הק' זי"ע ועוד י"י.

ידוע ומפורסם מה דאיתא ממוה"ר רבינו חיים וויטאל (שער הכוונות דרוש ו' ענין ל"ג בעומר) שהעיד ההר' אברהם הלוי זי"ע שדרכו היה לומר בכל יום בתפילת המנחה 'נחם את אבלי ציון' בהתאבלו על ירושלים, ואף ביום ל"ג בעומר בשהותם על ציון הרשב"י אמר בתפילתו 'נחם', לאחר שגמר תפילת 'שמונה עשרה' אמר לו האריז"ל כי ראה בהקיץ את רשב"י עומד על קברו ואמר לו שישאל לתלמידו זה מדוע הוא משבית את שמחתו הגדולה ואומר נחם ביום זה מכובד (ולא עבר חודש ימים ואחד מבניו מת על פניו ל"ע). ומכלל לאו נשמע הן, כמה שמחה יש לפני רשב"י כשאנו שמחים ביומו הגדול"י.

כתב ב'שו"ת מהרי"ל' (החדשות, סמן קד) על דבר שאלה ששאלוהו אודות מי שאסור לו לאכול חוץ לביתו רק בסעודת מצוה (מחמת נדר שנדר), ושאל השואל מה נחשב סעודת מצוה, והשיב המהרי"ל כי אמרו חז"ל 'כל הנהנה מסעודת ת"ח כאילו נהנה מזיו השכינה'

וכך מתאר רבי אברהם רוזאניס את ההילולא במירון בשנת תרכ"ז, 'עד אור הבוקר לא נחו ולא שקטו מרוב צהלה ושמחה ויהי אלה הלכו לנוח ואחרים באו תחתיהם, כל היום הוא וכל הלילה שאחריו כזה. ולא אעמיס עלי עול כבד להודיעך בפרטות ולהראותך המראות השמחות בכל רגע ושעה שונים למיניהם וכל מי שלא ראה שמחה זו לא ראה שמחה מימיו... איש באחיו ידובקו, קול יתנו ברוב עוז, אלה מפה דוגלים כאיילים ואלה ישירו, אלה ישתו ואלה יספקו כפיים מפזזים ומכרכרים בכל עוז. אבק שריפה נחשב לאין, לא ידעתי אל מה אדמה לך, אשוה לנגדך השמחה אשר הרגשתי אז בקירות לבבי, דימייתי שכבר בא המשיח לישראל והנני רואה בשמחת בית השואבה בתוככי ירושלים נפלאות המראה הזה בעיני.

לה. הגה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל משמשו של הרה"ק רבי שלומק'ע מזוועהיל זי"ע סיפר שבאחת השנים בנסיעתו של רבו הקדוש למירון לפני ל"ג בעומר, נענה רבי שלומק'ע קודם הנסיעה ואמר לר' אליהו שברצונו לנום מעט, וכאשר יבואו כל הנוסעים ויעמדו הכן לנסיעה יודיע לו. לאחר כמה רגעים הודיע לו ר"א שהקהל עומדים הכן לנסיעה, בהיכנסו לחדר הבחין ר' אליהו שכל הכר והכסת של רבי שלומק'ע ספוגים עד כלות מדמעות עיניו, וכבר הבין מה הייתה תנומתו...

מיד משעלה רבי שלומק'ע על גבי הרכב, (עוב את כל בכיו) החל לעורר את כל היושבים להיות ב'שמחה' ב'שמחה'. תוך כדי הנסיעה הסתובב אל רבי אליהו, ב'הרגישו' שהוא מתענה ביום זה, והורה לו להפסיק את תעניתו תיכף, כי ביום שנוסעים לרשב"י הוא יום שמחה, ו'זה היום נגילה ונשמחה בו'.

הרה"ק ה'חתם סופר' זצ"ל (וכן נהג בעל האמרי האש הובא בזכרון יהודא) שבימי ספירת העומר היה מוסר שיעור לפני תלמידיו בישיבה במסכת שבועות, וכל יום למדו דף אחד (עיין בשו"ת חת"ס אה"ע סימן ק ב"ה ותשו' הרשב"א שכתב בזה"ל ובכל שנה בלמדי שבועות עם התלמידים אמרתי ק' זה...), וכיון שיש מ"ט דפים סיימו את המסכתא בחג השבועות [ויש הלומדים מסכת סוטה, שגם בה יש מ"ט דפים], וביום ל"ג לימד דף ל"ד [כי כל מסכתא מתחילה בדף ב', כנודע] וכאשר הגיע לדברי הגמרא בעמוד ב' רבי שמעון אומר... מחכו עלה במערבא, הסביר ואמר בדרך רמז, שבמערבא - זה ארץ ישראל 'מחכו' מלשון שמחה בדברי רבי שמעון, לרמז על השמחה בל"ג בעומר מחמת ההילולא דרשב"י (הובא בבני שלשים וילקט יוסף אות קפב). לו. הרה"ק האדה"ז מסאדיגורא זי"ע היה מדבר בגדולת ה'הדלקה' על גג הציון (שאביו הרה"ק מרוזין זי"ע קנה את זכות ההדלקה לו ולזרעו אחריו), והיה אומר ששמונים אלף נשמות יש להם תיקון בעת ההדלקה.

ובמהרש"א (שם) כתב וז"ל. שהיה נהנה בו אילו אמרו בשמו.

ובן אמר רשב"י במדרש תנחומא (כי תשא ג) על הפסוק (קהלת ה יא) 'מתוקה שנת העובד אם מעט אם הרבה יאכל והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון... בעשירי תורה אני מדבר ולא בעשירי ממון, כיצד היה אדם גדול ועשיר בתורה למד תלמידים הרבה ורביץ תורה ברכים ושבע מן התורה, אף על פי שהוא מת אין התלמידים שהעמיד מניחין לו לישון, אלא יושבין ועוסקין תלמידיו בתורה ובתלמוד ובהלכה ואגדות ואומרים תלמידיו הלכות ושמעות משמו ומזכירין שמו בכל שעה ואין מניחין אותו לישון בקבר, וכן אמר רשב"ל אמר רבי עקיבא וכן אמר רשב"י אין תלמידיו מניחין אותו לישון בקבר שנאמר (שה"ש ז) דובב שפתי ישנים, הוי והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון, עב"ל"י.

והאר"י בזה ה'מאור עינים' (ישמח לב, כריש דבריו עמ"ס שבת) 'ובדורות האחרונים, כשלומדים דברי שום

ובן הובא בספר 'אלף כתב' (אות תרפד) 'עוד הגיד (מו"ה מענדיל ליטמאן מעיה"ק צפת תו"ב) שהאור החיים הק' בכה כל ליל ל"ג בעומר בעת הדלקה ההילולא, ועמד מרחוק באמרו, האיך אנש אל הערפל אשר שם עומדים נשמות האבות הק' אברהם יצחק ויעקב וכל הקדושים עמהם"י.

בסוד תורה הבהיר - העסק במאמרי רבי שמעון בנגלה ובנסתר

כבר הבאנו כי כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בין בפניו ובין שלא בפניו (פסחים נא:), כי יש בחינת השתטחות על הציון גם מרחוק - כשעוסק במאמרי, וכן מצינו לרשב"י עצמו כן, כדאיתא בגמרא (יבמות צז.) 'אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב אגורה באהלך עולמים וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים אלא אמר דוד לפני הקב"ה רבוננו של עולם יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה, דאמר רבי יוחנן משום רשב"י כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר.

יש מהצדיקים שנהגו להשליך אל אש היקוד את ה'כיפה' שמעל לראשם, וכך אף נהג כ"ק אדמו"ר זי"ע ואביו הרה"ק רבי משה מרדכי זי"ע. מעשה שהיה בירושלים עיה"ק בימי הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע, בחור מבני ירושלים שנטרפה דעתו עליו ל"ע, ואחד משגינותיו היה שללא הרף היה משליך את ה'כיפה' מעל ראשו. נכנס אביו אצל ר' דוד'ל ותינה בפניו את מר מצבו של בנו, ויהי בימים אחדים לאחר חג הפסח, בהגיע זמנו של ר' דוד'ל לצאת בשיירות בדרך הארוכה בואכה מירון, קרא לאביו של הבחור, ואמר לו שיצטרף לשיירתו יחד עם בנו. משך כל הדרך סבל האב מרורות בבושות נוראות מזה הבן, שבכל 'הפסקה' שעשו על אם הדרך היה הבחור בורח ונעלם, והיו צריכים לחפש אחריו, וכהנה וכהנה. עד שבעזהשי"ת הגיעו בשעה טובה ומוצלחת למירון.

בעת ההדלקה על גג הציון, ניגש ר' דוד'ל אל הבחור והוריד מעל ראשו את כובעו ואת הכיפה, את הכובע השליך למטה, ואילו את הכיפה השליך אל תוככי לשונות האש. והנה, ברגע זה הניח הבחור את ידו על ראשו והתחיל לצעוק 'א קאפל א קאפל' (הבו לי כיפה לכסות ראשי), וישתוממו כל העם, בראותם כי הבחור נהפך לאיש אחר ודעתו חזרה אליו, כי זה עידן ועידינים שלא שמעו מפיו איזה דיבור כאחד מן הישוב, ולא עוד אלא שבו בדבר שקלקל - שזרק תמיד את הכיפה, בו בדבר תיקן - שזעק הבו לי את הכיפה.

ולנו יאמר, שלאוו דווקא ב'שוטים' וחסרי דעה' מדובר כאן, אלא כל אחד ואחד ושגינותיו שלו... אפשר לו לשורפם באשו של רשב"י. ומכאן ואילך יצליח דרכו.

לז. הרמ"מ ראב"ן מתאר באופן נפלא ב'מסע מירון' את כל סדר ההילולא (שנת תרמ"ח) שהיה נוכח אז במירון, ובסוף דבריו כתב, וז"ל. גם שמן זית כ"א קנה ויצוק לתוכו - לכבוד התנא, אז נגשו המדליקים (את ההדלקה על גג הציון) ברגש שמחה וטוב לב, וידליקו מטפחת משוחה בשמן, וישליכו אל אגן השמן. וכל העומדים - בעינים צופיות עומדים, מקווים לאור. ויהי ברגע הראשונה בצאת שביב אש, כעלות הלהב, וירונו העם ותבקע הארץ לקול הרנה והשמחה, לא ראיתי ואבותי לא סיפרו לי לשמע אוזן הנהייתה כמוהו. ומקובל הוא ביד יושבי ארצנו הקדושה כי נשמת התנא האלוקי רשב"י תתנוסס על הדלקתו. אז לקחתי את גליון רשימת שמות קרובי ואוהבי... התפללתי, בקשתי ותחנתי בעדם כי יגן עליהם זכות התנא הקדוש להאיר נרם בשפע והצלחה בגופם ונפשם.

לח. וכן איתא ב'ספר חסידים' (סי' רכד) וכל האומר דבר שמועה מפיהם, הם מתפללים עליו שם, ומליצים טובה עליו.

מלהשתטח על קברו כי ע"י העיון בספרו מתדבק יותר בחי' וקדושת והשפעת שורש נשמתו ומלמעלה ישפיע עליו ע"י שהוא (העוסק בתורתו) משפיע לו (לצדיק), כמ"ש דובב שפתי ישנים ונעשו בבחי' משפיעים זה לזה.

כתב הרה"ק מואלאוויץ זי"ע בספרו 'ברית אברם' (סוף הפמרת שבת הגדול) וז"ל, שמעתי מרבי ישראל בעל שם טוב וללה"ה, כי אין הצדיק יכול לעלות ממדרגה למדרגה לאחר מותו, אם לא שדנין אותו על קלות שבקלות. ואחר שכבר דנו אותו על קלות שבקלות אי אפשר עוד לבוא למדרגה יותר - רק כאשר בני אדם מספרים למטה מתורה ומעשים טובים שלו, אז בא הצדיק שספרו ממנו לעליה גדולה. וכן בכל פעם ופעם שמספרים איש אל רעהו מן יראי ה' הנפטרים או יש להצדיק הנ"ל עליה וכו' וגם להאנשים המספרים יש להם עליה. עכ"ל.

לכל ישראל האיר - גמילות חסד בגופו ובממונו במשנת רשב"י

כתב הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (חודש אייר ג א) שמנין מ"ט ימי הספירה עולה בגימטריא 'לב טוב' י"ג, ולרמזו לן, שבימים הללו עלינו להפך את לבנו ל'לב טוב'.

תנא וחכם מדברי הקדמונים וכו', ולכך מחיה אותו שמכנים החיות בהדברים, שלכך אמרו 'שפתותיו דובבות בקבר', שאפשר לומר כי זה בחינת השתטחות על קברי הצדיקים, כי דיבורי הצדיק שם הוא קבור וטמון החיות שלו כאמור וכו', ונקראת בחינה זו השתטחות על קברי הצדיקים, שהן דבריהם שלומד ומזכיר היום הלומד'.

וזוה"ב שרשב"י בעצמו יבוא להתחבר עמו, כדאיתא ב'יערות דבש' (ח"ב דרוש ז) וז"ל. ביבמות (צו): 'מאי דכתיב (תהלים סא, ה) 'אגורה באהלך עולמים' - וכי אפשר לאדם להיות דר בב' עולמות, אלא שיאמרו דבר שמועה משמו בזה העולם ושפתותיו דובבות בקבר'... אבל כשאומרים דבר שמועה מפיו אז נשמת צדיק מתלבשת שם בלומדים, ועומדת שם... ולכך שפיר אמרינן שדוד המלך דר בב' עולמות, א. בעולם הנצחי, ב. בזה העולם - בלומדים האומרים דבר שמועה מפיו, עכ"ל. והיינו שהוא כשוכן בתוככי הלומדים את מאמרו.

גם ייחשב זה האיש כמו שהוא משפיע טובה לצדיק, וכן כתב בנו של הרה"ק ה'שפת אמת' מבערו'אן זי"ע בהקדמת בן המחבר (לספר שפ"א) וז"ל. שמעתי מאמ"ו זצוק"ל שאמר לי כי טוב יותר לעיין בספר הצדיק

וכך אמר הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (מאורן של ישראל ח"א דף י"ד, י"ד שבט תרנ"ו אות א), וז"ל. על ידי שמזכירים את הצדיק בזה העולם יש עליה ופקידה לטובה לכל ישראל.

הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זי"ע מביא בשם אביו הרה"ק הרשב"ב זי"ע (אגרות קודש מוהרי"צ ח"ח עמוד קל) כשיהודי לומד תורה של איזה צדיק, בא מלאך ממחנה מיכאל להיכל הצדיק ומבשרהו 'בשורה טובה' שפלוגי בן פלוגי לומד בספרו, והצדיק בעל הספר מעורר רחמים על הלומד ובני ביתו, כי המלאכים יודעים היטב איזו 'בשורה טובה' יש בזה לצדיק שעוסקים בתורתו בעולם הזה, עד כאן דבריו (בתרגום ללשון הקודש).

וכתב הרה"ק ה'ברכת אברהם' זי"ע בפתיחת ספר 'בית אברהם', מאמר חז"ל (ירושלמי שקלים פרק ב' הלכה ה') "אין עושים נפשות לצדיקים דבריהן הן זכרונם", וז"ל, כי הענין שמתפללים על קבר הצדיק הוא שעל ידי זה מתקשרים עם נפשו רוחו ונשמתו כמובא בזוהר הק' פרשת תרומה, ובהיות וניצוץ מנפש הצדיק הוא עטוף בדיבורו, ודבריו חיים וקיימים (כלשון היסוד העבודה' במכתב ס"ד) אפשר להתקשר איתם בכל מקום על ידי דבריהם הקדושים, עכ"ל.

עוד כתב שם, מרן מהר"ש זי"ע (הדברי שמואל) פעם אחד ב"א חשון - בהלולא של כ"ק א"ז בעל יסוד העבודה זי"ע, דברו על גודל ענין לימוד ספריו הקדושים, אמר, כי הצדיק בעולם הזה הוא בבחינת הולך, וכשנסתלק אז הוא בחינת עומד, וכשחוזרים על דבריהם הקדושים מחויב הצדיק לעזור להם, ונהיה לבחינת מהלך, ומקויים בו "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה" (זכריה ג ז). עכ"ל.

וכך כתב הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (פרשת נח עמוד י"ב ד"ה ענין) וז"ל. בהילולא של צדיקים גם מי שלא הכירו בחייו ולא שמע מפה קדשו דברי תורה, מכל מקום ההולכים בעקבותיו ומתאספים יחד, ומספרים ספורי קודש, וחוזרים על דבריו הקדושים שלימד בהם איך לעבוד להשם יתברך, על ידי זה משיגים קשר ושייכות להצדיק וכמו שכתב מרן אא"ז ז"ל במכתבו (הובא לעיל)...עכ"ל.

לט. פעם אמר אחד מנכדי הרה"ק רבי יצחק מפשעווארסק זי"ע שהפסוק 'פותח את ידך' ר"ת של השם הקדוש

שהקשו, אם כן, מדוע בהמשך הפרשה לגבי קדושת 'כהן גדול' הקדימה התורה מיתת אב לאם כדכתיב (פסוק יא) '... לאביו ולאמו לא יטמא' - אב קודם לאם, מה נשתנה כהן גדול שנוכר בו מיתת האב תחילה משאר הכהנים שהקדים בהם הכתוב מיתת האם לאב.

יש שבארו, על פי מה שאמרו בגמ' (ר"ה יח.) רבה ואביי מדבית עלי קאתו (שנגזר על צאצאי עלי שימותו בקיצור ימים ושנים), רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין, אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין, והרי שגמילות חסדים בכוחה להאריך ימים. והנה איתא שהרוצח נפש בשגגה גולה להרי מקלט - 'עד מות הכהן הגדול' (במדבר לה כה), ולכן 'אמותיהם של כהנים גדולים מספקות להם מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בנייהם שימותו' (שאו יכולים לשוב לבתייהם, מכות יא.). מעתה תבין, מפני שאמותיהם של כהנים גדולים עסקו בגמילות חסדים, על כן זכו

והיינו, שלא די לו לאדם להיזהר מלצער את רעהו, אלא בטוב לבו ירבה בעשה טוב' לעודד איש את רעהו לשמוח בשמחתו ולגמול עמו כל טוב.

וכך איתא במדרש (מדרש תנחומא פרשת ויחי סימן ה) אמר רשב"י כל העוזר את ישראל כאלו עוזר את השכינה שנאמר אורו ארור יושביה כי לא באו לעזרת ה' (שופטים ה כג), וכי צריך הוא לסיוע אלא ללמדך שכל העוזר לישראל כאלו עוזר את השכינה, עכ"ל.

הנה כתיב בריש פרשתן (כא א) 'אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו, כי אם לשארו הקרוב אליו ולאביו', כתב ה'אבן עזרא' 'וטעם שהזכיר אמו קודם האב, כי הזכיר חי יותר מהנקבה ברוב', ונמצא שעל הבן - הכהן, להיטמא במיתת אמו קודם מיתת אביו, שהרי האב מאריך יותר ימים. יש

פ-א-י, והוא אחד מהשמות המרמזים על ענין הפרנסה, נענה הרה"ק ואמר שהר"ת של אותיות אלו הוא - פארגינען א יודן (לשמוח כשיש לרעהו כל טוב), וכאומר בזה תריק על עצמך שפע פרנסה וכל טוב.

ויזכה לשפע רוחני ג"כ, כדאיתא במדרש (שמו"ר שמות פרשה ג) על הפסוק הנאמר כשיראה אהרן את אחיו משה עולה לגדולה 'וראך ושמח בלבבו' (שמות ד יד), אמר רשב"י, הלב ששמח בגדולת אחיו ישמח וילבש אורים ותומים.

מ. איתא בזוה"ק (ויחי ריח.), רבי יצחק תלמידו של רשב"י נכנס אל רבי יהודה ואמר לו כי מרגיש על עצמו שהוא נוטה למות... משם הלכו שניהם אל רבי שמעון, וירא רבי שמעון כי מלאך המוות מרקד לפני ר' יצחק, אחז ר"ש

בידו של ר' יצחק, ואמר הריני גוזר שכל מי שרגיל להכנס הנה בכל עת יכנס, ומי שאינו רגיל להכנס - לא יכנס, כלומר, שמלאך המות שאינו רגיל כאן לא יכנס. נכנסו ר' יצחק ור' יהודה, ומלאך המוות נשאר מבחוץ. שאל ר"ש

את ר' יצחק אם כבר ראה את אביו מהעולם העליון, כי אם ראה כבר אין בידו להושיעו (סימן זה היה מסור בידי אותם שרפים לבירור עניין המיתה, ואין לדין עסק בזה), ויען ר' יצחק, שעדיין לא ראה את אביו, פנה ר"ש לשמים, ואמר, לר' יצחק

הנני צריך כאן בעולם כי הוא חד מז' העיניים שלו (מהאידרא), ונענה מן השמים שאכן ישאר רבי יצחק בין החיים, אך ביום הסתלקותו של רשב"י יצטרך להביא עמו את ר' יצחק (וכך הוזה, לפני שנסתלק רשב"י מהעולם, אמר לבנו שיראה אם ר' יצחק

נמצא בבית, דאנא מערבנא ליה, פי' שאנכי ערבתי לשמים להביאו עמי לעולם העליון, אידרא זוטא, פר' האוינו רפז:). נרדם ר' יצחק, ואביו נגלה אליו, וסיפר לו, שהכל כבר היה מוכן לקראת עלייתו לעולם העליון, והוא (אביו) וכל קדושי מעלה היו מוכנים כיום חג

לקבל את פניו. ורק צער קטן היה עוד בלבו על שלא יזכה רבי יצחק ללמד תורה לבנו הקטן. והדברים עתיקים וידועים. הרה"ק מסאווראן ז"ע הראה ממקום אחר בזוה"ק (בשלח סא.) את המשך המעשה, וכך כתיב שם, פעם אחת היה

רבי יצחק מהלך בדרך ופגש בו עני אחד, ויבקשהו העני, 'הב לי נדבה שאוכל להחיות בה את נפשי ונפשות בני ביתי', ענהו רבי יצחק, אין תחת ידי אלא מחצית המעה, ומה תוכל לקנות בה. אמר לו העני, אף תחת ידי חצי מעה, אצרף אותה עם המחצית שתתן לי, ואקנה בו דבר מה להשיב את הנפש. נתן לו רבי יצחק את חצי המעה שבידו. בלילה

ההוא הראו לרבי יצחק בחלום, איך שהוא עובר את הים הגדול, ורצו להשליכו לתוכו, והנה רואה הוא כי רשב"י מושיט ידו להצילו - להוציאו מן המים הזידונים, אך אין ידיו של רשב"י קרובות דיים לידיו של ר' יצחק, ואז... מגיע

העני שבאותו היום החיה את נפשו, ומחבר את ידי ר' יצחק עם ידי רשב"י (כחיבורם של שתי חצאי המעות), ואז עלה בידי רשב"י להציל את ר' יצחק ממוות לחיים. משהשכים רבי יצחק משנתו נפל בפיו הפסוק (תהלים מא ב) 'אשרי משכיל

אל דל ביום רעה ימלטהו ה'" (ואמרו חז"ל, שהמשכים ונפל לו פסוק לתוך פיו הרי זה נבואה קטנה (ברכות נה:)). והיינו שאף שהצלתו

הייתה ע"י רשב"י, מכל מקום לא בא לידי הצלה זו מבלעדי הצדקה שעשה עם העני.

אדם זה גומל טובה תחת רעה לכל בני עולם, ראוי הוא זה שיעשה עמו הקב"ה נס על נס.

עלינו להתבונן במעשה זה, ללמוד מהיהודי הלז, כי לפי הנראה מדברי ה'זוהר הקדוש' אין המדובר דייקא בצדיק, חסיד או פרוש, אלא איש פשוט והגיל. ומ"מ זכה לניסים גדולים כאלו למעלה מכל נדרי הטבע, כי גדולים עד מאד מעשי 'בין אדם לחברו' בכלל, ומעביר על מידתו בפרט.

ובך איתא מפורש בזוהר הקדוש (בראשית ח"א קד). רבי אלעזר אמר, תא חזי כמה אנהג קב"ה טיבו עם כל בריין, וכל שכן לאינון דאזלי באורחוי, דאפילו בזמנא דבעי למידן עלמא, איהו גרים למאן דרחים ליה למזכי במלה עד לא ייתי ההוא דינא לעלמא, דתנינן בשעתא דקב"ה רחים ליה לבר נש משדר ליה דורונא, ומאן איהו מסכנא, בנין דיוכי ביה. (פי' בוא וראה עד כמה מטיב הקב"ה עם כל הבריות, וכ"ש להולכים בדרכיו, שאפילו בזמן שהוא דן את העולם, גורם לאותו שאוהבו - שיזכה בדין מבעוד מועד, על ידי ששולח לו 'מתנה' - עני המזכהו בצדקה, והוא הגורם לו לזכות בדין). וכעין זה גם בח"ב (קצת). תא חזי זכאה חולקיה דבר נש כד מסכנא אערע לגביה, דההוא מסכנא דורונא דקודשא בריך הוא הוי דשדר ליה (שעני זה 'מתנה' הוא ששלח לו הקב"ה).

במה דברים אמורים, עלינו ללמוד ארחות צדיק ביומא דהילולא שלו, ללכת בכל דרכיו במעשה צדקה וחסד^מ, ואכשר דרא שנותנים אכילה ושתיה כדי שבעה לעולים להסתופף בציון הרשב"י^מ, וכל המרבה הרי זה

לאריכות ימים ושנים והאריכו ימים יותר מטבען - יותר מהזכרים, ושפיר אמרה תורה גבי כהן גדול שמיתת אמו תהיה אחרי מיתת אביו. כי גדול כוחו של גמילות חסדים להוסיף שנות חיים.

ובבלל זה לוותר כל איש משלו לרעהו - ברוח ובגשם, ושנינו ב'משנת רשב"י' - בזוהר הקדוש (מקץ דף רא): כי מפגולת הוותרנות להרבות עליו שפע רב טוב, ואף יזכה לניסים גדולים. וכך איתא שם, יתיב רבי אבא אתרעא דאבבא דלוד - רבי אבא ישב על פתח העיר לוד, והנה רואה הוא אדם היושב ונס את שנתו על בליטה היוצאת מהר גבוה, הבחין רבי אבא שתוך כדי שנתו מתקרב אליו נחש גדול ומבקש להמיתו, אך בטרם שהכישו הנחש יצא מתוך ההר שרץ הנקרא 'קוסטפא דגורדנא' והרג את הנחש. כשהקיץ האיש משנתו נגלה לנגד עיניו נחש מת, תכף קם ממקומו ופנה להמשיך בדרכו, ואז נפלה ה'בליטה' שישב עליה אל העמק שמתחת להר, ונמצא שניצול האדם ב' פעמים ממיתה וודאית.

ניגש רבי אבא אל היהודי, ושאלו 'מה מעשיך', כי ראיתי שהקרה הקב"ה לפניך נס אחר נס, ואין זה לחינם, נענה היהודי ואמר לו לרבי אבא, מימי לא היה אדם שעשה לי איזה רעה ולא מחלתי לו, ואף אם לא יכולתי למחול לו, אזי לא עליתי על מיטתי טרם שמחלתי לו ולכל מי שציער והקניט אותי, ולא נטרתי להם שנאה כל היום. ולא עוד, אלא הנני משתדל מאותו היום והלאה להטיב לו באחריתו,

בכה רבי אבא, כמה גדולים מעשיו של אלו, ואף יותר מיוסף הצדיק, כי הוא גמל טובה עם אחיו, ואילו

מא. איתא בזוהר הקדוש (ח"ב צ"ב), שבכל יום ויום בו יהודי גומל חסד עם רעהו, עומד לו יום זה כאפוטרופוס (הדואג לכל מחסורם של היתומים) בשמים.

וכך כותב השל"ה הקדוש ז"ע (במס' פסחים סוף פרק גר מצוה) על הפסוק 'חסד קל כל היום', ראוי לאדם שלא יעבור עליו יום אחד מימי חייו שלא יעשה בו חסד עם רעהו בין בגופו ובין בממונו.

מב. בימים קדמונים היה הרה"ח יונה לבל ז"ל מנהל את בית התבשיל במירון במשך כל השנה, וביותר ביום הגדול ל"ג בעומר שהיה עומד כל היום ממש ומחלק מאכל ומשקה להעולים לציון הקדוש, כל היום היה הגרא"ז מרגליות ז"ע עוקב אחר עבודתו של ר' יונה. אצל הגרא"ז היה יום ל"ג בעומר כיום הכיפורים ממש, מחצות הלילה עד אור הבוקר היה לומד את האידרא כשהוא עוטה בגדי לבן, לאחמ"כ התפלל עם ה'ניץ', וממשיך בעבודת היום בריקודים, וכו'. לאידך, היה ר' יונה עוקב אחר עבודת הקודש של הגרא"ז, והיה לבו נחמץ בקרבו על שהוא עוסק כל היום בענייני מאכל ומשתה, ובטרדתו כי רבה אין בידו להתפלל אפילו תפילה אחת בכוונה ובמתנינות.

לצאת כולו זכאי, כי בשאר בתי הדין יש מחייבים ומזכים, אבל אצל הוי"ה יתברך שמו הכל הוא טוב גמור, חסד ורחמים מלא כבודו, כדכתיב (תהלים קל ד) 'כי עמך הסליחה'. וביאר בביאור 'שער המלך', שהמעביר על מידותיו, הוא הזוכה שדינו יערך לפני מלך מלכי המלכים בעצמו ולא לפני בית דינו, וממילא הוא נידון לאלתר לגן עדן.

עד כאן דברנו ב'עשה טוב', כיו"ב ייאמר ב'סור מרע' להזהר בתכלית הזהירות שלא לצער את חבירו, דאמר רבי יוחנן משום רשב"י גדול (חמור) אונאת דברים מאונאת ממון שזה נאמר בו 'ויראת מאלוקיך'... כלומר, דכתיב (פרשת בהר כה יז) ולא תונו איש את עמיתו, ויראת מאלוקיך כי אני ה' אלוקיכם, ודרשו בגמרא (ב"מ נח: נט:).

משוכה. כן הדברים אמורים שיחוס כל אחד על כבודו וגופו של חברו. בשעת הלחץ זו הדחק.

ובבלל זה הוא עניין 'המעביר על מידותיו' שלא ישיב אדם לחברו מנה אחת אפיים, אלא יגמול טובה תחת רעה, וכדאיתא בזה"ק (זוהר חדש כרך א, פר' בראשית דף לב.) שכשחלה רבי שמעון, והגיע היום שבו עלה והתעלה רבי שמעון - לשמי רום. נכנסו אליו רבי פנחס בן יאיר ועוד מתלמידיו, ואמר להם רבי שמעון, שלמעלה ישנם שלושה בתי דינים. האחד הוא בית דין של כ"ג (דוגמת הסנהדרין קטנה) השני הוא בית דין של שבעים ואחד (כעין הסנהדרין הגדולה בלשכת הגזית), והשלישי הוא הקב"ה בכבודו ובעצמו היושב ודן. וכל מי שזוכה - מכניסים אותו להיות נידון אצל הקב"ה, ואז הריהו נידון בוודאות

לקראת הערב הרהיב ר' יונה עוז בנפשו, ניגש אל רא"ז ושפך בפניו את לבו, באמרו, רבי קדוש, אתם זוכים במלא חפניים של 'ל"ג בעומר' ואילו אני משחיר את ידי כל היום, ועתה נותרו לי רק כעשר דקות לתפילת מנחה, ועוד עשר דקות לומר מעט תהלים. אמר לו רא"ז, אכן, לי יש 'ל"ג בעומר', אבל רוצה אני לעשות עמך 'עסק', לפטור אותך מתפילת המנחה איני יכול, אבל במקום לומר תהלים משך עשר דקות, המשך נא בחלוקת האוכל והשתי', ותמורת עבודתך בעשר דקות הללו אתן לך את כל ה'ל"ג בעומר שלי... (ספר שערי מירון).

מג. פעם נסע הרה"ק רבי שלומק'ע מזוועהיל זי"ע עם קהל אנשי שלומו לשבות בצילא דמהימנותא בציון הרשב"י במירון. בליל שבת קודש פנו מרבית העם לתת מעט תנומה לעפעפיהם, בפרט אלו שהיו עייפים מאד מעמל וטורח הדרך ביום השישי, אך היה שם 'חכם' אחד שהסתובב וקרא פרקי תהילים בקול רם. פנה אליו רבי שלומק'ע והעיר לו, שיראו עיניו כי רבים הישנים כאן, וימחל נא להנמיך את קולו, אך חכם זה ענה ואמר 'וכי מי יוכל לישון ולהירדם בליל שבת קודש הלא ליל שימורים הוא לה', ובפרט באת"ק מירון... רבי שלומק'ע לא השיב לו מאומה, אך לא חלפו רגעים ספורים והנה כבה האור בהיכל הקודש וממילא כבר לא יכול היה הלה להמשיך בתהילותיו, ולצער את אחינו בית ישראל.

וכבר ביאר אחד הצדיקים, שלכאורה יש להקשות דבכל מקום הימין חשובה היא, אם כן מדוע ברא הקב"ה 'לבו' של אדם (שהוא עיקר חיותו) בצד שמאל (של הגוף). אלא ע"כ, שלבו של אדם לא נברא עבור עצמו, אלא עבור חברו - שירגיש את רעהו ואת מחסוריו, ומכיוון שהעומד זה לנגד זה שמאלו של זה כנגד ימינו של זה ע"כ ברא את הלב בשמאלו כדי שימצא לבו לימין חברו... כי זה תכלית ביאתו לעולם...

עוד אמרו שזה כל האדם - לחזק ולעודד את רעהו בדיבורים טובים, שהרי כך כתיב ויהי האדם לנפש חיה, ובתרגום - 'לרוח ממללא'. כלומר שעל שם כוח הדיבור נחשב ויהי לאדם. אמור מעתה למה נעשה כוחו של דיבור, וכי לעצמו הוא נעשה, והרי אין איש המדבר אל עצמו אלא אל רעהו... (כי העיניים משמשים את האדם לראות בעצמו, וכן באזניו 'הוא' שומע, ואילו הדיבור נעשה לדבר אל זולתו... ורק מי שמחזיק עצמו 'פיקח הדור' ידבר ויתיעץ עם עצמו כי אין לו עוד ידיד חכם כמוהו...), אלא וודאי עיקר בריאת האדם ועיקר מהותו הוא עבור השני ובזה כתיב 'ויהי האדם'.

מד. וביארו, שעל כן אמרינן בנוסח הקדיש בימי הדין 'לעילא ולעילא', שאנו מבקשים שידון אותנו למעלה מבית דין הראשון ולמעלה מבית הדין השני. אלא הקב"ה בעצמו ידון אותנו לטובה.

מה. ביאר הרה"ק מהר"ש מבאבוב (השני) זי"ע, את מאמר חז"ל (יומא כג.) 'המעביר על מידותיו מעבירין לו על פשעיו', כי הבה נתבונן היאך יש ביד 'בשר ודם' להעביר על מידותיו, והרי פלוני ירד לחייו... אלא כי באמונתו הינו אומר לעצמו, וכי פלוני הזיק אותי, לא כי, אלא ה' אמר לו קלל... כך נמי יענה לעומתו הבורא, וכי פלוני חטא נגדי, לא כי, אלא יצרו הרע אמר לו חטא... א"כ יש לפטרו מהעונש המוטל על עוברי עבירה.

ולא רק בהונאת 'דברים' דיברה תורה, אלא גם בהנהגתו - עקימת אף, ופנים זועפות יש להזהר. וכך כתב רבי אליעזר ממיץ מגדולי הראשונים, בספר 'ראים' (אות נא) כשם שיש אונאה בדברים כך יש אונאה ב'ענין רע' - שמראה לחברו פנים רעות¹⁰.

אלא אוצר של יראת שמים - יראת שמים במשנת רשב"י איתא בגמרא (ברכות לג:): 'אמר רבי חנינא משום רשב"י אין לו להקב"ה בבית גנוזי אלא אוצר של יראת שמים'¹¹. וכבר הובא לעיל מהרה"ק ה'שפת אמת' (אמור תרנ"ב) בשם הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע כי בל"ג בעומר יכולין לזכות ליראת ה'.

'תנו רבנן לא תונו איש את עמיתו, כאונאת דברים הכתוב מדבר... ותסמרנה שערות ראש בראותו את הנאמר שם.

עוד איתא שם אמר רבי אלעזר הכל נפרע (הקב"ה מן דם) על ידי שליח חוץ מאונאה. עוד אמרו, אמר רב חסדא כל השערים (של תפילה) ננעלו חוץ משערי אונאה - היינו שהפוגע ומבייש את חברו, והלה זועק על כך לאלוקיו, תעלה זעקתו עד לכסא הכבוד. אמר רב אבהו ג' אין הפרגוד (מחיצה שבין שכניה לצבא מרום - רש"י) ננעל בפניהם, אונאה... ופירש"י (ד"ה אינו ננעל) להפסיד ראייתן מן המקום, אלא תמיד רואה אותם עד שיפרע.

מו. וכמאמר החכם, הלכה פסוקה היא (ארו"ח כג א) שהמהלך בבית החיים צריך להסתיר את ציצייתו, בכדי שלא יהיה 'לועג לרש', מכיון ש'במתים חפשי' והם פטורים מן הציצית, ואם אמרו כן באותם נפטרים אשר כבר בגן עדן מנוחתם, עאכו"כ עלינו להיזהר כשאנו מהלכים 'בין החיים' שלא להיות 'לועג לרש', כל אחד באשר הוא.... איתא ב'ילקוט שמעוני' על הפסוק 'לא תונו', וז"ל. רבי עשה סעודה לתלמידיו, הביא לפניהם לשונות רכין ולשונות קשין, התחילו בוררין את הרכין ומניחין את הקשין, אמר להם, בני - כך יהא לשונכם רך אלו עם אלו. לפיכך משה מזהיר את ישראל ולא תונו איש את עמיתו.

פעם שהה ילד קטן בחדרו של ה'חזון איש' זי"ע והיה הלה מקפץ ומכרכר כדרך הקטנים, והיה הרעש מפריע לסובבים פנה אליו אחד הנוכחים ופקד עליו שיפסיק מלהשתובב, ואמר לו אם לא תפסיק אספר למלמד שלך... ה'חזון איש' נחרד ואמר לו, הרי יש לילד צער מדברים אלו, ונמצאת עובר על 'לא תונו איש את עמיתו'... (מעשה איש ח"ה עמור מ).

מז. שמעתי מהרה"ח ר"ח זילבערמאן שליט"א בהפלגת ה'יראת שמים' של החלבן הנודע בעיה"ק ירושלים הגה"צ ר' בצלאל מילכג'יער אשר היה בקי בכל התורה כולה ומ"מ לא אבה להשתמש בכתרה של תורה ובחר לעצמו להיות חלבן, מדרכם של החלבנים היה להלך בכד שלהם ובהגיעם לבית הקונה היו מודדים בכלי המדידה ושופכים ממנו לתוך כדי הלוקחים, והנה חלקו של ר' בצלאל היה לסובב בין הבתים באזור 'רחביה' בירושלים, ולרוב יראת שמים שבערה בקרבו חשש מהנשים היוצאות לקראת בואו, על כן פתח פיו בתפילה באמירת כמה פרקי תהלים שלא יכשל, לאחמ"כ טבל כובעו בציר הדגים מלוחים למען יהא ריחו נודף למרחק מרחקים, ולא יוכל לעמוד מסביבו אף יותר מארבע אמות, וכך הרוויח שהנשים אשר הוצרכו לקנות החלב היו מתרחקות ממנו כמטחווי קשת כי לא היה בידי בר אנוש לסבול אותו הריח, על כן הן היו מניחות את הכד מחוץ לביתן, ואינן משתהות לידו אפילו רגע כמימריה אלא מיד בורחות ביתה פנימה כל עוד נשימתם באפם. אותו הריח לא סר מעליו למשך כל היום אבל זה כל 'אוצרו' - יראת שמים הנשמרת לו בבית גנוזי של הבורא.

כן שמעתי מהגה"צ רבי פינחס רוזנבוים זצ"ל שפעם שאל הגה"צ המפו' רבי משה וואלפסאן רב דקהל 'אמונת ישראל' שליט"א את החסיד המופלג ר' ניסן פילטשיק זצ"ל כיצד זכה לבנים חשובים בליעה"ר (באותם הימים שלא הכל 'הצליחו' בחינוך הדורות), ויען ר' ניסן, ויאמר, אולי על שם שהייתי נוהג ללכת עם בני ביתי לנקות את בית הכסא שבביהמ"ד, א"ל ר"מ לא כן - לא זו הסיבה, אמר לו ר' ניסן, אולי על שזכיתי להסתופף בצל ארבעה אדמורי"ם לבית קארלין, גם לזה לא הסכים ר"מ, עד שסיפר לו ר' ניסן, שבבחרותו שררה העניות בביתם והוכרח להיות רוכל כדי לפרנס את אמו האלמנה ובני משפחתו, באחד הבתים שנתדפק נפתחה הדלת וההיא מטרוניתא ניסתה להכניסו בכוח לביתה על כן גנבה מאתו את ה'סחורה' לביתה פנימה, כראות ר' ניסן שאש בוערת תחת רגליו, עזב את כל הסחורה שהייתה שייכת לבעליה וברח בגפו למרחקים... בהסכמה להישאר בעל חוב גדול ולא לעבור על מצוות הבורא, אחר מעשה כזה הרגיש ר' ניסן קרבת אלוקים עצומה, חיפש אחר גג הכי גבוה במאנהעטען, עלה לראשו והחל מרקד ומפוז לכבוד

ביום נ"א שבו ניתנה התורה, ומבאר המהרש"א (ע"ז ג. ח"א ד"ה בתוס' בר"ה ביום השישי), שכשיצאו ישראל ממצרים לא היו ראויים עדיין לקבל את התורה עד שנטהרו מטומאת מצרים, 'ועל כן היתה הטהרה במספר שבועה שבועות ויום חמישים שהם מספרים קדושים... ולפי שביום נ' נגמרה הטהרה שזכינו אחר כך ביום נ"א לקבל התורה, קבע הש"י אותו יום חמישים לחג שבועות^מ, כי יראת חטא קודם לחכמה במעלה ובזמן^מ.

ומעיקרי יראת ה' - שישמור עיניו ולבו במהרתם לפני ה', מחמת יראתו יתברך - שלא לתור אחרי לבו ואחרי עיניו, וכפי שאמר הרה"ק רבי צדוק הכהן ז"ע

כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן ז"ע (צדקת הצדיק קבו) כי מה שאמרו בזה"ק (חיי שרה קכט.) שאף החוטא הגדול ביותר אם ישוב בתשובה, הרי 'בשעתא חדא ברנעא חדא זוכה לכל המדרגות' ושמעתי בשם הרבי ר' בונם ז"ל, כי דבר זה הוא מיניעת רשב"י ע"ה.

ידועה הקושיא, שהרי לכולי עלמא נתינת התורה בהר סיני הייתה ביום נ"א לספירה [ומחלוקת ר"י ורבנן (בשבת פו:)] אם ניתנה תורה בו' סיון או בז' בו תלויה ועומדת אם אייר של אותה שנה היה חודש חסר או מלא (כדאייתא בדף פו:)], מעתה יש לתמוה מדוע קבע הקב"ה לדורות את חג השבועות ביום החמישים לספירה ולא

השי"ת על קרבתו העצומה אליו... בשירה ובזמרה על כה קרוב הוא אל ה'. א"ל ר"מ, אכן נודע הדבר, על כגון דא באת על שכרך השלם.

והוא ע"ד מאמר הרה"ק ה'בית אהרן' מקארלין ז"ע (בית אהרן דף קנז.) 'כל חללי דעלמא אינם שוים כלל נגד חוט השערה של יראה'.

העיד הרה"ק ה'עטרת צבי' מזידיטשוב ז"ע על עצמו, שניסה לעבוד את השי"ת בהרבה דרכים שונות כמספר שערות שיש לו בראשו, אך בסוף ראה שעבודת השי"ת היא אך ורק ע"י 'א האר יראת שמים' (חוט השערה של יראת שמים).

הוא היה מפרש בדרך צחות את דברי נעים זמירות ישראל (תהלים לג, טו-יז) 'אין המלך נושע בךב חיל גבור לא ינצל בךב כח, שקר הסוס לתשועה וברוב חילו לא ימלט', שאין המלך מלכי המלכים 'נושע ברב חיל' אלו הצדיקים שיש להם הרבה חסידים, גיבור הכובש את יצרו ג"כ אינו ניצול, גם שקר הוא מה שאומרים העולם כי הסוס זה המסגף עצמו למעט בשינה וישן רק כשינת הסוס גם זה אין מושיע כביכול את הקב"ה לתת לו נחת רוח, וכן ברוב חילו זו מצוות צדקה 'לא ימלט', אל מי מביט ומשתוקק הקב"ה - הנה עין ה' - אל יראיו למי שיש לו יראת הבורא למייחלים לחסדו - אלו המייחלים תמיד לחסדיו יתב"ש (הובא בשולחן הטהור להרה"ק בעל ה'שומר אמונים' ז"ע, מבוא השער).

מח. מענין לענין, כתיב בפרשתן (אמור כג א) 'וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת להם, מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קדש אלה הם מועדי', ובפסוק ד' כתיב 'אלה מועדי ה' מקראי קודש אשר תקראו אותם במועדם' מבאר הרה"ק ה'ח'ת"ם סופר' ז"ע (ד"ה דבר אל בני), כי בפסוק הראשון לא דיברה תורה מ'מועדי ה' הבאים מזמן לזמן במועדם הקבוע להם, אלא המקדש כל יומו הרי היום ההוא שבת ומועד לה', ואין לו זמן קבוע... וזה שאמר מועדי ה' - אלו הם מועדיו של הקב"ה - אותם ימים שאתם תקראו אותם מקראי קדש, יבואו באיזה יום [היינו שכל יום בו היהודי מחליט שיום זה הוא מכובד קודש לה'] הם הם מועדי אשר חפצתי בם, ובפסוק שלאחריו שם נאמר 'תקראו אותם במועדם', זה מדבר במועדים הקבועים של ישראל. אך מועדי אבינו שבשמים הם אותם ימים המקודשים.

מט. וזאת יכין אדם עצמו על ידי יראת שמים שכוחו רב ונשגב, וכמסופר במדרש קוהלת על רבי שמעון בן חלפתא השתתף בסעודת ברית, משיצא משם ראה את מלאך המוות העומד וצוחק, שאלו רבי שמעון לשמחה מה זה עושה, ענה השטן הנה יזכר לך עתה את דברי אבי הבן אשר הכריז ואמר על יין המילה שהוא שומר אותם לשמחת נישואיו של הרך הנימול והוא אינו יודע שלא יעברו ירח ימים וכבר לא יהא תינוק זה בהאי עלמא, שאלו רבי שמעון בן חלפתא ומניין לך הדבר הזה, ענהו השטן שבידו נמצא הפנקס בו רשום כמה ימי שנות חייו של כל אדם, שאלו רבי שמעון אם כן אמור לי כמה הם ימי שנות חיי, אמר לו מלאך המוות 'דיךך ודכוותך איני יודע, כי יראת ה' תוסיף ימים'. והדברים נוראים עד כמה יכול אדם להשיג על ידי יראת שמים.

נ. ובפרט הדברים אמורים לאלו הנוסעים ביום הגדול ל"ג בעומר איש איש ממקומו לאתרא קדישא מירון שתהא

הנסיעה על טהרת הקודש בשמירת עינים כדת וככון, והכי כתיב בזוה"ק (תיקוני' תיקון ע' דף לא.), וכל דינין תליין בדיבורא, וכן בעיינין, כמו דאוקמוה מארי מתניתין (ב"ב קלא.) אין לו לדיין אלא מה שענינו רואות, עכ"ל. כלומר שדינו של אדם תלוי בשמירתו על עיניו ופיו.

סייעתא מיוחדת יש לכל הרוצים להסתופף בצל קורתו של רשב"י ביום שמחת לבו, וכך סיפר אחד מבני החבורה, שבשנת תשע"ג נסע ברכבו לאתרא קדישא מירון ביום ההילולא, ועמו היו עוד שלושה אברכים ובחור. כידוע, דרכם של הבאים ברכבם למירון, שבהגיעם עד לפני מעלה ההר העולה מירונה, יוצאים הם מרכבם ועולים לאוטובוסים (באסעס) מיוחדים המובילים את המון העם לציון הקדוש (ואין רשות מטעם השלטונות להכנס עם רכב פרטי במעלה ההר כי אם ליחידים ממש). בהגיעם אל אותו המקום בו הוצרכו להשאיר את רכבם, ראה הבחור כי אין הדרכים ראויים עבורו מחמת שמירת עינים... אמר הבחור לבני לויתו שאינו מסכים לילך עמם - כי בוודאי רשב"י 'מוותר' על עליה לרגל שכזו, והריהו נשאר כאן. לא הועילו כל הפצרותיהם של האברכים, ואף כאשר הציעו לו שיעצום את עיניו מראות ברע והם ישאוהו לא אבה לשמוע להם, וכך הוזה.

אחר שעות מספר חזרו האברכים אל הרכב, והחלו לחזור לביתם, או אז פנה הבחור ואמר ל'בעל העגלה' בבקשה ממך, נסה נא לעבור את השער (מחסום) אולי נוכל ליסע עד הציון הקדוש - דברים אלו היו להדיא 'דברים שאין בהם טעם כל עיקר', שהרי ממונים רבים עומדים בכל שער וגדר, לשמור שלא יעבור מי שאין לו רשות מיוחדת לעבור, אבל האברך החליט לנסות - אך ורק בכדי להראות לבחור שלא יועילו לו כל רצונותיו. אך ראו זה פלא, אותו 'שומר' שעמד במקום וחסם את הדרך, היה עסוק באותו זמן בשיחה 'חשובה' בפלא' (סעל) עם מאן דהו, ובשמעו את הרכב אשר לפניו מצפצף ועולה, פתח מיד את השער ונתן לו רשות לעבור, וכך המשיכו ועברו על פני ששה מהשומרים, וכולם נתנו להם להיכנס - למעלה מדרך הטבע, עד שעלו והגיעו ברכבם עד הציון הקדוש...

בראות בני החבורה עד כמה רשב"י מסייע לכל החפצים לעלות אליו בקדושה של מעלה. נזכרו במאמרו של בעל ההילולא - אמר רבי חנינא משום רשב"י (ברכות לג:) 'אין לו להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים'.

'מעשה אבות סימן לבנים' כי מצינו שיוסף הצדיק כבר תיקן להם לישראל שיסעו 'נסיעות' רק באופן הנקרא בארה"ק 'מהדרין' - ובאמת אינו 'מהדרין' אלא מעיקר דדינא, וכך פי' הגאון ר' יוסף נחמיה קורניצער זי"ע בפסוק שבפרשת ויגש (מה כו-כז) 'ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם, וידברו אליו את כל דברי יוסף... וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם, וז"ל (בשינוי). עיין ברש"י ז"ל שכבר נתעוררו חז"ל לתת טעם מה סימן מצא בעגלות שעי"ז חייתה רוחו והאמין לדבריהם. והיה נראה לפענ"ד ענין חדש, שהרי פרעה אמר ליוסף 'אתה צויתתה זאת עשו קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם וכו', ולכאורה צריך ביאור למה פרט לכם, לטפכם, ולנשיכם, היה לו לומר קחו לכם עגלות ובואו הנה. ונראה עפ"י עניות דעתי, עפ"י דברי קדושת זקני בעל חתם סופר זצ"ל ב'תורת משה' (פרשת נצבים) דכתיב אתם נצבים וכו' כל איש ישראל טפכם ונשיכם... כי בהקהל העם יחד לפני משה חשש שמא יבואו לידי כשלון תערובות אנשים ונשים גם יחד, לכן הפסיק ה'טף' בין איש ישראל לנשיהם - שיעשה כמין מחיצה והפסק בין האנשים והנשים, עיי"ש כי מתוק הוא. והנה, הגם שהיה יוסף הצדיק שלם בכל מדה ומעלה של צדקות חסידות ופרישות, אך העולה על כלנה הוא מדתו מדת יסוד יוסף, ונעלה קדושתו בענין גדר מן הערוה, ואין ספק כי גדולתו בענין זה עשתה רושם על העם השוכן בתוכו, כי ישיבת צדיק במקום עושה רושם, עד שגם פרעה ידע והבין כי אחי יוסף הצדיק בוודאי נשמרים ונזהרים ביתר שאת מכל ענין תערובות, ונבלה הוא להם לבוא וליסע האנשים על הנשים גם יחד, על כן אמר זאת עשו קחו עגלות כאלו לכם לטפכם ולנשיכם, פי' עגלות המתקנות לכך - שהטף יפסיק בין לכם ונשיכם, ודו"ק. והנה בבוא אחי יוסף ליעקב וספרו 'עוד יוסף חי' אעפ"י שהוא יושב בארץ מצרים בערות הארץ בין שטופי זמה בכל זאת עודנו באמונתו יחיה, ומדת יסוד יוסף לא נפגעה. ולא עוד, אלא שהוא מושל בכל ארץ מצרים, ומדתו זאת עשתה רושם לטובה גם על העם אשר הוא יושב בו, ויפג לב יעקב - כי לא האמין ששייך להיות קדושה כזאת במצרים ארץ הזימה, אולם אחרי רואו העגלות אשר שלח, כי המה באחת מתקונים על טהרת הצניעות והפרישות כדת ישראל שיהיה הפסק בין אנשים ונשים - ותחי רוח יעקב, מזה נוכח לדעת כי באמת עוד יסוד יוסף חי, וכי רוחו מושלת בארץ מצרים.

להבעיר בלבו של היהודי את התשוקה והחמדה להבלי עולם עד שיהא נראה לו כי אם לא יעלה בידו עשות כך וכך ייהפך כל העולם כולו לתוהו ובוהו, והעצה כנגדו היא רק לצננו ולקררו, ע"י הדחיה לפרק זמן אפילו קצר ביותר, וכאשר ידחה את היצר לזמן מה, יקויים בו 'כיון דאידיחי אידחי'.

על כן, בבוא היצר עם שלל רעיונות ועצות, עשה כך, לך למקום פלוני, ל'כלי' פלוני אתה נצרך ל'צורך פרנסה'... אם לא תאכל או תשתה מאכל מסוים, במקום

(פרי צדיק בראשית א) לבאר בדברי חז"ל (ברכות ח.) 'מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד', שאין הכוונה רק על מי שלומד ההלכה, אלא למי שמקיים ההלכה¹, וכגון המהלך ברחוב ושומר עיניו מראות ברע זה נכלל בכלל אין לו להקב"ה בעולמו אלא יהודי זה המקדש ארבע אמותיו², ובנפש כזאת שורה הקב"ה³.

בחלק מחלקי ה'יראה' ללמוד מטכסיסי היצר – ולהלך בדרך המהלכת לנגדו. הנה, עיקר דרכו של היצר

נא. רמז הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל במשנה (מעשר שני ג ח) 'הלשכות בנויות בקודש ופתוחות לחול - תוכן חול וגגותיהן קודש, בנויות בחול ופתוחות לקודש - תוכן קודש וגגותיהן חול', והיינו שאין נפקא מינה היכן עומדת הלשכה אלא להיכן היא פתוחה... ואף מי שהוצרך לצאת 'על המחיה ועל הכלכלה' - להביא טרף לבני ביתו, אם במחשבה שבמוחו הוא ממתין ומייחל מתי יסיים כבר את יגיע כפיו ויוכל להיכנס לבית המדרש ללמוד את השיעור הקבוע שהוא לומד מדי יום ביומו, אזי מחשבתו זו גורמת לו להיות בבחינת 'קודש', וכל שעות עבודתו חשובות כולן להיות קודש קדשים, שהרי עיניו תלויות ופתוחות תמיד אל הקודש. כיו"ב לענין הנפילות והנסיגות - אם מתוך שפלותו הוא עומד ומייחל לעלות על דרך טוב, אינו נחשב כ'חול' אלא כ'קודש'...

נב. והעיקר להתרחק מתחילה שלא להתקרב אל צד היצר כלל וכלל. מנהג העולם לתלות על דלת הבית שלט קטן בו נכתב שם משפחת הדריים בתוך הבית. פעם קנו שלט כזה להגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל, והיה השלט מפואר בכל מיני פאר - מצוייר בתכלית היופי, משרצו בני המשפחה לקבוע את השלט בדלת הבית לא נתן להם הגרמ"י לתלותו, וכה אמר הגרמ"י, הנה דלת הבית כאן פשוטה וישנה בתכלית הפשטות, וכך הוא ממנהגו של עולם - אם יקבעו 'לוח' מפואר בזו הדלת, לא יאריכו הימים ובתוך שבוע ישמעו כאן ה'זמירות' - אה, לוח מפואר בדלת ישנה ושבורה כל כך, והרי אין זיווגם עולה יפה... אין מנוס מלקנות דלת חדשה נאה כראוי ל'לוח' מפואר כמותו, לאחר שבוע שוב ישמע הקול - אין כלל 'שוויון' בין הדלת לקירות הבית הצמודים אליו - כי הסייד אשר עליהם התקלף לגמרי ומראהו דומה ל... משם יבוא לייפות את השולחן והכסאות שאי אפשר להשאירם במצב רעוע ושביר ליד קירות מפוארות כאלו... יכלה הנייר וה'שיפוצים' לא יכלו. ע"כ מיד ב'ראשית דבר' אכריז בריש גלי על 'אחרית דבר' - אין כאן דריסת רגל ל'לוח' מפואר הלז, וממילא הכל יתבטל ביטול מעיקרא.

לדידן הדברים אמורים, (לא באנו לאסור לקבוע לוח נאה על דלתות הבית, אלא שדיברה תורה כנגד יצר הרע) אין כל חפץ ליצר הנורא אלא ב'דריסת רגל' קטנה, בשבירת גדר אפילו בכל שהוא, ו'תוך שבוע' כבר תשמע אותו מזמזם באזניך, הרי כבר פרצת כזאת וכזאת, נו, עוד שינוי קטן, ומיד אעזבך לנפשך, ומשם יגרור את האדם עוד ועוד, עד שאול תחתיה... ואיננו מדברים כאן מ'גוזמאות בעלמא' אלא ממעשים ועובדות ששמעתם אזיננו ה"י...

וכך מצינו להדיא ב'מדרש' (במדבר יט ב) אמרו לו לנחש מפני מה אתה מצוי בין הגדרות, אמר להם מפני שפרצתי גדרו של עולם. וביאור כוונתו שכל כוחו של הנחש - הוא היצר המסית ומדיח את כל באי עולם לעבור על רצון הבורא - וכן פיתה את חוה בזה שהצליח לגרום לה שתפרוץ 'גדר וסייג' שעשתה לעצמה, שהרי הקב"ה אמר לאדם וחוה רק 'אל תאכלו' (בראשית א) והיא הוסיפה לגדור שלא לגעת בעץ, ובא הנחש ודחף אותה עד שנגעה בעץ הדעת, ומשם נפתחה לפניו הדרך לפתותה לעבור על הציווי עצמו. ובזו באה הצלחתו לפתות את כל העולם.

נג. מתאמרא משמם של אדמו"ר"י בית ליובאוויטש שהיו אומרים, ש'נבדל' (היינו מלאך עליון או נשמת צדיק הנמצאת כבר בגן עדן) מקנאים ביהודי החי בעולם הזה בשעה שנלחם עם יצרו לשמור את עיניו בלכתו ברחובה של עיר. וזה לשון הרמב"ם בספר היד החזקה (הלכות תשובה ד' ד') 'והוא אינו יודע שראיית העינים עוון גדול שהיא גורמת לגופן של עריות שנאמר (במדבר טו לט) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם'.

נשאר בהם מי שימות ל"ע. ומתריץ ה'חיד"א' (שוב עין) [סימן י"ח] סמן תצ"ג דין ב, וכע"ז ב'פרי חדש', שהשמחה היא על התלמידים שהעמיד ר' עקיבא באותו היום, כדאיתא שם בהמשך הסוגיא - 'עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם (לימדם את תורתו), רבי מאיר, ורבי יהודה, ורבי יוסי, ורבי שמעון, ורבי אלעזר בן שמוע. והם הם העמידו תורה'. ואין לך שמחה גדולה כשמחה זו שהעמידו את התורה מחדש.

עתה בינו והתבוננו גוראות. קודם הפסח עמד רבי עקיבא בראשות ישיבה של כ"ד אלפים תלמידים, כולם גדולי תורה. ויהי אך יצוא יצא הפסח החלו מתים לו תלמידיו על פניו בזה אחר זה ה"י (חשוב נא כמה 'הלויות' היו בכל יום ויום). הרי עפ"י שבע אנשי היה על ר"ע לנשוש הכל, ולומר, סימן הוא מן השמים שאין רוצים את ישיבתו, והיה שב אל ביתו... אך רבי עקיבא לא שת לבו לכל אלה - אלא אמר 'תורה מה תהא עליה', עמד והתחיל הכל מ'בראשית' - קיבץ את חמשת התלמידים למדם את תורתו ומשם יצאה תורה לישראל עד היום הזה, ולא עוד, אלא שבזכות זה זכה להעמיד תלמיד גדול כרשב"י, שמו לנו גדול הימנו".

פלוני, הנך נכנס לספק פיקוח נפש... יעצור בעצמו, ולא ירוץ אחריו כמשתגע. אלא יתבונן קמעא במהות הצעתו, כי כל כוחו של היצר אינו אלא בכוח הדמיון - שמדמה לאדם כאילו מציע לו דברים ערבים ומתוקים, אבל כשיתבונן קמעא מיד יכיר את האמת, ויראה כי הכל דמיונות שווא ומדוחים, ובקל יתגבר עליו".

במערות צורים שעמדת - עיקר השמחה ביום הזה שלא נכנעו תחת הייאוש

איתא בגמרא (יבמות סב:) 'אמרו שנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת ועד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת'. ועל כן אנו נוהגים מקצת דיני אבלות באלו הימים, וכתב ה'בית יוסף' (סי' תצ"ג) בשם רבי זרחיה הלוי, שאין הכוונה עד העצרת ממש, אלא עד 'פרוס העצרת' - כב' שבועות קודם העצרת והוא ביום ל"ג בעומר, שבו פסקו מלמות.

ובתב הרמ"א בסיומן זה (ס"ב) שנהגו בשמחה ביום זה. ומקשה ה'פרי חדש' (שם) 'מה טיבה של שמחה זו' - ואי משום שפסקו מלמות, וכי זו שמחה היא שלא

נד. ידוע דבר המעשה בבחור שהחל נופל מטה מטה, וכל המחנכים שבירושלים הרימו את ידיהם בייאוש ממנו, כשמוע הרה"ק רבי שלומק'ע מזויעהל זי"ע את אשר אירע עמו - שלח לקרוא לו, אך כמה מה'חכמים' אמרו כי אינו מן הראוי שיבזבז הרבי את זמנו לריק על זה הבחור - כי רבים וטובי המחנכים לא יכלו לו. אך הרבי בשלו, כמובן שהביאו את הבחור אל מול פני הקודש, ויען הרה"ק ויאמר, דע לך כי נחת רוח מרובה יש לבורא עולם מכל בר ישראל הנלחם עם יצרו יותר מנחת רוח שיש לו מהמלאכים - אף אם לבסוף נצחו היצר. והנה אמרו חז"ל (במדרשם על הפסוק בקהלת ד יג) כי היצר נקרא 'מלך זקן וכסיל', והנה את פקודת המלך שומרים לקיים על אתר, ללא שום שהיות עיכובים ומניעות, וזאת אבקשך אל תעשה את היצר למלך, אלא דחהו אפילו במעט. סוף דבר שנעשה הבחור הנ"ל לחשובי קרתא דשופריא.

נה. כל הורתו ולידתו של רשב"י לא היה אלא על ידי תפילה וצעקה מבלי להתיימש, כמסופר (נחלת אבות חלק א), שיוחאי אביו של רבי שמעון לא זכה לפרי בטן שנים הרבה. נמנו וגמרו שיגרש את אשתו, וישא אחרת לקיים מצוות 'פריה ורביה', אך זוגתו שלא רצתה בזאת, עמדה ובכתה ימים רבים בדמעות שלישי, וצווחה במר לבה שרצונה להיפקד בזרע של קיימא.

בליל ראש השנה ראה יוחאי בחלומו שהנה הוא עומד בשדה מלאה עצים, גדולים וקטנים, והוא עצמו נשען על גזע עץ קטן שאינו נותן פרי. עוד ראה שנכנס מלאך עם חבית מלאה מים אל הפרדס, והוא עובר בין האילנות ומשקה חלק מהעצים מהמים שבחבית. הבין יוחאי שאלו האילנות הם בני אדם, והמים שהוא משקה מרמז שאלו האנשים יזכו לזרע של קיימא בשנה הבאה לטובה. משהגיע המלאך אל העץ שעליו נשען יוחאי, הוציא המלאך מחיקו צלוחית קטנה, ואת מימיה שפך על שרשי אותו גזע, והנה פורחת ועלתה ניצה, תיכף החל העץ ללבלב והוציא פירות נאים. בהקיצו משנתו הבין שככל הנראה בשנה זו יפקד בזש"ק וסיפר לאשתו את דבר החלום. במוצאי ראש השנה פנו אל רבם רבי עקיבא, אמר להם ר"ע שאכן זהו אות וסימן שיוולד להם בן זכר בזו השנה. שאל יוחאי מדוע השקה המלאך את עצו מתוך צלוחית מיוחדת ולא מחביתו הגדולה כשאר האילנות. ענהו רבי עקיבא, צלוחית זו הייתה

רשב"י (שדי חמד, ערך 'ארץ ישראל' ו). וכן תניא בגמרא (שבת קלח:): 'רשב"י אומר, חם ושלוש שתשתכח תורה מישראל שנאמר (דברים לא כא) כי לא תשכח מפי זרעו'.

כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (פרי צדיק ל"ג בעומר אות א) וז"ל. ובכל שנה בשבא יום זה יכול כל אדם לזכות לפי כוחו להשיג קביעת הדברי תורה שיריד ביום זה בתורה שבעל פה, ולכן קבעוהו למועד"י.

על כן, שומה עלינו לעסוק בענין לימוד ועסק התורה במשנתו של רשב"י אשר 'תורתו אומנתו', לדעת כי מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא

רשב"י תורתו אומנתו - מעלת העוסק התורה במשנת רשב"י

יום זה - יום ל"ג בעומר, הוא היום שבו החיה רבי עקיבא את העולם משממונו והעמיד את התורה בעולם כמו שאמרו (יבמות סב:): 'אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה והיה העולם שמם עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם - ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע והם הם העמידו תורה אותה שעה'. וכתב החיד"א (טוב עין [סימן י"ח] סמן תצ"ג דין ב) שאותו היום ל"ג בעומר היה. גם בזה היום 'הסמך' רבי עקיבא את

מלאה בנחלי הדמעה אשר שפכה האשה מקירות לבה, ובזכות דמעות אלו תזכו לגדל אילנא רברבא. ואכן זכו לכן גדול שהאיר את כל העולם, והוא רשב"י.

ובכלל עלינו ללמוד מארחותיו של רשב"י שביקש ואמר 'שנו מידותי' (פי' למדו תורתו). שנלמד מדרכיו - איך שלמד במערות צורים ו'שם קנית הדרך והדרך'. ולא ידמה האדם בעצמו שרבי שמעון נולד כמלאך אלוקים קדוש, אלא אף הוא עבר 'צער מערה' וצער זה הוא שעמד לו להגיע לרום המדרגות.

שמעתי מאחד מצדיקי הדור שליט"א לבאר בדברי הגמרא 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק' (שבת מה:), במה זכה רשב"י ובידו ניתן הכח ש'אפשר לסמוך עליו' - כי הוא עבר שעת הדחק. כשעבר הצער כשהיה במערה י"ג שנה.

וכבר אמר אחד מנכ"י הדעת, טעם לשבח מדוע כל ניגוני ל"ג בעומר מדברים אודות 'בר יוחאי נמשחת אשריך', ואין מכנים אותו 'רבי שמעון'. דבא ללמדנו שרבי שמעון לא היה מלאך מראשית ימיו, אלא הוא היה 'בר יוחאי', גם הוא נולד לאב בשר ודם, ועם כל זה עלה והתעלה הרבה יותר מכל מלאכי השרת.

ובזה מרמזים בנוסח הזמר בר יוחאי 'שם קנית הדרך והדרך', עפ"י דברי הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוז זי"ע (בוצינא דנהורא החדש תהילים) דכתיב (תהלים כא ו) 'הוד והדר תשוה עליו', וביאר, ש'הוד' מורה על תפארת ורחמים מרובים, לאיך אפשר להפך האותיות ולקוראם 'דוה' והוא מורה על מידת הגבורה שהיא היפך חסד ורחמים, ובוה נשתבח דוד המלך 'תשוה עליו' דבין כשנהגו עמו מן השמים ב'הוד' במידת הרחמים, ובין ב'הדר' מלשון חזרה, כלומר באופן של 'דוה' - 'להיפך' מהנהגת רחמים, תמיד היה 'תשוה עליו', שקיבל את הכל שוה בשוה, וכשם שבירך על הטוב כך בירך על הרעה, בלא שום חילוק והבדל. במדה זו נשתבח התנא האלוקי רשב"י - 'שם קנית הדרך והדרך', שתמיד היה שמח וטוב לב בין כשהיה חלקו ב'הוד' בין כשהתייטר ב'הדר' להיפך מרחמים. שם קנית 'הדרך והדרך' כמשמעו, כי שלימות העבודה היא לקבל הכל באהבה, ולהאמין באמת דכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ואדרבה עיקר קנין הנפש במידת האמונה היא כשחשך עולם בעדו והוא מתאמץ להתחזק באמונה ובטחון בה' אלוקים.

וכן איתא ממרן הבעש"ט זי"ע (כתר שם טוב רכ), וז"ל. 'שויתי ה' לנגדי תמיד, שויתי לשון השתוות בכל דבר שיארע לו יהיה הכל שווה אצלו, בין בענין שמשבחים אותו בני אדם או מבזים אותו, וכן בכל שאר דברים וכן בכל האכילות - בין שאוכל מעדנים בין שאוכל שאר דברים, הכל שווה בעיניו... וכן בכל אשר יארע עמו יאמר הלא זה נשלח מאתו יתב"ש ואם בעיניו הגון... אבל מצד עצמו אין חלוק וזה מדריגה גדולה מאד' (עיי' 'שפת אמת' זי"ע חיי שרה תרס"א-ב, ועו"ע יחי תרנ"א).

נו. סיפר הגה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל שהרה"ק רבי שלומק'ע מזוועהיל זי"ע התבטא פעם אליו בכאב שלא כדרכו [כי היה נזהר מאד לא לדבר שום סרך גנאי על נפש מישראל], באים אלי אנשים ופניהם דומין לבהמות, וזאת מפני שעוד לא למדו באותו היום דף גמרא ותוספות, ואם כן בואו ונחשב חשבונו של עולם באיזה פנים נעלה להראות אצל רשב"י, כאדם או...

ח"ג ט, א), כי התורה הקדושה היא עצם הקב"ה (שם ח"א כד, א; ח"ב ט, א). מעתה - לך עמי בוא בחדריך אלו חדרי תורה, בכל כוחם ומרצם... כי בעסק התורה יקנה קדושה רבה מן השמים, והרי הוא מתקשר ומתדבק בקוב"ה נותן התורה (עיי' 'תניא' פ"ד ופ"ה) י. ואף אם אינו מבין תלמודו ידע כי איתא בזוהר הק' (קפה) שכל מה שלומד האדם בהאי עלמא ואינו מבין את לימודו, יבינוהו בעולם הבא (עיי"ש).

ארבע אמות של הלכה בלכדי (ברכות ת.). ובזוהר הק' (ויקהל ר א) היכלא דקודשא בריך הוא אורייתא איהי, וכד בר נש עסוק באורייתא, קודשא בריך הוא קאים תמן ואצית לקליה (היכלו של הקב"ה היא התורה, ובשעה שהיהודי יושב ועוסק בתורה עומד שם הקב"ה ומקשיב לקולו) י.

עוד איתא בזוה"ק שהיושב ועוסק בשעשועי אורייתא, הרי הוא אחוז ודבוק בקודשא בריך הוא (זוה"ק

נז. הנה בהלכות סוכה נפסק כי סכך פסול בצידי הסוכה - עד ארבע אמות נחשב כ'דופן עקומה' ועדיין כשרה הסוכה, יש שרמזו בהאי מילתא, כי אף מי שהוא 'עקום' לגמרי - ואין הנהגתו ראויה כל כך, מכל מקום כל עוד שהוא מונח בתוכי 'ארבע אמות של הלכה' עדיין 'מוחלים' לו.

כי אפילו אם חטא הרי 'המאור שבה יחזירנו למוטב' (איכ"ר פתיחתא ב), וכדאיתא במדרש (ילקוט ירמיה רמז רפב) 'רב הונא ורבי ירמיה ורבי חייא בר אבא, כתיב (ירמיה טו, יא) 'אותי עזבו ואת תורתני לא שמרו', הלואי אותי עזבו ותורתני שמרו [שהקב"ה מתאונן ואומר על ישראל שהלוואי שהיו עוסקים בתורה למרות שחטאו], שאילו תורתני שמרו מתוך שהיו מתעסקין בה היתה מחזירתן למוטב'.

וכבר היה מעשה באיש עני ואביון שהגיעו בניו לפרק האיש מקדש, לרוב עניותו וחובותיו שהשתרגו למעלה ראש החליט כי הוא מסכים לכל שידוך ב'תנאי' קודם למעשה, שהצד השני מתחייב על כל ההוצאות מהחל ועד כלה... ויהי היום, הוצע לפניו שידוך עם כל ה'מעלות' - בלי רגלים ובלי ידיים, בלי ראש ובלי דעת, ללא אב וללא אם, העיקר אינו חסר מן הספר, כלומר, כי הדמים והמעות נשפכים בביתם כמים, ואכן, בסימן ובמזל טוב עלה וצמח כגן רטוב אותו הזיווג... ויהי ממחרת החתונה, והנה, אויה, שוד ושבר... כי נתברר שאותו המחותן דומה ל'איש חסיד היה' שאין בידו אפילו שוה פרוטה... מיהר החתן לגלות לאביו והלה מיהר לשדכן וגער בו עד כמעט כדי הכאה - למה רימיתני, לשקר בפני כי 'יש דמים' בבית המחותן... אמר לו השדכן, שמע בני, כל 'מעלות' שמנית בפניכם אמת הם - ולא רק מפי השמועה, כי עתה אחר הנישואין כבר חזיתם זאת בעיניכם, ואלא מאי ב'מעלה' אחת שקרתי, נו, כל שדכן אומר איזה שקר, כיו"ב, כל חסרון שיש בו ביהודי - כל עוד שהוא עוסק בתורה 'התורה מכפרת', אבל בלא זה אינו שווה מאומה כאותו 'נעבעך' שמעלה אחת זו כיפרה על כל שאר החסרונות, אבל בלא זה ישלחנה חפשי מביתו.

נח. החזו"א היה מעודד את הלימוד בספר הזוהר כלימוד מוסר הטוב ביותר (מעשה איש ח"ג עמוד צה). ושמעתי אומרים שבעצמו אמר שיש בו מוסר רב לחיזוק עסק התורה כי בכל דף מדפי הזוה"ק מוזכר מעלתם של עוסקי תורה. נט. איתא בגמרא (פסחים קיב.) כשהיה רבי עקיבא חבוש בבית האסורים אמר לו רשב"י רבי למדני תורה אמר איני מלמדך אמר לו אם אין אתה מלמדני, אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, וכל הרואה יתמה וכי יעלה על הדעת שרשב"י היה מאיים על רבו הגדול ב'מסירה למלכות', ומבאר הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע שלא בא רשב"י לאיים עליו, אלא לגלות לרבו את המציאות - אדם מישראל בלא תורה יורד עד דיוטא התחתונה עד שבא לידי מסירת רבו למלכות...

על כן ימהר לעסוק בתורה, על דרך שאמרו בשם הרה"ק ה'חידושי הרי"ם זי"ע שדייקא בתפילה אמרו (ברכות ריש פ"ה) חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קודם התפילה, משא"כ ב'לימוד ועסק התורה' לא מצינו שהיו שוהין עצמן בהכנות יתירות, כי המתמהמה בבואו ללמוד תורה (במעט) מובטח לו שסוף דבר יתבטל לגמרי מלימודה, אלא יקפוץ לתוכי ים התלמוד והפוסקים עד שיגיעו המים אל צווארו ולמעלה ממנו, ואז יערב לו בזה ובכא. וכאותה שאמרו, על מאמרו של רבי פנחס בן יאיר (ע"ז ב:) 'תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה לידי זריזות...' ולא אמר מה מביא לידי תורה, והיינו כי אין דבר שמביא לידי תורה אלא לימוד התורה בעצמה - יחטוף גמרא ויישב עצמו ללמוד, כי אם ימתין על הדבר ש'מביא' לידי תורה ישאר בהמתנתו.

מעשה בכפרי עני ואביון שחלם יומם ולילה - בהקיץ ובשינה שיבוא יום והוא ייהפך להיות 'עשיר העיירה', באחד הימים יצא כממתיק סוד, וקנה טיקע"ט (ברטיס) להגרלת הלוטו (לאטעריי), והודיע לכל המסכים לשמוע כי הוא עומד

תליא, אבל בשעומל ועוסק ומשתדל בתורה הוי 'זכות גדול', ובוה מפרש ה'אליה רבא' את דברי רש"י דהיה קשה לו היאך הבטיחה תורה כל הייעודים הטובים 'ונתתי גשמיכם בעתם...' הרי אלו הדברים תלויים במזל, לכן פירש 'שתהיו עמלים בתורה', וזה יהיה לכם 'זכות גדול' שמשנה המזל לטובה ולברכה, לפעול על ידו גשמי ברכה, פרנסה וכל הישועות.

ובך איתא בזוה"ק (ח"ב קסא, א) שהקב"ה 'אסתכל באורייתא וברא עלמא', וכך נמי כל יהודי ויהודי 'אסתכל באורייתא ומקיים עלמא' - בשעה שהוא 'מסתכל' ועוסק בתורה הרי הוא מעמיד את העולם על תילו, וכל העולם עומד בזכותו¹¹⁸.

ובזכות התורה יזכה לרוב טובה וברכה ולהנצל מכל מיני רעי, כדכתיב בזוהר הקדוש פרשת פנחס (ח"ג דף רטז): 'בל דאישתדל באורייתא בטל מיניה חוביא דכוכביא ומזליא', היינו שבטל ממנו רוע מזלו ומשתנה המזל לטובה ולברכה. ומן הענין להביא את דברי ה'אליה רבא' (או"ח סי' מז ה) דאמרה תורה (ויקרא כו ג) 'אם בחוקתי תלכו, ופירש"י 'שתהיו עמלים בתורה'. ולכאורה צריך ביאור מנין לו לרש"י להוסיף 'שתהיו עמלים', אלא, דאיתא בחז"ל (מו"ק כח.) שבני חיי ומוזוני לאו בזכותא תליא מילתא כי אם במזלא תליא מילתא, ואיתא בתוס' שם (שבת קנוד"ה אין) ש'זכות גדול' משנה המזל לטוב וזוכה לבני מעלי חיי אריכי ומוזוני רוויחי, ואומר ה'אליה רבא' ונראה לי בשלומד פשוטי התורה אמרינן לאו בזכותא

לזכות בהון הרב שבלוטו... ואכן, המספר שלו - 120 זכה בהון ועושר בביתו... כל סובביו נתפעלו ובאו לחלוק עמו 'סעודת הודאה' של העולה לגדולה, באותו מעמד תמהו בפניו מנין ידע מר כי זה המספר הזוכה, וכי רוח הקודש נזרקה בך. מתחילה לא אבה לענות להם, אך משהפצירו באיש מאד, ויען ויאמר, בחלומי חלמתי כחלומו של פרעה - כי ראיתי שם 60 פרות ו50 שבלים, ולא הוצרכתי ל'פותר חלומות' כיוסף הצדיק אלא בעצמי פתרתי את חלומי כי באים עתה עלי שנות שבע ועשירות כעשירות מצרים בזמנו (שכל העולם כולו ירד מצרימה לשבור רב) וישאלוהו, 'שנות הרעב' שקדמו לשבע אצל פרעה היכן הם, ענה הכפרי הן 'שבעתי' כבר משנות רעב במשך 42 שנות חיי... עתה שאלוהו, מהו החשבון וכיצד הגעת למספר 120, לא הבין הכפרי את שאלתם הרי 60 + 60 עולים יחדיו ל120, ופרצו הקהל בצחוק, נפגע האיש ושאלם, לשחוק מה זה עושה, הסבירו לו הללו בטוב דעם דעת שיבין לפי 'פקחותו' שטעה בחשבונו, נענה הכפרי ואמר, מעודי הסתובבתי בין העשירים ולמדתי מהם כלל אחד - כשבאה לידך עסק טוב אל תחשוב פעמיים, אלא חטוף ותעשינה... אף אני אילו הייתי מחשב עוד פעם אחת הייתי מגלה שהחשבון הוא רק 110, ולא הייתי נעשה עשיר... כן נמי לענין עסק התורה, אל תחשוב ב' פעמים, הלך עצמך אל המים - לחדרי תורה ותתעשר עושר גדול ברוחניות.

ס. והאמת היא שהעוסק בתורה, לא די שהוא גורם נחת רוח מרובה במרומים, אלא הוא עצמו נהנה הנאה מרובה שאין למעלה הימנה. וכבר היה מעשה לעולמים שאסף הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע עשירים ובעלי ממון להתרימם עבור ישיבתו הקדושה בראדין, והאריך לדרוש בפניהם בגודל הזכות לעלמא דאתי אשר זוכים הנמנין על 'תמכין דאורייתא'. לאחר שיחתו ניגש אליו אחד מהגבירים, שהייתה עשירותו מרובה מחכמתו, ואמר לו, אם כה גדולה היא הזכות לתרום ולהחזיק לומדי התורה, אם כן אולי יצטרף מר עמדי ויעסוק אף הוא בעסקי כסף וזהב ויתעשר, וכך יוכל אף מר לזכות בזכות מרובה זו, נענה החפץ חיים זי"ע ואמר לו, דע לך שלך אמרתי כן, כי אין לך הנאת 'עולם הזה' - על כן אמרתי, לכל הפחות תרגיש הנאת 'עולם הבא', אבל אני שהנני עוסק בתורה, הרי הנאתי 'הנאת עולם הזה' מרובה, ואינני מסכים לוותר על כך... (ולא זו בלבד שאף אוכה לעולם הבא).

על פי אלו הדברים ביאר לו ה'חפץ חיים' את מאמרו של חז"ל עה"פ (דברים לג יח) 'שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך' - שמח זבולון בצאתך מן העולם. ולכאורה היה לו לומר להיפך, כי זבולון אשר לחוף ימים ישכון הוא הוא זה הנהנה מן העולם הזה מלא חפניו, ואילו יששכר הוא הנהנה רק בצאתו מן העולם.

אלא יש לבאר, שיששכר נהנה כל כך באהלי התורה, בהנאה שאין בדומה לה והרי הוא שרוי במנוחת הנפש וקורת רוח שאין להשיגה בשכל הגשמי. ואילו 'זבולון' היינו התומך תורה, הוא הנהנה רק ביציאתו מן העולם לעולם הבא. כי איתא שבעולם העליון מלמדים את ה'זבולון' כל מה שה'יששכר' שלו למד בהיותו בזה העולם. נמצא שכל הנאתו בעולם הבא הוא הוא כהנאתו של התלמיד חכם בהאי עלמא.

סא. לאידך, בלא תורה אוי לו ואוי לסביבתו, הנה איתא בגמרא (נדרים מט:) שרבי יהודה היה שותה בלילי פסחים

יומו בעבודת השדה אצל אביו. וככל העת היה בוכה כי בער לבו בקרבו להבין ולהשכיל לעסוק בתורה, עד שנגלה אליו אליהו הנביא, ואמר לו שיעזוב את בית אביו ויעלה לירושלים ללמוד תורה אצל רבי יוחנן בן זכאי. ואכן שם עלה והתעלה עד לשמי רום. ולכאורה צריך ביאור מדוע לא שלחו את אליהו הנביא ללמדו תחילה את אותיות הא"ב, ולאחמ"כ קרי"ש וברכהמ"ז וכו' וכו', כדרך שמלמדים את הטף, מדוע שלחוהו מיד ללמוד בישיבתו של ריב"ז, מקום ישיבתם של גדולי תורה. אלא כאשר ראו מן שמיא את גודל השתקקותו עד ש'נפשו חולת אהבת התורה' שהרעיב עצמו על דברי תורה ככל המכואר שם, ב'רצון' כזה הריהו מוכטח להצליח ולעלות בתורה, ובוודאי יארעו לו ניסים ונפלאות, וכן אמר לו ריב"ז בני, כשם שעלה ריח מפיך מלפני, כך יעלה ריח חוקי תורה מפיך לשמים.

ונסיים בברכה ותפילה שתעמוד לנו זכות התנא הא' הרשב"י, להאיר דרכנו ונתיבתנו ברו"ג, לטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה, אב הרחמן שמע קולנו בהילולא דבר יוחאי, תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו

כמו שאמר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע על נוסח התפילה כי הם חיינו ואורך ימינו - אם התורה הקדושה היא מקור חיותו ועוסק בה תמיד. אזי 'ובהם נהנה יומם ולילה' - על ידי לימוד התורה נעשה הוא מנהיג העולם, אם ירצה יהפוך לילה ליום, ואם ירצה יהפוך יום ללילה (מובא גם בקובץ באו"י עט עמוד קכ"ו בהערה ה).

וידע, שככל שיבקש יותר למצוא את התורה, כך יעלה ויתעלה בה יותר ויותר. וכך מבאר רבינו יונה (בביאור למשלי) את הכתוב (משלי כ ד) אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה, אז תבין יראת ה' ודעת אלוקים תמצא. וכוונת הדמיון לחיפוש אחר הכסף והמטמונים, לומר, כמו מי שאמרו לו שיש מטמון בבית פלוני או בבקעה זאת, וברגע אחד בידו להתעשר, לא ירגיש כלל טירחה ביגיעת החיפוש אחריהם, כך יעסוק בתורה מתוך אהבת וחשקות התורה מבלי להרגיש עמל במירחה, ובה בין יראת ה' וימצא דעת אלוקים²⁰.

ובזה ביארו את דברי המדרש (פרקי דר"א פ"א) מעשה ברבי אליעזר בן הורקנוס שעד שהיה בן כ"ח שנה לא קרא ולא שנה ולא ידע צורת אות, והיה עוסק כל

'ארבע כוסות יין', והיין גרם לו לכאב הראש לכן הוצרך לחגור את צדעיו מפסח ועד עצרת (לשכך את כאבי ראשו), רבים שאלו, וכי ביום הפורים לא שתה יין, והרי לא מצאנו שהיה חוגר צדעיו מפורים ועד ה... מדוע דייקא היין שבפסח גרם לו כאב הראש, ועוד מה אירע לו בעצרת שנתרפא מכאביו, ואמר הגה"צ רבי יהודה צדקה זצ"ל בדרך צחות, כי בני ישראל יצאו ממצרים לחירות עולם אולם עדיין לא קבלו את התורה עד חג השבועות, ואכן אדם 'בן חורין' שאין לו עול התורה עליו הוא 'כאב ראש' גדול כי תוצאותיו מי ישורנה (קול יהודה חג הפסח).

סב. לפני כמה שנים פרצה 'סערה' בארה"ב ונקרא שמה סענד"י הוריקן, רוחות עזות אלו שיברו והרסו כל מי שהפריע להם בדרכם... והנה דבר פלא אירע באחד הרחובות בעיר ליעקוואד - ברחוב שנבנה באותו זמן ובו כעשרה בתים - חמש בתים בכל צד, ולפני כל בית חצר שבה ניטעו אילנות ועצי נוי, ובהגיע הסערה הבדילה הרוח, בחלק מהחצרות נעקרו האילנות ובכמה מהם נשאר הכל לפליטה, ויהי לפלא, כי לא אירע הדבר עפ"י סדר מסוים כגון שאילנות שבצד ימין ייעקרו והשאר לא או להיפך... אלא מבלי כל סדר מיוחד זה נעקר וזה לא, לאחר חקירות ובדיקות העלו החוקרים כי האילנות שבעליהם התקינו לרווחתם מקור מים (ממטרות) להשקותם בכל עת נעקרו ואלו שלא היה להם מים כסדר לא נעקרו, וביאור הדבר, כי האילנות שלא היו משקיין אותם מאליהם הוצרכו לתור בעצמם ולחפש אחר 'מים' לגדילתם, ומדרכו של עץ כזה להעמיק ולשלח שרשיו בעומק האדמה ולרוחב צדדי השדה עד שמגיע למקור מים, וממילא כל רוח סערה שבאה אינה עוקרתו אחרי שרשיו עמוקים ופרושים לרוחב השדה... אבל אלו שהורגלו לקבל מים ללא כל טורח לא העמיקו שרשיהם כלל וכלל, וממילא, בהגיע רוח סערה אחת גדולה מעט מהרגיל נעקרו יחד עם השורש לאבדון... כיו"ב, ייאמר לכל בחור ואברך, אם הינך רואה כי הלימוד בא לך בקושי - כאותו אילן שאין לו מים כדי צרכו מתוך מנוחה, הרי אותה היגיעה שתתייגע בתורה היא כאותם שרשים שהעמיקו יותר יותר עד ש'יכלו עמוד' כנגד כל רוח סערה עזה... אף אתה תשאר איתן בעסק התורה והעבודה - כנגד כל מיני רוחות זרות הנושבות בעולם ברוח או בגשם, אולם זה שמצד כישרונותיו ומצבו בא לו עסק התורה בנקל הריהו ג"כ מסוכן ליפול מרוחות זרות.

באר הפרשה - אמור - ל"ג בעומר

הוא ימליץ טוב בעדינו. וכידוע בשם הרה"ק בעל ה'צבי לצדיק' מבלאזוב זי"ע שאמר פעם בל"ג בעומר 'אי אפשר לדעת מתי נזכה לגאולה השלימה, אבל נראה לי שזה יהיה בל"ג בעומר, דאם איז משיח'ס טאג, כי היום מזוכך ונקי מאד, ולכן הוא מיועד לגדולות ונשגבות' (הובא בשיח זקנים ח"ב ע' רמז).

סג. בטרם נסע הרה"ק רבי אברהם דוב מאווריטש זי"ע בעל ה'בית עין' להשתקע בארץ ישראל הלך להיפרד מהרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע, אשר ציוה עליו 'זאלסט זיך אויס-וויינען די אויגען פאר רבי שמעון, פירוש, שיבכה ויוריד פלגי דמעות אצל רשב"י להביא לימות המשיח ולהחיש פעמי הישועה בקרוב, ואח"כ הוסיף ואמר, שאילו היה הוא עולה לארץ ישראל היה עולה אל המערה ומפציר בתפילה ובוקע חלוני רקיע עד שהיו זוכים לגאולה. ומשום הכי הגם ש'לב שופכים נכחך כמים' איש איש על נגעו ומכאובו, ומשיחים צקון לחשם לפני אבינו שבשמים במירון שיוושעו בזכות אדוננו בר יוחאי, מכל מקום אסור להסיח דעת מן הגלות וצער השכינה המגוללת באפר בשנות הגלות, ומעומק הלב חייבים להתחנן ולהרבות בבקשה "אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד", שכבר כלו כל הקיצין ומוכרחים אנחנו להיגאל בשמחת עולם, בב"א.